Dhibbanaha

dhex jooga

DULMI DIIDOOW DULMI DOON HA NOQON

Qore:

Cali Adam Cismaan (C/Ameeriko)

Dhibbanaha dhex jooga

Copyright @ Cali A Cismaan ‘’Cali/Ameeriko’’

Buuggan lama rogi karo, lama guurin karo, online laguma iibin karo la’aanta ogolaanshaha qoraaga.

Rogiddii koowaad 2017

Dalbasho iyo faallo:
Ududbprinting@gmail.com
Alishka5@gmail.com
Facebook: suldaan ali americo

Waxaa rogay buuggan
Ududbprinting: Kampala-Uganda

ISBN: 9789970969500

HIBEYN

Buuggan waxaan u hibaynayaa caruurtayda

Kunseyr, Cumar, Mahad, Bile.

MAHAD CELIN

Mahad dhammaanteed waxaa iska leh Eebihii igu mannaystay caafimaadka iyo garaadka aan buugaan ku qoray kuna dhamaystiray.

Waxaan aad ugu mahad celinayaa Madaxweynaha Jamhuuriya Jabuuti mudane Ismaaciin Cumar Geelle sida uu isugu xilasaaray ilaalinta iyo dhowridda afka Soomaaliga iyo ka ilaalinta inuu dabar go'o. iyo dhammaan dowlada iyo dadweynaha reer jabuuti.

Waxaan kaloo mahad u celinayaa abwaan Khaalid Bashiir Maxamuud iyo Maxamad Jamaal {mo booliis} iyo Sihaam Axmad rooraaye sida ay garab iiga siiyeen turxaan bixinta buuggan iyo dhamman intii dhiirri galinta ila garab taagnay.

HORDHAC

Waxaan rajaynayaa in buuggan uu wax badan ka badalo argtida dad badan {siiba da'da soo koreysa }ay ka qabaan hayb sooca iyo takoorida dad walalahood ah oo aysan waxba dheerayn, in buuggan uu kiciyo damiirka dad badan oo ku xad gudba diinta iyo bani'aadamnimada marka laga hadlayo beelo beelo, waxaan rajaynyaa in uu iftiimiyo dhibka lagu hayo dadka soomaaliyeed qaarkood oo dhinac walba leh oo gaaray in siyaasadii laga dhigo dadkaas qofkii u dhasha inuu yahay qof barkiis sida ka muuqata baarlamanka soomaaliyeed oo lagu qaybsaday 4.5, taasna ay caddeyn u tahay in si ula kac ah loo yiri nalama sinnidin, taasna ay keentay in ay waayaan xuquuqdii ay ku lahaayeen siyaasada dalka.

Aniga oo aan ku soo koobi karin buugaan iyo buug kalaba dhibka lagu hayo dadka soomaaliyeed qaarkood, ayaan jeclaystay in aan dhinac ka muujiyo dhibtaas inta awoodayda ah,.

Ugu danbayntii waxaa filayaa qofkii akhriya buugaan in uu dareemi doono xadgudubka uu u gaystay ama soomaalidu u gaysaty dadnimada iyo diinta iyo damiirka qofnimo iyo walaalaheena soomaaliyeed ee nala dhalsho iyo diin ah oo aan isku dayayno inaan ka xayuubinno xaquuqdoodii ku aadanayd, waxbarasho,siyaasad, guur, xil iyo nolol farxad leh.

AKHRIS WACAN OO XIISO LEH

Dhibbanaha dhex jooga

CUTUBKA-1AAD

Salaadii casir markii laga soo baxay Kadiye masaajidka banaankiisa ayuu ku nabad galyeeyey ragii ay isla soo tukadeen qaar ka mid ah, wuxuuna u soo dhaqaaqay dhinaca makhaayada shaaha oo ay ku sheekaystaan asaga iyo rag kale oo isa sheeko yaqaan tan iyo inta ay soo dhawaanayso salaadda maqrib oo ay markaa masaajidka isku raacaan, inta badan waxay isla soo tukadaan oo fadhiga shaahana isku soo raacaan saaxiibkii caruurnimada Warfaa, balse galabta aan la socon, Kadiya qudhiisu waa uu is weydiinayay meesha uu galabta ku maqan yahay Warfaa, intii uu u soo socday fadhiga oo aan ka dheerayn ayuu dhex kula kulmay oday Xariir oo markuu arkay ku yiri:

"Saaxiibkaa maanta kulama socdee ma wax dhibaa jira oo baajiyay".

"Maya ee howl baa ku fakataan u malayn".

"hadde raalli naga ahoow xoogaagii yarka ahaa waan la soo daahnee, haddii Eebe idmo aroortii

baan keenayaa, xoogaa baa na soo gaaraye".

"Wax dhiba maleh walaaloow, markaad heshid keen, hadaad wax kale u baahatidna ha xishoonina dhibka in laysla qaybsado waa waajib diintu na farayso".

"Wanaaga iyo walaaltinimada waan kugu aqaanay, khayr allaha ku siiyo".

"Alle mooyee cid kale oo noo maqan maleh Xariiroow, anaguna inaan isku dulqaadanno, isku sabirno lays garab qabto waa waajib nawada saaran, lacagta saan kuu sheegay qayb waa qaaraan aan baxshay". Socodkiisiina sii watay markay is nabad galyeeyeen xariir oo makhaayadii aaday.

Xariir wiilkiisa oo tahriib ah ayaa waxaa lagu haystaa Liibiya, nin Soomaalidu u bixisay Magafe ayuu meel ugu xiran yahay oo lacag ka raba, Kadiyana lacagtii ayuu sii siiyay looga baahnaa oday Xariir, asagoo qaar ku taakuleynaya qaarna dayn ay tahay.

Maqaayadda shaaha ee dalsan jidka weyn ayay saaran tahay, illinka weyn wuxuu u sii jeedaa xaafadda, markaad marayso jidka laamiga ahaan jiray oo hadda bustu ka kacayso waxaa ku soo gaaraya bulaanka gudaha ka soo baxaya, ninkaan aqoon oo laamiga marayaa waxa uuba is dhihi lahaa meeshu buuq badanaa waase maxay darbigaan laga yabqayo ma jin baa wax

ku qaybsanayana waa ku soo dhici, Gudaheeda markaad soo gasho waxa u horeeya ee ishu qabanayso waa sida koox koox loogu fadhiyo.

Dhinaca koofur xiga ayaa ugu dad badan, qayladuna u badan tahay waxaana is kugu tagay rug caddaaga fadhi ku dirirka ee siyaasadaha falanqeeya,hadaad u dhawaato erayada dhagahaaga ku soo dhacaya waxaa ka mid ah. “Baarlamaankaa ka fadhiya hadda waana la ridayaa, ra’iisul wasaaruhu sinnaba ugama fakanayo markaan”.

“War aniga i weydiiya maraykan ma rabo madaxweynaha lacagtii kolkii hore la soo siiyay dowlada asaga iyo wasiirka dhaqaalaha ayaa kala qaybsaday, laba bil ka badan haduu sii joogo waligaa ha i warsan”.

“Wallaahi Billaahi Tallaahi anigu hadaan fiirshay arrinta Soomaliya balaayo aan federaalka ahayn nama hayso, aan burburino federaalka waad arkidoontaan barwaaqadaan gaarno iyo nabada e”.

“Shiinuhu wuxuu yiri dhaqaale aan ku bixinayo Soomaaliya ma jirto, dad daacad ah maahan, waxaase kale oo lagasoo sheegay hadii suulgaab loo doorto madaxweyne in uu na kaalmeynayo, waayo suulgaab Shiinuhu wax ku soo bartay saaxiib buu la yahay”.

“Madaxweynuhu habeen dhaweyd si qarsoodiya buu ku tagay Israa’iil waa la soo cadeeyay,

heshiisyana waa la soo galay, shirkadaha Israa'iilna sidii ay yihiin shirkado Maraykan ah bay dalka ku imaanayaan oo kaga shaqaysanayaan, lacag fiicanna waa soo siiyeen Madaxweynaha, sida la hubo".

"Reer hebel waa waxa salka u ah dumista Dowladda, sad bursi bay wadaan, hadaan loo yeelina sida ay rabaanna go'aan bay ku gaareen inay gataan xildhibaannada oo dowladda madaxa loo rogo".

Hadalladaas iyo kuwa kale oo badan oo aan waliba layska sugayn oo mid walba gees ka qaylinayo ayay ku hadlayeen.

Dhinaca waqooyi waxaa fariista koox wadaado ah markaad muuqaalka ka eegto oo garar waaweyn leh inta badanna khamiisyo qaba warkooduna uusan banaanka u bixin oo cid kale aysan maqlin, in kastoo ayaga iyo dadka xoogaa ay isku jiraan oo beer ubax ku beeran yahay ay u dhaxayso, haddana waa dad buuq aan lahayn hoos u hadla, wax dhiba haba yaraatee aan qofna ku hayn, balse ayaga dhib lagu hayo oo intaas wax laga sheegayo sida.

"Ma aragtaan doofaarnimay isku ursadeen oo hadalka hoos ugu dhigayaan".

"Deeqdii dowladaha muslinka ay ka soo qaadeen bay meesha ku qaybsanayaan".

“Dowladdu ma indhahay la’dahay, waaba kuwaan al shabaabe may qaqabato”.

Kuwaa gaaray inay dhahaan:

“Xaddiisyo been ah bay ku allifayaan meesha oo ay nagu jaaha wareeriyaan”.

Haddii qof xamasho la xantay loogu danbi dhaafayo ragaas dhinaca waqooyi ee makhaayda dalsan fariista baa loogu danbi dhaafi.

Bartamaha waxaa fadhiista dallaalleeyda oo laba jaad ah, dallaalleeyda dhulka iyo kuwa siyaasadda, dallaaleeyda dhulka oo dhinaca iridda soo xiga fariista qaylo badan maleh, laakiin hadal aan kala go’ lahayn baad ka maqli, waxaad maqlaysaa ayagoo leh,

“Dhulka labaatanka ah ee laamiga saaran ninka raba xoogaa ha la war wareejiyo asagaa lacag fiican ogolaane”.

“Habarta dhulka saddex iyo tobanka cabirkiisu yahay rabta oo shiikhu keenay mid wax ogol maaha waa in lagu bakhsaa ayadaa wanaga diidee”.

“Lixdan kun ka yar yaan la gadin dhulkaasi waa dhul wanaagsan, waa meel wax fiican nooga soo boodi karaan”. waxaa kale oo ay meesha uga tashtaan sidii dhulka loo kicin lahaa qiimihiisa taas oo ay garab ka helaan dallaalleeyda siyaasada oo hadba war wanagsan oo xasilloonida dalka

ku saabsan oo aan waxba ka jirin suuqa soo galiya, dalaallayda dhulku waa iskaashato hawl badan qabata oo aan xafiisyo lahayn, waa dad xaasaskooda iyo caruurtooda say u noolaysan lahaayen uun ku dadaala, digsigu dabka inuu u saaranyahayna ka shaqeeya, cid kalena aan dan ka galin.

Dalaallayda siyaasadu waxay aad ugu horumareen beenta iyo isku dirka, nin kastana iskama helo, xubin ka ahaanshada dallaalleyda siyaasada, qofka ku jiraa ama ka mid noqonayaa waa inuu xariir toos ah la leeyahay ugu yaraan laba xildhibaan, agtooda wasiir iyo raiisul wasaare balse madaxweyne waxba kama ahan, waxay rumaysanyihiin wax la yiraahdo motion, hubka culus ee ay adeegsadaan waa xildhibaannada oo ay marna u shaqeeyaan marna ku shaqaystaan, waa ableey laba af leh oo dhan walba wax u gooysa, Cidii lacag haysata waa u shaqeeyaan, waa war qaadayaasha u dhaxeeya xubnaha dowladda, markay rabaana isku dira markay rabaana heshiisiiya, waa jeebka xildhibaanada wax ugu soo dhacaan, dad iyo dal iyo diin kuwa aan u aabo yeealayn weeye, warkoodana lama maqlo inta badan mar mar baa dhagahaaga ay ku soo duulaysaa ayagoo leh,

“Amiirku waa la diyaar lacagta, anaa ka soo

dhameeyay taas ee idinku soo dadajiya arrinta ku dhaha sarkaalka iyo wasiirka qorshaha la wada inay soo daayaan raga xiran lacagta anaa hada amiirka ka soo qaadaye".

"Madaxweynuhu waxa uu rabaa Motion looga takhalluso ra'iisul wasaaraha, howl culus baa noo Taal ee xildhibaanada ha lays ku soo duba rido".

"Amiirku wuxuu rabaa in dhowr nin loo gudbiyo villa Soomaaliya oo hawshooda qabsada lacag aan caqli galayna waa ogol yahay".

"Nin baa keenya iga soo wacay wuxuuna iga codsaday in aan la sheqayno madaxda sare ee ku howlan heshiiska bada ee Kenya lala galayo, waxa hortaagan heshiiskaas waa xildhibaanada qaarkood buu yiri, awal baan dadweyne wax la warsanayne waa meeshaan saboolnimada ku tuuri lahayn oo hodan ku noqon lahayn, xildhibaanadu inay ogolaadaan weeye howsheenu" Mid kala weydiiyay,

"Taas sow maahan inaan dalkeena oo la boobayo aan ogolaanay, waa dhib wallaahi"!!

"Wanaag nin dalka u samayn jiray ha is kaga key dhingin, tan kale madaxdii dalka u saraysay baa rabta oo diyaar u ah inay iibsadaan dhulka, hade waa kuwii kitaabka ku maray danta dalka iyo dadka inay ka shaqeynayaan, anagu xaggee joognaa, maxaanse qaban karnaa".

Dhuunigooda waxay ku soo dhacsadaan

dallaalayda siyaasaddu dhibka dadka iyo dalka iyo diinta ay u gaystaan. Waxaaba mar mar isleedahay hogaankii dalkuba waa ayaga, hadaad u fiirsatana si waa u yihiin, higsigooda weyn waa inay noqdaan dadka u dhaxeeye Soomaaliya iyo dalalka dhaqaalaha bixiya oo halkaa dallaal fiican uga soo baxo.

Meel yara laab ah oo dhinaca bari ah waxaa fariista rag akhyaar ah oo sheekadoodu aysan meelo fogfog garsiisnayn, kooxaha kale ee meesha fariistaa waxay ugu yeeraan odayaal xaafadeed iyo odayaal ziyo, meesha waxay ku hayaan waa kaftan iyo waqti dhumis iyo salaadda maqrib oo ay ku sugtaan.

Raggan culus waxaa ka mid ah nin lagu naynaaso Yariisoow waa nin dheer oo affar ila shan dhudhun ku dhow oo calool weyn, qosol weyn, muqaalkiisa oo dhan weyn yahay, ilkihiisu kuwa dadka kale aad u malaysid inay ka weyn yihiin. aan hadal badnayn, Warfaa nin dhuuban bar yar kaftan badan oo galabta aan mesha ka muuqan, Af dheere nin dheer oo caata ah calool se leh, gar weyn leh ilko soo dheer leh, markastana aad u malaysid inuu dhoolla cadeynayo “dhoollaynayo,” Siidoow murqa kuus isku kawis ah hadal badan duqayn badan, Macoow nin dhexdhexaad ah,

xifaalo badan gar iyo shaarib midna aan lahayn, iyo Jirac nin dheer oo caato ah oo asagu jecel inuu la fariisto odoyaasha balse xanaaq badan oo aan saas loola kaftamin iyo Kadiye nin dhexdhexaad hilib ka ah, bashaash ah garsooraha raggana ah marki lays qabsado, ragga kala dhex gala laguna kalsoonyahay.

"Dowladdu war bay maanta soo saartay". Ayaa Jirac yiri:

"Haye noo sheeg hee wariye", ayaa Macoow yiri asagoo raba inuu ka qaylisiiyo Jirac.

"War bal tanoo kale war goormaan wariye idiin ahaa ma anaad lacag igu siisaan inaan wararka idiin soo tabiyo". Siidoow baa kala dhex galay oo yiri

"Macoow iska hadal lee yaqaan, ee ha u bixin, ee dowladda maxay sheegtay".

"Waxay tiri hubka waa la aruurin ciddii hubka ay haysato keentana lacag baa laga siin". Baa jirac ugu war celiyay.

Af-dheere baa inta ilkihii dhaadheera bananka keenay yiri:

"Oo ma anagay rabaan inay fara bannaani na dhigaan sidii dumar, garaad yaraa ragga saa ku taliyay, kolley anigu nin baan ahayoo dhiibi maayo hubkayga". Siidoow baa qoslay oo yiri: "Walaahi Af dheere dabaal maahan haddii qorigiisa iska dhiibo dadka see isaga celinayaa, faradheer feer

ma taqaan awooddooda hub lee waaye".

"Feer ma yaqaanaan baa, walle hadaan feer kugu dhufto inaad ku waalan i waraabshaay oo jirku ku holci".

Waa la wada qoslay Jirac oo warkii Macoow ka sii xanaaqsan maahine, Kadiyaa yiri:

"War bal noo kaadiya ninku war fiican buu wadaaye, Jirac warka xagee ka maqashay".

"Intaanan idiin imaan wax yar ka hor baan muuq baahiyaha {TV} laga soo saaray war murtiyeed ku saabsan hub ka dhigista".

Yariisow baa yiri:

"Macoow hubka iska wareeji waad maqlaysaaye dowladdii waa soo jeesatee". Qosol weyna raaciyay.

"Aniga hub hal qori leen ka gatay, tii iga raacdayna allaa og, baddaana ku tuuray asagoo dhan".

Af-dheere oo yaabban baa yir:

"War ma qori baad badda ku tuurtay, waa lacag ku dheelistaas iyo garaad xumidaas meel xun ka bax".

"Maxaa dhacay ma i warsanaysid miyaa, yaa Af-dheere haddii qori adiga qiimahaas kula leeyahay aniga ma ila laho, dhibkiisana waan arkay". Baa Macoow ugu hadal celiyay.

Jirac oo barbar dhac raadinaya baa yiri:

"Haye bal noo sheeg maxaa dhacay awal baadan wax wanaagsan sheegayne, qori waxaad u tuurtay

xilligaan la joogo waa doqonnimo kugu jirtee say aniga ila tahaye".

Macoow inta horey u soo fariistay buu yiri:

"Adiga jirac"....

"Suga suga buuq ha nagu furina, ma waxaad biloowdeen markaad mukulaal iyo jiir isku noqon jirteen, macoow waxa dhacay kaliya noo sheeg oo heerkaas aad qori u necbaysatay"baa Kadiye yiri. Macoow baa ku bilaabay hadalkiisii oo yiri:

"Igaar aan dhalay baa aabe qori noo gad igu waalay waan isku ilaalinaynaa, wax badan baa ka diiday markii danbe waan soo gaday sanduuq baan ku xiray, muddo ka dib egaarkaygaa yiri baaba qorigaan inaan fiirrinno ma fiicnoo siduu u shaqeeynayo, waxan ku iri kii laga soo gaday suu u shaqaynaayo mana soo tusinoo, bes baraabar waaye qoriga waxba ma qabo waa fiican yahay, wax badan markii uu igu celceshay aan fiirino saas u shaqaynaayo ugu danbayn waan oggolaaday haye baan ku iri, cawo dhabbartii siyeed saac baan guriga kor fuullay, gurigayga baddaas ku jeedaa, baraabar qorigii baan badda u jeedinay igaarkaygaa hal xabbo ka riday, hubaal waaye hal mallaay ama labo mallaay waa dilay, waan iska xaraynay, haddiise waagii baryay dad lee guriga nagu soo garaacay, haddiinse furnaybo waa kanaa shan nin oo nin lug u duubantahay wada, gabarteydaa ii yeertay, baaba nimanaa

ku raba, waan soo dagtay haye nabad ma jirtoo baan ku iri, “Nabad weeye adeer bay dhaheen, balse xabaddii xalay aad tuurteen baa ninkaan ku dhacday oo waa dhaawaac, hadde daawayntiisaa laydinka rabaa”. Ayay dhaheen igaarkaygaa soo booday oo yiri:“Asaga ninkaan jinni miyaa siyeed saac habeennimo maxaa bada ka samaynaayay, aniga xabbada badda leen ku ridey, yaab xabbad badda lagu tuuray oo soo wareegtay oo shaneemo super horteeda nin iska taagan ku dhacday aduunyo gaddoon waaye” aniga macoow ahaan wan gartay waxa meesha ka socda baad lee maahinoo, qaad lee la joogaa markhaankii baa gooyay waan kasay, waxaa dhan waxaa ii keenay wiilkaan, igaarkaygaan ku iri aamus waryaa edeb ma lihide nin dhaawacaa la wadaa ma u jeedidoo walaalkeen oo dhib haysto waaye, i suga baan ku iri dadkii qolkaan galay boqol kun baan u soo qaaday waana siiyay igaarkana allaha noo bogsiiyo waa naga wada dhaawacmee baan ku iri, aamiin iyo mahadsanid bay isku dareen waana baxeen, waan daba galay luuqaan ka fiirshay waaba kanaa ninkii garbaha laga haayay waaba soconayaa, waxaan is iri macoow adoon qorigaa ridin baa mar kale la dhihi doonaa qof baad ku dhaawacday ama ku dishay, habeenkaa dhabartii baan qorigii qaaday baddaana ku riday markhaatiyaalna waan u yeelay, marka aniga hub

mahaysto ee idinka hubka wareejiya, waanse idin kasaa waad duugaysaan ee hub dhibkiis waan aragnay, anaa ugu yar anna boqol kun aa baad iyo beenbeen layga qaatay marka ha la wareejiyo hubka baan ku talin anigu".

"Waa sheeko yaab leh, waana anshax xumaayeen kuwaas, adigana cidlaad ka carartay macoow, odayaal baa jira iyo wax garad inaad u sheegto bay ahayd waa lagaa celin lahaa" baa Af-dheere yiri:

"Odayaal aa, aniga wax garad xamar ma ku arkin, waa dhici kartaa inay jiraan mase badna, baraabar, siidoow u sheeg odayaal iyo wax garad faradheer waxii ay ciddiina ku dhigeen". Asagaoo suulka ku fiiqaya Af-dheere.

"Aniga qof qof dhaama Soomaaliya ma ku arkin, dowladdaba ha ahaatee, warkaasna nagadaa Macoow, waxii tagay waa tageen tiigsi ma leh"baa Siidoow yiri:

"Walle waxa siidoow oo hadal badnaa amusiyay wax yar maaha bal noo sheeg siidoow see wax u dhaceen"baa Yariisoow yiri, markuu cabbaar aamusnaa baa Kadiye ku yiri:

"Siidoow dalkaan balaayo waa ka dhacday, hadday dhinac kaa heshay bal noo sheeg". Siidoow baa hadalkisii ku bilaabay waliba asaga oo aan jeclayn inuu arrintaas ka hadlo oo yiri:

"Igaar walaalkay dhalay iyo mid kale baa

dagaalamay kii kale waa laga xoog badshay saan idiin sheegay faradheer feer ma kasayso kii waa rooray qoriyaas soo qaatay, igaarka walaalkey markii uu arkay ninkaan qoriga soo wata waa uu rooray asaga oo luuq sii galaayo baa kii xabbad ku soo riday, igaarkii adeerka u ahaay luuqa markii galay asagoo rooraayo ayaa nin kale ka soo baxay luuqii xabbadiina kii soo baxayay bay ku dhacday, ninkii markiiba waa dhintay madaxay kaga dhacday, yaas noqday ninkii dhintay ma kasee? kii xabadda riday beeshiisa lees noqday, dib bay isugu noqdeen odayaashii beeshaas, galabtii markay tahay bay imaadeen guriga walaalkeey aay jiijo xaaska walaalkeey lee joogtay guriga, markii la is nabdiiyay ka dib waxay dhaheen anagu waxaa nahay odayaasha beesha noocaas ah ee waxaan rabnay wiilkiina jeesto , aay jiijo oo naxsan baa tiri:

"Ma joogo ee maxaa jira duqowda".

"Nin buu naga dilay". Baa mid yiri, aay jiijo waa naxday,

"Igaarkayga dhib malahayn, waligii ma laga soo dacwoon, maanta nimaas dilaa leedihiin see camal".

"Maya walaal saad u malaysay maahan arintu, asagu ma dilin oo gacantiisa kuma dilin ee xabbad uu u gooyay baa nin ku dhacday marka saasuu ku dilay oo haduusan u goyn lahayn xabbada ninku

ma dhinteen, sow hadda ima garan".yaa mid kale yiri:.

"Haa waan gartay haddii uusan u goyn lahayn asagay ku dhici lahayd dhibna ma jireen arrintu waa dhammaan lahayd, aniga murugtaan maxaa ii soo arkay, xabbad baa loo gooyay beriga ka hor ma maqal, filimada hindiga leen ku arki jiray, haye hadda maxaa laga rabaa hadii asaga ninka dilin?".

"Wali warku ma daadagin gabadha" ayaa oday yiri kuna daray asagoo jiijo la hadlaya "adeer ninka waxaa dilay xabbaddii wiilkaagu u gooyay, marka diyadii ninka dhintaa laydinka rabaa, ninku cidla kama bixine dad buu ka dhashay".

Aay Jiijo intay yara aamustay bay tiri:

"Runtaa waaye us cidlo ma ka bixin anukaa geed cidlo ka baxay ah, beriga hadii asaga la dili lahaa diyo ma helneen, hadana nin aan asagu dilin aa diyadiis laga rabaa, hadii diidnana gummaad waaye, warkiinna waan kasay Ilaahaa joogo"oo u raacisay "odayaashaan u shaagaa waa laydin la soo xariiraa raallina noqda".

"Raali waa nahay, anagoo dhanba dad walaalaa baan nahay dhib weyna ma jiro waxa kani waa iska dhamaan oo maalin kasta wax ka daran baa dhaca, ee farriinta odayaasha gaarsii nabadayna". Habeenkii markii aan isku nimid odayaashii cideena, waxaan hubaal ahayd hadii diyada aan

la dhiibin in igaarkeenna la dilaayo ama dhowr ciddeena ka mid ah, ilaahay maahine cid kale oo naga celin kartana ma jirto anakana sacabooleey looma ooyaan eh baa nahay, tan kale diyada gardarrada nala ku saaray waa badan tahay ma dhiibi karno, go'aan waxaan ku gaarnay in kistooloo geeyo iyo faataxo, nin odayaasheena ka mid ah baa yiri faataxo dadkaas ma qaataan anuga camal maahan beeso lee rabaan, haye waxaan u badallaynaa kistoo iyo baryo in laysugu daro, sidii baan samaynay kistoo baan u gaynay waana Tuugtanay, madaxay noo salaaxeen dad fiicanaa tihiin waa idin naqaannaa, hadii cid kale ahaan lahaydeen shillin ma idiin cafinneen, balse dadkeennii oo ceeshoo milix isku ahayn baa tihiin, bay dhaheen, yaab waaye naxariista nala tusay anagii diyada baadaa laga qaaday baa naloo danbi dhaafay oo nala cafiyay, yaa, waxaa horey loo yiri cimrigaaga dheeraadaa geel dhalaayana waa ku tusaa, welina marmarkoo kuwaa noo yimaada ninkii hebel walaakiisaan ahay ina adeerkiisaan ahay habaryartiisaa i dhashay waxaasay noo sheegaan maalintaa marduufkoodana waa siinaa, nabad aan iibsano oo lacag kala baxno baan ku joognaa hada" raggii meesha fadhiyay qoortaa la wada laalaadshay war waa ka soo bixi waayay, wax badan waa soo arkeen soona maqleen tanise waa ku cusubtahay.

CUTUBKA-2AAD

Waxaa dhawaaqay siinka Kadiye ee gacan qaadka ah, wuxuuna ku soodhacayay musigii heestii soomaaliyay toosoo, oo dadka markii siinku soo dhaco ag jooga qofba dareen gooniya galisa, qaarbaa rayn rayn gashaa sida dhallinyarada oo dhagaha uun ka maqlay soomaali say ahaan jirtay oo ku tallaba sidii laydiin sheegi jiray oo kale goormaa Soomaaliya noqon, inta waaweyn murug iyo uur xumaa gasha markay fiirshan sida dad iyo dal loogu ciyaaray, halyeyadii gobonimada u soo huray naftooda iyo mood iyo noolba cadowga kuwii la soo dagaalamay tacabkoodii meesha manta uu marayo ayaa ciil iyo calool xumo gashaa, Axmad Gurey oo amxaaro iyo bortaqiis la soo dagaalamay markii danbana unuunka jareen, Sayyid Maxamad Cabdulle Xasan oo markay iska celin waayeen gumaystuhu diyaarado ku soo weerereen, waxayna ahayd markii ugu horeysay

ee dal la gumaysto dalalka saddexaad diyaarad lagu weraro, taasoo markhaati ka ah inay dhulka iskaga celin waayeen.

Shiikh Xasan Barsame oo gaaladu u ballan qaaday magac iyo maal iyo nolol qaboow kase doorbiday inuu wad la kulmo asagoo dalkiisa iyo dadkiisa iyo diintiisa ka ilaalsanaya gumeysiga, Nasiib Buundo gabyaagii ahaana hoggaamiyihii jareer weyn oo gumeysiga har iyo hoy u diiday kuna noqday oodin ay iska siibi waayeen markii danbana { 1928}jir dil ay ugu dileen talyaanigu xabsiga weyn ee xamar, Maxamuud Xarbigii af iyo adin ku weeraray libintun u soo dhawaatay Soomaaliweyn inay mid noqotana raadinayay Faransiiskuna markii danbe ay diyaaradda la qarxiyeen asaga iyo ragii la socday, Tima Cadde gabyaagii mar walba guubaabada la dul tagnaa soomaali.

Sheikh Bashiir sidii geesnnimada lahayd uu ula dagallamay gumaystaha, Cumar Samatarkii gaalada hubka ka dhacay kalana soo horjeestay, dhallin yaradii SYL ee ka dhiidhiyay gumaysiga, Abdullaahi Ciise oo u bareeray inuu dhibta gumaystuhu nagu haayo ifka inta ku nool uu u sheego si gaarana ay isaga fiirin jireen gumaystuhu, Cabdirisaaq Xaaji Huseen iyo dad badan oo

kale oo mood iyo muruq iyo af iyo maxkaxba ku gadaalamayay, maalintii dhagaxtuur ee cadawgu qoryaha darandooriga u dhaca wateen Soomaaliduna dhagaxda ku dagaalamaysay Xaawa taako ay wadnaha fallaar kaga dhufteen, gumeysigu xumaantii uu soomaali kula kacay, tabaryaridii nahaysay iyo saan isaga celinnay, hubka ay kafaramarnaayeen soomaalidu wax cabsiya ma galin , ul iyo dhagax iyo waran baa Talyaani looga soo dhacshay gobannimada dhiig badana ku daatay. Ururkii SYC SNL & USB ee intaa qaylinayay, Xaaji Faarax Oomaar iyo ragg kale ay ka dhiidhiyeen gumaysiga, ayadoon barya ahaynna gobonnimadii ka qaatay dowlada Ingriiska, Farnsiis jabuuti ma quureen ee dhib iyo qaxar baa looga qaaday.

Talyaani lagama baryin ee xoog baa looga soo dhiciyay gobannimada, dagaalkii 1964tii oo anagoo affar jir ah aan la galnay Amxaarada oo labaatan jibaar naga badan ahaydna dowlad weligeed soo jirtay oo aan gumaysi arag, wacdarihii aan dhignay iyo guushaan soo hoyinay dad oo dhami waa la yaabeen, dagaalkii toddobaatan iyo toddobo oo Soomaali oo ul iyo diira Amxaaro iska kaaya celin weyday oo dhulkii naga maqnaa aan gacanta ku dhignay, balse dowlado badan oo Ruushku ugu horeeyo u soo

gurmadeen Itoobiya, kacaankii uu hogaaminayay sareeye gaas Maxamad Siyaad Barre oo ka hor intaan qoloqolaysi dad badan oo dowladda ka mid ahi aysan bilaabin la ogaa markhaati madoontana ah horumarkii iyo awoodii ciidan ee dalka iyo dadku ku talaabsadeen, iyo haybaddii dadweynaha Soomaaliyeed dacallada ifka ay ku lahaayeen.

Siinkiibuu qabtay oo haloow yiri dhinaca kale waxaa ka soo yeeray cod weyn oo yiri:

"Kadiye miyaa".

"Haa waa asagii".

"Waxaan kaala soo hadlayaa godka jilicoow ee nabad sugidda Soomaaliyeed walaal ee ma taqaan nin la yiraahdo Warfaa buux".

Haa waan aqaan ayuu ugu war celiyay haddase ilama joogo, ma wax dhibaa jira walaaal ayuu weydiiyay Kadiye.

"Wax dhiba ma jiraan ee anaga ayuu nala joogaa halkan".

Kadiye intuu ninkii ka dhex galay hadalka ayuu weydiiyay

"Maxuu ka samaynayaa agtiina, ma shaquu ka helay".

"Maya ee agteennuu marti ku yahay oo manta la keenay inaad noo timaaddana waan rabi lahayn", waa hagaag ayuu yiri siinkiina xiray.

Nimankii la fadhiyay mid ka mid ah ba yiri:

“Ma wax dareen ah baa la soo sheegay kadiye”.

“Dareenna ka daran Warfaa baa godka Jilicoow ku xiran saas baa hada uu ii sheegay qofkaan i soo wacay oo meesha iga soo wacay ee bal waan soo fiirine, waa idinkaas ”ayuu yiri

Nin raga ka mid ahaa oo kale ayaa yiri waan is raacaynaa ka la hari mayno, Kadiyese waa ka diiday asagoo leh hadii cid la qabsan oo wahel looga dhigi Warfaa kaligay aan ahaado dadkaan wax kasta ka suurooba, wuuna istaagay oo u dhaqaaqay dukaan meesha agteeda ku yalay, inyar ka dibna kasoo baxay oo baabuur yar oo meesha u yaalay fuulay horayna ka dhaqaajiyay.

Xoogaa bay ku qaadatay Kadiye inuu gaaro godka jilicoow, inkastoo aysan sa u fogayn haddana jajabka jidadka awgeed ayuu aayar u waday baabuurka yar ama dhabbacatada, markii meeshii uu tagay ilaaliyiihii illinka hore waxa uu u sheegay inuusan fatuurada meeshaan dhigan Karin ee uu meel uraadsado oo uu lug ku yimaado, dantuna waxay noqotay inuu hoos u laabto oo uu dhigo meel ka fog sarta balse ilaaliyuhu ka arki karo si aan looga xadin, godka waxaa hor mara wadada ku dhamaata hotel Shabeele “oo aan hada meeshaba ku ool oo la rartay sartii oo dhan” iyo sarta Wakaaladda shidaalka oo ka sokeeysa,

markii kor iyo buurta dheer loo raacana ku dhamaata wdada Nasiib Buundo oo bidix loogu leexdo Villa Soomaaliya, midigna Boondheere iyo Shibbis.

Markii uu u sii socday godka wuxuu hormaray gurigiisa iyo kan Warfaa wuxuuna arkayay dhowr dumara oo fadhiya kabbiska la fariisto ee banaanka guriga Warfaa ku yaal, laabtana wuxuu iska yiri *xan badanaa wax kale uma fadhiyaan meeshaas.*

CUTUBKA-3AAD

Casirkii dumarka xaafadu waxay isugu yimaadaan hoos galbeedka aqalka Warfaa oo kabis weyn leh, gurigu waa bari ujeed sidaa darteed kabbisku galabtii har wanaagsan buu leeyahay, subixiina inta qadada iyo quraacda u dhaxaysa dumarka qaarbaa u soo sheeka doota oo waxaa ku yaal geed aad u weyn oo har weyn leh oo hareeya kabbiska iyo agagaarkiisa, dhinaca midig ee guriga oo ah halka fadhi ku dirириku ka dhaco waxaa mara jid, dhinaca waqooyina guri kale ayaa uga dhagan, hortiisana waxaa mara jid 30 ah oo aad arkaysid galabtii inamada yar yar ee xaafada oo kubbad ku ciyaaraya meel koofur ka xigta aqalka Warfaa kase durugsan in doora.

Galabtaa markii laysku yimid oo Ugub iyo islaan kale uun maqanyihiin oo laba laba u sheekaysigii

yaraaday ayaa la guda galay sheekadii weynayd ee casirkaan maanta ah laga hadli lahaa, Xaaran baa hadalkii furtay oo tiri:

"Naa Cambaro war ma haysid miyaa, odagii baas wuxuu sameeyay ma maqashay?".

"Odaygee".

"Kan xadiyo qaba xiniinyaha haka barare" Xaaran tiri:

Canbaro intay gacata calacasheeda xabadka iskaga garacday bay tiri:

"Bismillahi ninka islaameed ha habaarinne, maxuu sameeyay?" dadka Canbaro yaqaan tan iyo hada waxay la yaaban yihiin in xabadkeedu caafimaad qabo oo qufac iyo qaaxo toona laga soo sheegin, waayo sideedaba Canbaro haday wax ay la yaabto maqasho ama aragto xabadkay iska tuntaa, waxaase ka sii daran taa wax walba oo ay aragto ama maqasho waa la yaabtaa, tiro maleh inta dharbaaxyo ku dhacda xabadkeeda maalintii qudha ilaahayna caafimaad buu uga daray is dilkeeda.

Xaaran intay kur kuursatay oo fadhigi qaabaysatay bay tiri:

"Naa gabadhii Ubax ahayd ee uu dhalay, wax ma dhaluhu sow gurii kama uusan cayrin".

"Bismillahi oo maxuu uga cayrshay, habaarkiisa naga daaye" Cambaro weydiisay ayadoo xabadka iska jukaynaysa.

“Wacal bay sidaa buu yiri gurigaygana sooma gali karto”.

Mayran baa hadalkii ku soo biirtay oo tiri:

“Sow tii lalahaa waa la kufsaday maahan inantu”.

“Haa”.

“Haa waa tii layiri niman afduuban oo Al shabaab loo maleeyay baa bakaaraha qori caaradii uga kaxaystay dhowr maalmoodna guri black sea ku yaal ku haystay”Cambara tiri oo inta Xaaran ku jeesatay hadalkii sii wadatay “sheekadu waa iga kala dhunsan tahay oo warka si fiican uma maqline bal noo sheeg Xaaraneey”

Xaaran intay alle ka rajaynaysay waa heshay, waa markii kontonaad oo ay ka sheekayso haddana xiiso ay u qabto sheegida sheekadaas hadda inay ugu horeysaad u malaysa ka sheekaynteeda, warkii bay biloowday ayadoo hareeraha iska eegaysa cid ay iska ilaalinaysana aysan garanayn, bay hadalkii ku biloowday.

“Gabadha miskiintaa ayadoo bakaaraha wax ka doonatay baa niman afduuban qori ku qabteen oo ka xaysteen, oo dhinaca black sea la aadeen cid ku dhacday inay ka reebtana ma jirin, waxaa loo maleeyay in kooxda Al shabaab ay ahaayeen, shinniyi ha ku didee, tuhunka waxaa keenay kuwa ayaga ah baa meesha joogay mana ka celin, farna ma nuuxin markii gabadha miskiintaa la qafaalanayay”intay aamustay oo hareeraha iska

eegtay bay hadalkii sii waday oo tiri: “Aniga Xaaran ahaan waxaan is iri uguyaraan amiirka xaafada baa loo wadaay gabadha waad taqaaniin idiin sheegi maayo waa biyo dahab, waxba yaanan warka idinku dheerayne aan idiin soo gaabshee guri black sea ku yaal bay la galeen oo ninkii lahaa maalmo ka hor la dilay cidda intii kalena ka qaxday in kastoo dadka qaarkii ay dhahaan xoog baa looga saaray, taas ilaah baa iga og kuma danbaabi karo”baa Xaaran tiri ayadoo gacmaha kala fogayneysa oo sacabadda kor u jeedineysa iskana dhigaysa sheekaday hadda sheegayso inay hubto, inkastoo markii falku dhacayay ay gurigeeda joogtay, hadalkii bay sii wadatay oo tiri: “Yaanan warka idin ku daaline sheekada aan soo gaabshee dhawr maalmood bay miskiinta meesha ku haysteen oo niman af duuban iyo naago indha shareeran maahine cid kale oo guriga galaysay ama ka soo baxaysay ma jirin, mar mar waxaa la maqlayay cabaadka iyo oohinta gabadha, anigu Xaaran ahaan waxaan is iri markaas oohinteeda la maqlayo kuwa guriga ku haystay miskiinta farsamadaa ka xumaatay oo afka baysan si fiican uga xirin, ayagoo xir xiran naarta ha lagu guro kuwaase, inta badan afkay ka xirnayd saan is iri, warka yaanan idin ku daaline dhowr maalmood ka dib bay bannaanka u soo tureen goor habeen ah, halboowluhu ha go’o kuwaase, taaheedii dad

jidka maraya baa maqlay oo u qaaday Isbitaal".

Mayran baa ka dhex gashay oo tiri:

"Oo kuwa ciidan ka lagu sheegayaa meelahaas waaba yimaadaane maxay gurmad ugu samayn waa yeen gabadha".

"Ciiddu ha cunto kuwaas ayagaa naftooda u baqa waxay wax ka celiyaan iska daaye, waase gartood baan fili oo xaafadda waa looga badan yahay waase xoogaysan doonaan in shaa Allaah".

Baa Xaaaran tiri hadalkiina sii waday oo tiri:

"warka yaanan idin ku daaline gabadhii si xun bay yeeleen oo siday aniga Xaaran ahaan ii sheegtay waa iskaga dageen, darajada beela eebaan idiin baryee, gabdhii waa raysatay alla bogsii dhib kalaa yimid oo uur baa ku soo baxay aysan danbi ku lahayn doqonkii dhalay dusha ha ka murxee wuxuuba soo istaagay wacal bay sidaa ima sheegato bal muslin allow cunugtaas maxay galabsatay, yaabanaye ".

Canbaraa inta xabadka garaacday tiri:

"Ba'ay ba'ay ba'ay war ninku diin xumaa oo dadnimo xumaa, tii dhashayna maxay samaysay Xaraneey".

Xaaran intay qosol dibnuhu xiran yihiin ku guuxday bay tiri:

"Naa ma ayadaa hadli karta waa ogtihiin inuu cunaha kala siibayee, ayadoon waxba samayn waa asaga sidii awrkii ugu tuntee cagaha alla ka

gooyaha, qol bay ku jirtaa oo iska barooranaysaa miskiintu tabarteedii intaas bay noqotay war gabadha ii daa waa ku dhici weyday inay dhahdo wadnuhuu gooyay inkaar qabuhu wadnuhu ha qarxee".

Ugub oo dul taagnayd in muddo ah oo aysan dareemin baa tiri:

"Dalkeena dad badan baa dulman dumarkuba ha ugu horeeyaane, anaguna hadaan xaawaleey nahay sheeko macna darraa maahine inaan wax iska celino naguma jirto…..".

Mayran baa ka dhex gashay oo tiri:

"Oo maxaad nagula talin inaan hub qaadanoo raga laynaa oo odayaasha aakhiro u dirnaa, naa bal tanoo kale eega".

Ugub baa qosashay oo tiri:

"Mayran saas kama wadee ururro ayaa jira xuquuqda dumarka iyo kuwa dadka oo dhan ba u dooda aan la xariirno shirarka ka qayb galno diinta aan baranno wax ka wanaagsan diinta oo xuquuqda dumarka ilaaliya ma leh, dumar badan baa jira diinta si fiican u yaqaan ee ha laga faa'iidaysto, kuwa haweenka u dooda ha loo sheego dhibka dhaca iyo xad gudbka nala ku sameeyo adigu hadaad ku bad baadi weydid manta kuwaa dhashaa berri ku badbaadi doona, arrinta gabadhaana waa inaan si dhaqso ah ugu gudbinaa".

“Aniga kan i qaba ama aan isqabno aan dhahee, xariiqin baa noo kala taal aan laysku soo dhaafin hadii kale kashaydaa gacanta iigu jirta, rag waa layska celiyaa Manta asagaa gacan ku gabbad ah toddobadaa caruurtaa hadaan u daadsho xaguu gayn, maalin buu iga xoog badnaa maantase anaa ka xoog badan, sheekooy ku nacay”. Yaa Muslimo tiri Ugub ba ka dhex gashay oo tiri:

“Muslimo raguna xuquuq bay leeyihiin ha iloobin siiba miskiinkaan ku qaba oo aad har iyo habeen ka qaylisiinaysid oo aad dhagaha ka cuntay” intas markay hadalkii marsiinayso Ugub ba Canbaro tiri

“Naa Ugub goormaa wiilkaagii Mahad ee baadiyaha aaday soo noqday sow qofkaas soo socda asaga maahan”.

Ugub intay fiirisay dhinacii Canbaro eegaysay bay tiri:

“Waa asagii hadaa u socod ah adeerkiisii baadiye uu u aadayna waa la socda war nabadey dadkaan baan soo dhaweyne”

CUTUBKA-4AAD

Asagoo daalan buu illinkii soo istaagay Kadiye, kadin hayihii waxa uu weydiiyay ujeedka uu u socdo wuxuuna u sheegay in meeshan laga soo wacay loona sheegay nin saaxiibkiis ah oo la yiraahdo Warfaa inuu ku xiran yahay, in yar sug buu yiri oo mid kale oo ilaalada ka mid ah ku yiri: "Yaxaas u soo sheeg ninkan la soowacay".

In yar kadib waa soo laabatay ilaaliyihii la diray oo yiri soo daaya si fiicanse u baara, baaritaan ka dib gudahaa loo waday waxaana la geeyay xafiis uu fadhiyo nin dhuuban da'da soddomeeyada ku jira oo timo badan oo jilicsan leh, kala qaadka afkana aad arkaysid ilko sigaar muddo lagu cabayay, gar aan lahayn hasa yeeshee shaaribo weyn si fiican u jaran ku yaalaan, ninkii intuu istaagay ayuu weydiiyay Kadiye miyaa haa buu ugu warceliyay, ninkii intuu gacanta ugu tilaamay Kadiye kursigii dhiniciisa xigay kana

soo horjeeday ayuu u sheegay inuu fariisto, ninkii ciidanka ahaa buu markaa ku yiri Warfaa ii keena, Ka dib markuu fariistay waxaa la weydiiyay waxay isku yihiin danbiilaha waxuuna u sheegay inay saaxiibo yihiiin in ka badan konton gu'na ay ahaayeen ceesh oo milix ee loo sheego arrinta lagu soo xiray.

Yaxaas oo ahaa ninka xafiiska fadhiyay oo dadku naynastaa u yaqaaneen wuxuu u sheegay in Warfaa uu dowladda eed ka galay oo saas loo soo xiray, waliba eedaysane weyn weeye buu ku yiri. "Eed sideeya ayuu galay? waxaan ku naqiinay nin aad isku dhowra dadkana aan ku darsan oo afgaaban dowladanna jecele, ee see wax u jiran taliye?" ayaa Kadiya weydiiyay asagoo hoos ka leh *Eeboow ii danbi dhaaf,* ayaa ninkii ciidan ka ahaa oo dhar cadka ahaa oo hor fadhiyay ku yiri: "Kadiye ninkaad tilmaamayso iyo ninka aan meesha ku haynaa isku caynad maahan, malaha waan is maan dhaafsiisanahay baan u malayne magicii ninkaad raadinaysid".

Kadiyaa u sheegay inuu yahay ninka siinka loo soo diray ninka uu raadinayana la yiraahdo Warfaa Buux, waa nin bar yar bidaar bilow ah leh maariin ah dhaga waa weyn. Da'da kontomaad ka ah, dhabanka bidix dilaac yar oo waa hore

bogsoody ku leh sujuudu ka muuqato, xishooda afgaaban. "Horta saad u tilmantay muuqiisu waayahay hase ahaatee kani mid af gaaban maaha, aamus oo dadka nabad gali baa laga la'yahay wax dhintay iyo wax nool ba cid ka baxsanaysaa ma jirto hadana waa la soo wadaa waa noo iman".

Isla markaaba waxaa soo galay Warfaa oo lawado markuu arkay Kadiye ayuu inta salaan u soo taagay ku yiri:

"War Kadiye ii waran saxiiboow".

"War adaan kaaga fadhiyaaye, maxaa dhacay Warfaa".

Warfaa intuu kursi soo jiitay asagoon cidna weydiisan, illoowsanna ama is illoowsiinaya inuu xiran yahay ayuu inta fariistay yiri:

"Kadiye saaxiib waan sirmay dimuquraadiyadaan run u maleeyay iyo dadku waa xor iyo qofku waxuu rabuu sheegi karaa hadaysan nabada dalka wax u dhimayn, ana waan rumaystay dimuquraadayadiina halkan bay i keentay, ilayn ismaba ogine xabsi weyn oo kor ka furan baan ku jirnaa hadaan Soomaali nahay".

Kadiyaa inta hadalkii ka dhex galay yiri:

"War Warfaa ma duulashiibaa kugu soo noqday, neefkoodii hadi lasiiyay inay soo laabanayaan uma malayne Bismillaahi Raxmaani Raxiim".

Warfaa oo ujeedada gartay ayaa yiri:

"Maalintaan idin lahaa wankay dalbadeen oo

madaxa guduudan u keena oo aad tiraahdeen waa la soo waayay oo mid madax madoow kenteen inaysan meel u socon waan dareensanaa, lacag khasartay dheh tan iyo xalay indho iskuma gayn balaa i hor maraysay markaan indhaha is galiyaba ilaa daraad….."

Yaxaas baa ka dhex galay oo si yaab ku jiro ku yiri:

"War maxaad ka hadlaysaan waxba idinkama garane".

Kadiyaa u jawaabay oo yiri:

"Mudane waa sheeko dheer".

"Meelaan hada u cararayo majirtee bal ii sheeg".

Yaxaas oo war jecli gashaa yiri.

"Ninkaan wuxuu ahaa nin xaafidu Quraan ah"Kadiye hadalkii ku bilaabay "aroor walba badda intuu tago ayuu laba juz akhrin jiray, wax badan baa lagala taliyay oo la yiri jooji baddaad aroorta aadayso jin baa jooga aroortiiye, *"jirkaya kharaare*"waa uu diiday wuxuu yiri hadaan iska daa damco anoo tagaan baan arkayaa illeyn nin la wato weeyee".

Yaxaas baa kadhex galay oo yri:

"Qof jin wato maara looma helo, eedaday baan ku ogaaday, haye ii wad".

Waa jilcay Yaxaas af balaar baa Kadiye uurka iska yiri oo hadalkii sii watay oo yiri:

“Aroortii danbe naag meesha fadhiduu ugu tagay, nabadayn ka dib Quraankii buu bilaabay naagtuna waa dhagaysanaysay, markuu dhameeyey bay ku tiri waxaan jeclaaday saad Quraanka u akhriso oo aroor walba waan ku dhagaystaa, wuxuu ku yiri meeshaan qof aan aniga ahayn ma fariisto xilligaan imaadee adna kuma arkine side ii dhagaysan jirtay”.

“Akhriskaaga badda dhexdeedaan ka maqli jiray, qarkaas hoostiisa moolka ku yaal baan daganahay, cabsi yaysan ku galin kuligeen noole alle abuurtaan nahay” bay ku tiri.

“Sidee badda ugu hoos nooshahay”, buu ku yiri

“Ima garan miyaa, Jinni baan ahay waana ku jeclaaday inaan ooridaada noqdaan rabaa” intaas markii ay marayso ayuu inta istaagay soo cararay, miyirna markaas baa ugu danbaysay”.

Yaxaas oo yaabban baa yiri:

“Haye”.

“Quraan badan baa la saaray naagtii waa la gubay, hase ahaatee waa mar ay dulduleelisay asagii oo dhan, taas waxay fududaysay in wadaado galaan madax adag oo gaalo ah, ayagiibaa ku soo noqnoqda hadda”.

“Shiikha kitaabo badne ma loo geeyay”. “Meel aan la gayn maleh waa kuwa madax adag, waa kuwa gaalaa”.

“Waa run kuwa gaaladaa waa madax adagyiihiin”baa Yaxaas yiri asagoo uurka iska leh *kuwa Daacish ah ha ku jiraan haday rabaane waxaad wadid keen oo mar i dhaafa*.

“Bal hada shiikhaad sheegaysaan u geyn waan maqlay magaciisa, Ilaahay inuu caafimaad ka siiyo”.

“Saa sameeya raalina hanala ka noqdo, nin saana uma malaynayn oo Jinni gaalaa ah oo dowlada neceb uu ku jiro, hada waxa uu eedaysane ku ahaa qodobbo dhowr ah oo ay ka mid yihiin af lagaado uu madaxa wasiirrada u gaystay, xildhibaanadii iyo wasiiradii oo uu u gafay, madaxweynaha oo uu u liiday, marwada madaxweynaha oo ay ajnabi kala yihiin oo uu u caayay iyo magaca Al Shabaab oo uu meel fagaaraa ku sooqaaday”.

Kadiye intuu nin yaabay oo argagaxay iska dhigay ayuu yiri:

“Subxaanallaah war Warfaa ma waalatay maxaa marwada madaxweynuhu qabo oo aad ajnabiga kala tihiin af kaaga u geeyey”.

“Waxaasoo dhan mar danbaa la ii sheegayaaye warba kama hayn, waxaan laba yaabanaa waxa meeshaan i keenay”ayaa Warfa yiri.

Yaxaas oo ay gashay inuu wixiisa si fiican u bislaysto baa inta Kadiye qumaati ugu jeestay yiri:

“Warfaa waxa uu dhigay wax la maqlay oo la

arkay maaha, qof kale hadii loo keeni lahaa degdeg baa loo xukumi lahaa xabsiga weyn buu dhex jiifilahaa xilligaan, inta gef uu galay hadii layskugu daro shan iyo toban sano kama yara oo xariga haddaysan ka badnayn aad buu u nasiib badan yahay anigaa arintisa gacanta ku dhigay intaan qof kale arag"

Warfaa baa hadal damcay Kadiyaa inta aamusiyay yiri:

"Khayr alaha ku siiyo mudane"hayena u raaciyay si yaxaas hadalka u sii wado.

Yaxaas baa hadalkii sii watay asagoo weli buun buuniskii wada oo yiri:

"Meel fagaare ah ayuu ninkaan ka yiri madaxa wasiirradu waa tuug tuug dhalay dalka asagaa laqay Al Shabaab haday birayn lahayd asaga aniguna lax baan qali lahaa, wasiirada iyo xildhibaanadu waa calooshood u shaqaystayaal buu yiri dad iyo dal aan dan ka lahayn, ciidammadu waa laaluush qaatayaal buu yiri kii la xiro oo Al Shabaab ah intay wax ka qaataan bay sii daayan bal beentaas fiiri iyo sharaf dhaca uu ciidamada nabada ilaaliya u geystay"hadalkiina sii watay" xaaska madaxweynahu waxa ay la barartay oo kaliyuhu la weynaadeen waa xoolihii dadka ay iska cunayso ayuu yiri, madaxweynuhu danbi maleh ayuu yiri naarna arki mayo waayo waa xoolo, xoolana waxay haleeyaan Eebbe uma raacdo ilayn markii

horeba garaad ku filan ma lahayne, waxaa ugu daran oo kale, waxuu yiri ciyaalkii Al Shabab ee i gowrici rabay anoo waxba ka galabsan oo qof kale igu qalday ee Alle iga fakiyay dawlada ayaaba ka daran oo ka xun, markaad aragtid dowladu waa is haysataa Motion iyo balaayey sheegayaan, qas baa ka dhex socda, dhallinyaraduse amarka waa kala qaataan, dadka in la bireeyo bay ku heshiiyeen buuq la'aan iyo ayagoon is qabqabsan bay kaan raacin sidii xoolihii gowracaan waxayse dhaamaan dowladaan aan mabda' iyo u jeedo toona lahayn hadii si loo fiiriyo, waxaas iyo wax ka daran buu fagaare ka yiri, gafkuu galay mid yar maaha dad baa loo toogtaa, ilaah baase aniga igu soo aadiyay oo jiradiisa dareemi kara saan kuu sheegayna eedadaybaa Jinkaan oo kale hayn jiray, waliba kuwa xeeb ka yimid oo hilib u haraadsan oo aan ku rafaadnay".

Abaalkaaga allaa gudi kara baa Kadiye yiri asagoo bakhshad u dhiibaya Yaxaas, si dhaqsa intuu bakhshadii u qaatay oo gacmaha miiska hoos galiyay oo fiiriyay tiriyayna inta ku jirta ayuu yiri: "Ilaah baan ku dhaartee intaan iyo in u dhow inaan qof kale ku sii daayeen, nin odaya oo ii yimid oo nin jirran raadinaya darteed baan u aqbalay ee nabad Allaha idin yeelo waana fasaxan tihiin".

Dhex markay soo marayeen baa Kadiye yiri:

“War ma waalatay Warfaa sideebaad waxaas fagaare uga tiri hadalada jaad kaas ah, guryaheennaan ku baxsan la’ nahay adna afkaad la galaysaa”.

“Waxuu sheegay inta badan waa been laaluushkuu ku bislaysanayay, dalkaan balaa u talisa hadii loo aamusana waa iloobayaan inay xun yihiin oo dad qumman bay isku qaadanayaan waana ka sii darayaan in la xasuusiyo waa fiican tahay, awalbaan wax laga qaadi karine”.

“Hadda ma aragtay xasuusintii meelay ku gaysay iyo afka libaax e Alle ka bad baadshay”. Warfaa intuu madaxa ruxay buu yiri:

“War mahaysid ninyahow waxa dalka ka socda wax la qaadan karo maahan, godka waxaan ku arkay dhallinyaro sannad iyo ka badan ku jirta waayo cidahooda baa saboola oo lacag keeni waayay markii horena been layskaga soo qabtay iyo xoolo aad ka heshaan markii wax laga waayayna dilkaa loogu roonaaday sidii ay cidahoodu maqlayaan cabaadka caruurtooda oo lacagta ula soo dhaqsanayaan”, oo inta qoslay yiri

“been kuu sheegi maayo ee waxaan meeshaas ku soo arkay cabsi bay i galisay war danbana layga maqli mayo, dalkii laba koox baa haysata kuwana adoo nool bay ifka kaa qarin , kuwana aakhiarayba kuu diri adoon waxba halayn Jannaaba lagugu

raadsan aan jirin".

"Looba joogee hadaad aamusayso"ayaa Kadiye yiri.

Markii ay baabuurkii ag yimaadeen baa intii ay irdaha furin Warfaa yiri:

Magaalda arageedu waa soo roonaanayaa ma is tiri"

Kadiyaa inta hareeraha fiirshay asagoon wali illinkii baabuurka furin ayuu yiri:

"Aboorkaba Soomaalidaa ka daran bal sida saraihii waaweynaa loo raartay arag oo banaan cidlaa looga dhigay" asagoo ula dan lahaa sida hotel Shabeelle iyo sartii baarlamaanka hore ka dibna laga dhigay shildhigii dowladda hoose oo meeseedoodii aan ku ool oo dhagax dhagax loo qaatay.

Warfaa oo fatuuradii iridkeeda gilgilaya oo u maleeyay in la furay arkayse inaan Kadiye weli furin baa yiri:"

Kuwii sarahaas fuqsaday doqomay ahaayeen bal may iska dagaan oo ijaar ka qaataan oo ilaaliyaan dalkay wax tar u noqon lahaayeene, waxaase iga sii daran kuwa soo socda".

Kuwa soo socdaa waa kuma?.

"Dowladda Ayaan ula jeedaa oo aan ka wada,waad ogaantoontaaye dhulkaas dad baa lasiin doonaa ganacsata ah oo gacanta dadweynaha waa ka

baxayaa, musuqmaasuq Soomaali baan kuu aqaan", oo inta si fiican hareerihiisa u fiirshay yiri: "Kadiyoow meeshaan qurux ay lahayd ma xusuusataa, Allaahu Akbar dal lagu ciyaaray dheh"Kadiye oo qushuuc ka muuqdo Xamartii horena dib u soo xasuustay baa yiri:

"Tacabkii ku maankun sano sidaan baa u danbaysay"!!.

CUTUBKA-5AAD

Xamar oo macnaheedu yahay casaan ayaa magaalda loogu magac daray maadaama sara cas cas oo badan ku yaaleen, dhul carro cas ahna ay ku taalay waxaa kaloo loo yaqaan magaca Muqdisho oo asagu ka kooban laba eray oo ah muuqa iyo disho oo markii laysku qabto noqonaya Muuqa- disho, waxaana magacaas ugu yeeri jiray dadkii reer miyiga ahaa oo markay yimaadaan magaalada la yaabi jiray buuqeeda saraheeda iyo jidadkeeda aan indhaha qof baadiye iyo cagaar ka yimid aan u roonayan waxayna dhaheen tani waa muuqa dhisho ama muqaal disho, xiiliyo badan ka dibna wuxuu isku rogay Muqdisho, inksata oo sooyaalka qaar yiraahdaan magacu wuxuu ka yimid faarisi oo macnihiisu yahay kursigii

boqorka “Maqcad al Shaah” hadana inta badan waxaa laysku racaay in magacu yahay Soomaali ahaana muuqa-disho. Muqdisho ama Muuqadisho waxay ku jirtaa magaalooyinka aadka u fac weyn ee aduunka, laga soo bilaabo faraaciintii waxay ahayd meel ganacsi oo aduunku isugu yimaado waxna laysku dhaafsado, xamar waa meeshii ay ku dhalatay qarnigii koowaad ilabaxnimadii loo yaqaannay ilabaxnimadii Sawaaxilka oo koofur u gaaratay tan iyo Mozambique kuna caanbaxday hadannimadeedii iyo ganacsigeedii ahaydna ilabaxnimadii salka u ahayd markii danbe soo bixida afka Sawaaxilga oo asagu ka bilowday magaalada Kismaayo oo koofur u fiday balse aan waqooyi u soo fidin.

Ibnu Batuuta badmareenkii carbeed ahaana fiqi oo gu’gii 1331 Soomaaliaya yimid qorraalladii oo ka qoray waxaa ka mid ahaa kan oo uu ku yiri: “Saylac markaan ka soo baxnay shan iyo toban maalmood Ayay nagu qaadatay inaan nimaanno Xamar oo dad badan ay ku nool yihiin magaalo weyna ah, waxaana jooogay geel aad u fara badan oo maalintii boqolaal la qalo, markii aan soo gaarnay Xamar waxaa naga horyimid huuriyaal dhallin yaro saran tahay, ganacsade walba oo soo gaara Xamar wuxuu ku dagaa guriga ninka dhalinyaradaa ee uu martida u yahay marka laga

reebo ganacsatada mar walba timaada oo dadka iyo magaalada yaqaan oo ayagu meeshay rabaan ku daga, marti galiyuhu asaga ayaa alaabta u gada ganacsadaha wuxuu rabana u iibiya, hadii qof uu ganacsadahu wax ka gato ama wax ka iibiyo marti galiyihii oo maqan beecaas waxaa laga soo qaadayaa mid aan waxba ka jirin, habkaana faa'iido weyn ayaa ugu jiray dadka meesha dagan. Markii dhallinyaridii ay doontii soo fuuleen baa mid ii soo dhawaaday balse raggii ila socday mid ka mid ah ayaa ku yiri ninkan ganacsade maahan ee waa Fiqi {sheikh}, ninkii dhallinyarada ahaana wuxuu si kor ah ugu sheegay raggii kale {ninkan waa martida qaaliga} waxaana ku dhex jiray dhallin yarada raga Qaaliga nin ka mid ah oo qaaligii u soo sheegay, Qaaligiina wuxuu soo istaagay xeebta asaga oo qaar ardadiisa ka mid ahi la socdaan mid ka mid ahna ii soo diray, markii aan soo dagnay oo aan u nimid aniga intii ila socotay waan salaannay asaga iyo intii la joogtay ayaguna waa na salaameen, ka dib wuxuu yiri

"Bismillaahi in mariya shiikhaan u tagaynaaye". "Suldaanka magciisu wuxuu ahaa Abu Bakar wuxuuna ku hadlayay afkiisa Banaadiriga inkastoo uu yaqaanay af carabiga, saddex maalmmod markaan joognay oo cunno sadex jeer maalinti naloo keenyay ayaa maalin afraadii oo jimce ahayd aadnay masaajidka, markii suldaankii na tujiyay oo uu soo baxay waan salaamay asna

waa uu i salaamay dacas meesha yaal buu gashtay ana ii sheegay inaan mid kale oo meesha yaal aan gashto waxaana u dhaqaajinay dhinaca aqalkiisa anagoo lugaynayna dadka intiisa kale waa caga cadaayeen,, waxaa suldaanka madixiisa korkiisa ahaa dallad afar gees leh oo gees walba shimbir dahab ah ay ka lulato, martiqaadkii qasrigu markuu dhamaaday dhamaan waan salaanay suldaankii kana soo tagnay, Xamar waxay lahayd maamul leh boqor, wasiiro, la talyayaal iyo dhamaan adeeg dowladnimo".

Qarnigii shan iyo tobnaad badmareenkii caanka ahaa Vasco DaGama wuxuu qoray in Xamar ay ahayd magaalo weyn oo ay ku yaalaan saro waaweyn oo ilaa shan dabaq ah, waxaana ka muuqday munaarado Masaajidyo oo badan.

Qarnigii lix iyo tobnaad Duarte Barbosa oo ahaa sarkaal Bortiqiis ah wuxuu sheegay in boqrtooyadii "Cambaya" haddana loo yaqaan Hindiya ay doomahoodu aad u imaan jireen Xamar ayagoo sida dhar iyo xawaashi, ayaguna gadan jireen oo dib u qaadi jiray dahab, fool maroodi iyo xabag, wuxuu yiri waa meel aad ay u buuxaan hilbaha iyo qamadiga, masagada, miraha iyo farduhuba, sidoo kale Giriigii iyo Roomankii waxay Xamar u yaqaaneen Sarpion waxayna

sheegeen in ay ahayd magaalo ganacsi fiican ka soco, waxaa la filayaa in magaldii Sarpion ee hore ay ku taalay koofurta Xamar meel hada laga helay lacagtii Roomanku adeegsan jiray.

Yaqur al Xamawi sooyaal aqoonkii suuriyaanka ahaa wuxuu sheegay in dhulka la yirihaado "Bilaad al Berber" dhulkii Berber-ta oo ah magac carabtii hore u taqaanay xeebaha Soomaaliya siiba Xamar ay dagganaayeen dad madow oo berber ah horumar dhaqaale oo xoog lehna sameeyay ganacsina la leh aduunka inta badan carabta, Hindiya, Yurub iyo Shiinaha oo 1416 xamar ay danjirayaal u dirtay boqrtooyadii Ming dynasty Ee shiinaha oo xariir wanaagsan ka dhexeeyey.
Xilligii gobonnima doonka xamar waxay ka mid ahayd meelihii ay ka bilaabtay dhinblihii gumeysi diidka oo ururo ka abuurmeen sida SYL iyo kuwa kale oo dagaal af iyo adin ah ba la galay gumaysiga, Talyaaniga markii lagu jabshay dagaalkii labaad oo ingriisku dalka qabsay waxay Ingriisku fuqsadeen oo tareenkii isku xiri jiray xamar iyo jowhar oo afgooyi sii mari jiray oo la dhisay 1914kii ayagoo Soomaaliada ugu darnaanayay.

Tan iyo burburkii laga soo gaaro magaalada Xamar waa sii dhismaysay waxayna ka mid ahayd

magaalo madaxyada Afrika kuwa ugu qurxoon iyo tan ugu nabad badan, waxaa ku yaalay carwda ugu weyn ee Afrika oo dhan, markii ay burburaysay Xamar waxay ahay magaalada ugu badan ee qalabka electronic lagu gado Afrika, warshado aan qiyaas lahayn baa ku yaalay intaasna waxaa u sii dheeraa bilicda magaalada.

Labadoodii oo aan midna midka kale la hadlin oo murug foolashooda ka muuqto ayaa fatuuradii galay oo dhaqaajiyay, Warfaana uu dib u soo jalleecayo carrigii banaanaa ee saraha laga rartay.

CUTUBKA-6AAD

Gu'giisii tobnaad ayaa waxaa ku dhalatay inuu magaalo aado, Warfaa asaga oo ujeedkiisa ugu weyn ee magaalo aadidiisu ay ahayd inuu ka baxo dhibkaan uu ku jiro iyo noloshaan canaadkaa waxa uuna go'aan ku gaaray inuu lugeeyo asagoo lacag helayn darteed oo haddii jidka dad ka sii qaada uu helo uu raaco haddii kalena tan iyo Xamar uu lugeeyo oo cidahaa miyiga marba mid ku sii hoydo, miyi waa is yaqaanniin, *sida aan ku jiro dhimashaa dhaanta* buu nafta ku dhiirri galiyaa markuu inuu tagaba ay ku soo dhacdo.

Xilli adag oo abaar ah ayuu dhashay hooyadiina ku umul raacatay oo tii Eebbe u timid shan bilood ka dib dilkii ninkeeda lagu dilay ceel xoolo laga

shubayay, Warfaa ifka markuu yimid wuxuu ahaa agoon iyo rajay iyo madi, dad walaal hooyadii dhashay oo uusan arag iyo adeerkiis baa u xigay, adeeer ayaana xil qaaday korintiisa, aad ayuu adeerku u lexa jeclaysan jiray Warfaa oo nay naastiisu ahayd barre, waxaana magacaa loogu bixiyay asagoo dhinaca bidix feerta labaad iyo tan saddexaad dhexdooda bar ku leh, adeerkiis Daynab waxba kama hagran sida kuwa uu dhalay iyo ka wanaagsan buu u soo koriyay oo wuxuu jantaba jimic u siinayay si uusan u tabin kalinnimada uu ifka ku yahay, agoonnimada, rajaynimada iyo madinnimada, inkastoo uu jiray wiilkaa hooyadii dhashay oo weyn balse uusan arag waligii. Daynab wiil buu ka dhigtay inta badanse Daynab guriga waa ka maqanaan jiray oo geela ayuu u badnaa labadiisa wiil iyo gabadhuba waxaraha iyo ariga ilaalintooda ka badan ma qaban Karin.

Nolosha warfaa waa ay fiicnayd intii uu ka Garaadsanayay markiise uu garaadsan rabay ayuu wuxuu dareemay guul guul iyo gees u riixid ay wado xaaska adeerkiis oo si xun ula dhaqmi jirtay markuu kaligii isla hadlayo wuxuu ugu yeeri jiray *eedo Abeeso,* arrintu waxay sii xumaatay markii wiilkii curadka u ahaa uu dhintay oo Eebbe oofsaday hase ahaatee ay eedadii asaga ku eedayn

jirtay ayadoo ku leh maalintaad dhalataad baas la dhalatay aabbahaa intaadan dhalan bilo ka hor buu dhintay hooyadaa waa kugu ummul raacatay, dayrtaad dhalatay roobkii Alle waa joogsaday oo laga gaaro gugii dhibic lama arag baaskaad xanbaarsanayd iyo naxuusnimadii cidaydaad la soo gashay wiilkaygiina uu ku qur baxay.

Wax badan waa uu u soo dul qaatay asagoo qatan uu seexdo caruurta ay dhashayna ay caloosha u buuxiso ciil iyo murugo iyo gaajo waa la seexday, markii ilmuhu ciyaarayaan asaga mar walba shaqaa u taallay alabtan dhaq iyo halkan iyo xaaq, ariga raac, iyo adeerkaa hadaad u sheegtid oo ku dhahdid si xun baa layla dhaqmaa dhurwaagaan ku siin ha ku cunee, Carruurtii uu ifka dad ka weheshanayay waa ay ku dirtay oo si kale ayay u arkaan xin iyo xumaatay ku wadaan intaas.

Intaas waxaa kaga darnaayd oo oodin aan ka fuqin ku noqotay dabakeen baas wata baa tahay, aabahaa nuxuusnimadaaduu u dhintay hooyadaana sidoo kale iyo curadkii cidda iyo waligaa liibaani maysid sidaan baad dad u tuugsan oo dul saar ugu ahaan, hadaladdii eedo ku tiri aad bay u gubeen in kastoo uu da'yaraa marmarna waaba rumaystaa in sida ay ku sheegayso uu yahay kana baqaa dad inta ifka uga joogta adeer iyo caruurtiisa haduu sii

joogo armaa ayagana baas ku habsadaa, hadana ra'yi kalaa ku soo dhaca oo dhahaya eedo waa beenleey nacayb ay kuu qabto uun bay saan u dhihi ee dhurwaabay igu handadaaye libaax cuna Allaha u keeno ayada, in kastoo uu jeclaan lahaa inuu iska joogo oo eeddo cirka Eebe balaayo uga keeno haddana dhib iyo dhaga hadal intaan ka badan waa qaadi kari waayay.

Habeenkaas hurdo gama' ma siin, waxa uuna go'aansaday in berri uu wadada gacta saaro, inta badan hurdada waxaa u diiday habeenkaas waxay ahayd baqdin uu ka baqayo socdaalka kaligiis ah oo duur uusan waligii arag sii marayo habar dugaag iyo halaqna ay buuxaan, libaaxu shan qabo shanna sii daa yahay dhurwaa warkiisaba daa qorraxdoon dhicin buu cidaha ag yimaadaa, murug waxaa ku taagnayd magaalo uusan cid ka aqoon oo uu tagi doono hadi Eebe ka badbaadsho jidka waxa uu ku sii maridoono, waxa uu kaloo la seexan waayay ciil iyo caro iyo sida eedadii ula dhaqanto sida ilmaha kale u faraxsan yihiin asna mar walba oodintu ugu taagan tahay ilmaduna indhihiisa u saran tahay inta badan, sida macaankii caruurnimo uu u waayay oo asagoo laba jir ah eedo xamaali u noqday iyo caruurteeda, wuxuu kaloo ka seexan waayay walwalka adeer haleeli doona markuu waayo, adeerkiisa uu jeclaa

oo markuu joogo kaliya uu dareemo inuu dad yahay caruurtana la siman yahay, adeerkiisa aan waligii caruurtiisa wax u keenin in uu asna u keeno maahine, adeerkiisa marka uu joogo uu ka nabad galo dhibta iyo dilka eedo, adeerkiisa uu aad u jecelyahay oo qof u naxa ama u naxariista uu kaligii ka arkay, adeerka uu dhabtiisana uu ku gam'o intuu la joogo, illin kulul ba ka soo daadatay Warfaa wuxuu isku ciil kaambiyay haday hooyaday iyo aabahay ii noolaan lahaayeen hadaan walaalkayga hooyaday dhashay ee adeer ii sheego aan la joogi lahaa haddaan weynaan lahaa haddaan haddaan haddaaan, asagoo illintii ka socoto ayuu gam'ay go'aanse gaaray.

Waagu markuu baryay oo cirka iyo dhulku wali isku jiraan ayaa eedadiis kicisay, in kasta oo uu xalay dhafray hurdana in yar ka arkay haddana horuu ka soo booday oo waa ogyahay mar haday dhahdo kac waxyahow dadka is mooday oo uusan kicin waxa ku xigaa waa ul, horuu ka istaagay shaqadiisana waa yaqaanay oo tan iyo laba jirkiisii buu qabanayay ulna waa lagu soo baray xaabadii buu horey ka doonay, banaanku waxa uu ahaa qaboow dhadaana saaranayd geedaha iyo cowska dushiisa codka shimbiraha iyo ciga ariga mooyee sharqan kale ma jirin, barina waa waxaa ka soo kaahayay iftiinkii waabari oo hogol cas baa ka

muuqatay, gacmaha intuu is gashatay oo xabadka ku dhajiyay ayuu asagoo gariiraya oo jirkiisa yari wada bood boodayo guriga gadaalkiisa u Dhaqaaqay, meel aan aqalka ka fogayn markuu marayo ayuu bilaabay inuu xaabada gurbiyo asagoo la hadlaya xaabadii ayuu ku yiri:
"Mindhaa maalin danbe idinma gurbiyo".

Markii dabkii eedo shiday buu soo ag fariistay si uu u kulaalo waxayse ku tiri war orod meelahaas fariiso hana soo hoos galine aroor kastana waa ay dhahdaa asna dhag uma dhigo wuxuu sugaa inta qori dab leh ay ku soo tuuri oo ariga soo lis ay ka tiraahdo inta ka horreysana waa is nabaa si uu jirka u kululeeyo, markuu arkay inay qorigii ay la soo baxayso buu inta booday oo aqalka galay dhiilihii soo qaaday oo ag keenay si ay u cusho ka dibna ari lisid buu bilaabay, markuu dhameeyay lisiddii ariga buu waxarihii u daayay si ay u nuugaan xerada agteedana iska istaagay, intay u yeertay bay tiri war hooy kaalay shaahan cab, shaaha ay aroortii siiso wuxuu ahaa libta kaliya ee uu u hayo eedadii waayo dhaxantuu ka kiciyaa, shaahii markuu cabay buu aqalkii gadaal u galay oo buraashad adeer lahaa oo meesha taalay biyo ka buuxiyay aqalka gassadiisa danbana ka tuuray si uu hadhoow horey ugu sii qaato ayadoon la dareemin, arigii buu ooda ka qaaday oo dareeriyay

kabihiisii saanta ahaa oo adeer gugii hore u keenay oo uu ifka waxa yaal uu ugu jeclaana cagaha sii gashtay ul yar oo xerada agteeda u taalayna sii qaatay labadaas kuma ekaane xoolo adduun intuu ka lahaa horuu u qaatay, qaydkiisii uu guntanaa funaanad uu xirnaa iyo go'yar oo uu sii huwaday iyo buraashadii adeer ee uu xaday.

Dhinaca koofur galbeed ayuu arigii u dareershay indoor ah markuu socday ayuu dib u soo eegay aqalkii uu inta badan ku noolaa ilmaa indhihiisa ku soo istaagtay wuxuu dhib soo maray markuu soo xasuustay iyo hayjadda cidladaa ee asagoon garaadsan lagu qasbay inuu naftiisa halis ku galiyo, cidlada uu u amababaxay iyo cid la'aanta haysa, carro uusan aqoon oo uu u kicitimayo iyo waxa dhib iyo halis wadada ku sugaya, saadna buraashad biyaa uu ka wato iyo quraac la'aanta uu ku soo baxay, wuxuu dusha ka arkayay eedadii oo aqalka hor fadhida iyo ilma adeeradii oo ciyaaraya, markuu ka soo jeestay oo uu ilamadii iska tiray Warfaa waxuu ahaa nin yar oo garaadkiisu ka weyn yahay, meeshuu ka yimidna fiiro labaad uma celin.

Arigii markuu meel caws leh geeyey ayuu geed hoos fariisty muddo markuu fadhiyay ayuu inta kacay oo ri' uu aad u jeclaa qaruufay oo caano ka

cabay arigiina dusha ka eegay yiri:

"Nabad allaha idin yeelo wehel iyo walaal baad ii ahaydeene", oo arigii dhinica guriga u dareershay saan bahal cidladaan ugu helin dibna u soo laabtay jidkana cagta saaray lugihiisa yar yar intay qaadi karaan oo socod ah ayuu ku dhaqaaqay asagoo ka cararaya in cidlo gabalku ugu dhaco inaan cidi soo raadinayn waa uu ogaa oo adeeer ma joogin, habar dugaag inay gabbal dhacay gadaashii helaan ayaa cabsi weyn ku haysay, xoogaa markuu socod boobsiiyay ayuu talaabadisii isku hallayn waayay oo is yiri saan meel kuma tagaysid, orod buu is qaaday qorraxduna dhabarkiisay ku beeganayd buraashadii dhiniciisa bidix bay ka lalmanaysay go'a faraqiisuna gadaal buu ka baf lahaa ushii yaraydna gacanta midig buu ku sitay koofur galbeedna waa u roorayay.

Cadceedii markay dhinaca galbeed u badatay ayuu sheeda ka arkay reer meel daggan oo marinkiisa ku aadan, waa reer Dulyar waa yaqaan waa nacab kale eedday isku qolo yihiin, intay dhib marsheen iyo intay adeer ku direen ma uusan illoobin, intii uu ka durki karay ayuu ka durkay ilaa ay kala qarsoomeen asaga iyo aqalkii Dulyar, orodkii intuu joojiyay ayuu socod galay *cidla weynaa Alloow i nabad yeel* buu uurka iska yiri, gabbalkii waxuu ugu dhacay meel cidlaa,

hareeruhuu fiirshay wax dhaqaaqa maleh jiiq jiiq cayayaan sharqanta geedaha iyo ciy dhurwaa mooye sharqan kale ma leh, ilmaa soo dhaaftay geeri go'an iyo gabiib cidlaa buu ku soo dhacay orod buu jaanta qaaday asagoo weli ooynaya xoogaa fiican markuu ordayay oo daalay oo uu is leeyahay geed dheer oo aad fuusho raadso ayuu maqlay waxaro cigood, firfircooni hor leh ayaa gashay nabad iyo magan galyo meeshas waxaruhu ka ciyayaan baa kuu ah ayuu nafta u sheegay, codkiibuu raacay asagoo ordaya in doora ka dib yabaq dad buu maqlay iyo asagoo ku yimid aqal dhabarkii, markuu la wareegtay ardaagii wuxuu hor istaagay odaygii cida oo salligii maqrib uu ku tukaday fadhiya oo wardinaya.

"War ma qof baa"ayuu yiri ninkii oo raaciyay

"waa ilmo yar innaa lillahi wa innaa ileehi raajicuun adeer kaalay"

Warfaa waa u soo dhawaaday asagoo baqaya isna leh amay yihiin dad qalatadii lagaaga sheekayn jiray, naf baase waddee waa uu u tagay ninkii.

"Kaalay soo fariiso adeer xagee ka timd". Warfaa waxaa ku taagan inuusan sheegin inuu baxsad yahay wuxuuna yiri:

"Waan dhunsanahay adeer, ari baan la jiray waan seexday markaan kacayna arigii ma arag guriga aad baan is iri waana waayay".

"Dhib maleh adeer waa aad dammaaday way

dhacdaa saanoo kale, Magacaa". "Warfaa"
"Ina ayahaa".
"Warfaa Buux baa lay dhahaa".
"Allow anaa tol beelay ma ina Buux baa ninka caawa cidlada marayaa, aabahaa si fiican baan iska naqaanay nin fiican buu ahaa iyo hooyadaaba jannada Allah ka waraabshee"oo inta dhinicii aqal isku babcay ku qayliyay "Axadooy shaah iyo caana la soo orod marti baa noo timide" kuna soo jeestay Warfaa oo yiri:
"Sow adeer lama aad joogtid".
"Haa".
"Asagana caawa jiif uma yaal mar hadaad maqan tahay, dhibse maleh adeer caawa halkan iska bari waa gurigaagi, waagu haduu baryana waa lagu wadi".
"Adeer ma joogo waa maqan yahay geelii ayuu jiraa"Warfaa yiri
"Eedo meelay kuu doonto ma taqaan oo caruurta kale kama tagi karto waan ogahay, Ilaah baase ku keenay dhib maleh adeer ee shaah iyo caanaa laguu soo wadaaye naso".
Axado shahii iyo caanihii markay kentay bay si naxdin iyo murugo ku jirto ku tiri:
"Allaa wa ilmo yar"oo inta cabitaankii dhulka dhigtay tiri:
"Hooyo ma soo dhuntay, mise xoolo baxsadaad raadinaysay?".

Warfaa waxuu uurka iska yiri *xoolo baxsadaan raadinayay maxaan u oran wayday in lay celiyo layskuma dayeene, talo iskuma kaa sheegto*

"Maya waan soo dhumay barrinkii ciddu daganayd baan aqoon waayay".

"Hah, waa lagu geyne hooyo ee waaga Eebe ha noo bariyo".

"Waa ina Buux gabanku"baa ninkii yiri

"Tolla'ay ma ina Cambaraa Eeboow janadii geey, hooyo, hooyadaa oo kalaan ahay murug yaysan ku qaban ee ii cab shaahan iyo caanaha cunnan kuu keeniye". *Fiicanaa dadkaan, eedaday hadday ahaan lahayd naagtaan caawa saan uma rafaadeen,* ayuu uurka iska yiri, waxuuse tan iyo hadda garan la'yahay waxa eedada adeerkiis qabo ay saan ugu necebtahay, waxay sheegaysay wax ka weyn baa jira, yaase kuu sheegi haday jiraan.

CUTUBKA-7AAD

Markii uu soo qubeystay Diiriye oo kursi dayrka yaal ku fariistay shaahna loo keenay baa Ugub oo ayana kursi kale oo agtiisa ku fadhidaa ku tiri gabar meesha maraysay hooyo ku soo dhaqsada cunada raggan gaajaa ku dhagane. Diiriyaa yiri:

"Gaajo nama hayso walaal maraan fogayn baan wax ka soo cunnay meel gaarigu istaagay". Shahii baa loo keenay aad buuna u kululaa shaahu xaraarradna waa u haysay Diiriye cabitaankiisa, markaasuu fiiqsaday weliba si aad loo maqlayo, Ugub baa ku tiri:

"Cidii iiga waran Diiriye see lagu ahaa carrigaad ka timid".

Intuu shaahii ka baday oo dibnaha muudsaday, koobkiina miiska saaray buu yiri:

"Waa lagu fiicnaa intaan ka war qabay gadaashay Allaa og, balse ogaalkay dhib majirin jiilaalkii baa bilaawday, carruurtii waa nabad qabeen Eebaa mahad leh"

“Diiriye wax badan baa lagu yiri miyiga ka soo guur hada adigu sidii hore ma tihid, da’baa kaa daba timid carruurtii hadda waa weynaadeen oo waa ayagaa guursaday oo kala dhaqaaqay, ee iska soo guur wax badan baad dadaashaye, naso bal hada”

Diiriye intuu qoslay buu yiri:

“Inaad wanaag ila rabto waan ogahay balse reer magaal waan la yaabaa, maba oga hadaan miyi jirin inaan magaalo jirteen, caanahaan macaan, subagga, hilbahaan baruurta leh, saliidaan carfoon, intaas iyo in ka badan ood ku raaxaysataan waa howl reer miyi soo qabtay, hadii miyiga la soo baneeyo oo laga soo tago magaalo gaajo ayaa layskugu cuni lahaa, waa run miyi sidii hore maahan oo waa dhib batay miyi lamaba dhihi karo hadda magaaladii baa soo gaadhay qaad iyo sigaar wiilal ruugaya oo cabaya baa geela ilaalsha anagiibaaba dhaqan gaddoon nagu dhacay saan samayno baan garan la’nahay, roobkii waa yaraaday waxa magaalada ka dhacaya dil iyo dhac iyo diin xumo baa caro Alla keentay anagana na saamaysay, tan kale Ugub magaalo dad kaama joogo wiilkaan Mahad markuu ii yimid waan yaabay war wiilku ma meel buu ku xirnaan jiraan is iri waa ninka i weydiiyay adeer kan geela u horeeya oo gambaleelka leh geela dhan waa ka danbeeyaan ee ma asagaa ugu xoog badan, kuwa

kale ma ka baqayaan guddoomiye camal miyaa".
Ugub baa qosol kal iyo laaba ku dhufatay oo tiri:
"War illeyn waxbaa lagu tusay"
"Shib dheh tan nakala raacday aniga iyo asaga wax la soo koobi karo maahan anaa kuu sheekayne casir maanan tukane aan iska saaree weeyso ha la ii keeno".

Dhinaca kale Mahad waxa uu galay qolka Sagal**,** labadoodu waa dad isa sheeko yaqaan waa dad walaala hadana saaxiibaa, Mahad walaashiis aad buu u jecel yahay lagamana ag maro, jacaylka ayada iyo Galladna ninka la socdaa waa asaga in kastoo aysan waxba qarsoonayn oo dad oo dhan ogyihiin in ay isla socdaan, balse meesha wax u marayaan iyo inta xariirkoodo qoto la egyahay baan la ogayn, Mahadse waa ninka sida gaarkaa ula socda oo ay u sheegato wax kasta iyo halka wax u marayaan aad buuna ugu farxay intii Sagal yariisay nin uusan aqoon la socon lahayd inay saaxiibkii Gallad la socoto, asaga iyo Galladna waa far iyo faraanti xaafadda waxaa looga yaqaan mataanaha, Sagal aragtidii Mahad kadis bay ku noqotay ayadoo buug akhrisanaysa bay eegtay qofka soo galay inta buugii tuurtay bay ku soo booday hab siisay ayadoo leh Alla waa walaalkay, waa ay isku duubtay oo illini ka timid oo tiri:
"Waan kuu xiisay walaaloow markaad tagtay

cidlaan dareemay walaahi waan kuu xiisay". Intuu dhabanka ka dhunkaday buu ku yiri: "Anigaba waankuu xiisay yariisay"oo si kaftana u yiri: "See u cidlootay aaway ninkii saaxiibkay ahaa asagaaba howl kuugu filane".

Sagal oo yara xishootay baa tiri:

"Waa joogaa meel igama aadin ee labadiina wadnaha labadiisa qol baad kala dagan tihiin, jacaylka walaaltinnimo ee aan kuu qabo iyo kiisa waa kala duwan yihiin"oo inta qososhay la kaftantay oo tiri: "Adiga dhan miyi baa kaa soo uraaya, ari camal baad ushiiree ee ka waran miyiga ma fiican yahay".

"Markii hore ilama fiicnayn maxaa ku keenaan is iri balse markaan la qabsaday waxaan ogaaday nolosha dhabtaa inay miyi taal, Soomaali waxay tahay baad ogaan dhaqankeena iyo meeshaan ka soo jeedno baad arki, ciyaaraha dhaqanka iyo hiddaha la ciyaarayo oo aad u qurxoon fiirsashadooda kama dhargaysid, hadalka miyigu markii hore waa ila qalafsanaa qaab darro buu ila ahaa waase arkay in uu murti yahay, waxaan Xamar ku hayno aboowe maxaa tiri abaayo maxaa tiri iyo heesahaan aan dhagaysano, *madaxaan kaa xiiraa wallaahi* war maahan"oo inta yara qoslay yiri: "Ani iyo adeer markii hore waan is garaad keeni weynay waxbaa na kala raacay". "Hee, ii sheeg hee warka isii".

CUTUBKA-8AAD

Mahad waxaa ku dhalatay inuu miyi soo fiiriyo, adeerkood oo dhowr jeer miyi ka yimid marar badana farriimo soo diray wuxuu markasta dhihi jiray caruurta miyiga ha la keeno ha soo cimilo gadistaane, balse caruurtu waa diidi jiraan wax kalena uma diidi jirine waraabe iyo waraabe dadoow baa jooga biyo qaboow maleh, baabuur maleh oo waa la lugayn iwm ayay dhihi jireen oo ku diidi jireen, Mahad baase xiniinyo iska baaray oo ku dhiirraday.

Socdaalkii jidka aad buu ugu rafaaday waayo meesha u fog ee baabuur u raaco waxay ahayd Suuqa xoolaha, haddase waxa uu galay socdaal maalmo qaadanaya jidka la sii marayo oo xun owgiis, markii uu tuuladii tagay oo u waraystay dadka inay adeerkiis yaqaannaan waa laguu yaqaan baa layiri Diiriye meel dhow buu daggan

yahay dad galabta carraabaya baad hore u sii raacine iska sug baa lagu yiri, meel maqaayada buu is ka fariistay oo ka qadeeyay in kasta oo uu ka waayay moos uu qadada ku cuno hadana hilibkaa aad ula macaanaaday, uurkana wuxuu iska yiri *hilibka Xamar saan uma dhadhamo ee ma xoolo jiran bay reer miyigu magaalada keenaan,* Cassirkii markii la gaaray baa nin u yimid oo ku yiri:

"War ma Ina Warfaa baad ahayd adeer" haa buu ugu war celiyay ninkiibaa markaa yiri:

"Anigu adeerkaa baan ahay aabahaa ina habreedkiis, dadkuna waxay ii yaqaanaan Hangool ee magacaa adeer".

"Mahad baa lay dhahaa adeer" ayuu ugu war celiyay.

"Hadaa la ii sheegay inaad joogto oo ceel meel meeshaas ku yaal baan xoolo ka waraabinaynay caruurtaase soo kaxayn xoolaha ee anagu waan ka sii hor mari, sow diyaar ma tihid".

"Haa adeer".

"Haye ina soo mari marka" ayuu yiri Hangool siina watay hadalkii oo yiri "ma waxaad tuulada uga baahan tahaa jira?". "Maya adeer"

Waa la dhaqaajiyay dhinacaas iyo bari baa tuuladii laga aaday cabbaar hadii la socday oo bannaan cidlaa mooyee sanku neefle la arag ayaa Mahad

weydiiyay:

“Guriga adeer Diiriye ma fogyahay?”

“Maya maya” ayuu yiri Hangool “Waa meel dhow, maqribkaba inaan ku tukannaan jeclahay”, oo u raaciyay “Adigu ma tukatadaa Mahad?” Mahad oo weydiinta ma tukataa la yaabay baa yiri:

“Haa adeer sow nin muslin ah maahi”.

Hangool intuu qoslay yiri:

“Ha ila yaabin adeer wax kale kuuma weydiine waxaan maqlay dadkii magaalada ku noolaa siiba Xamar dhaqan waa ka tageen diinta si fiican uguma dhaqmaan oo salaad iyo soon in yar maahane dadka inta badan iskuma hawlaan wixii Eebe naga reebayna inta badan waa banaysteen”.

“Walaahi adeer dad aan tukan waa jiraan siiba dhalinyarada balse ma badna ayaan filayaa, ee reer miyigu ma wada tukadaan?” ayuu weydiiyay Mahad adeerkiis.

“Inta tabarteen ah, in kasta oo hawl aduun oo badan nagu xariirto hadana waan dadaalnaa, dhalin yarada qaar waa jiran sida geelleeyda oo illoowsan in salaad iyo soon lagu leeyahay, Eebese ha soo hanuunsho”.

Sheekadii bay sii wateen Hangool waxuu bilaabay inuu Mahad kala baro geedaha magacyadooda sida jeerin , jirriqoole, qurac, qansax, xarran xarreeb iyo kuwa kale oo Mahad la yaabay

tiradooda, cabbaar kale markii la sii socday oo maqribkii dhowyahay ayuu Mahad is yiri warka dhan ee uu wado Hangool waa maaweelo asaga uu ula dan leeyahay ee carro ma dhawa, waana uu daalay oo socod kuma jiro, waxa uuna go'aan ku gaaray in uu dhaho *meeshaan u soconno berri ka hor gaari mayno waan ogahay reer miyi inay been ka sheegaan socdaalka waan maqlaye ee na seexi adeer,* inta uusan oran ayaa talo kale ku dhalatay oo ah haddii aad duurkaan seexataan oo bahal idin ku cuno ka waran, socodkaa roon buu tashi ku dhameeyay balse intuu istaagay ayuu yiri:

"Adeer meeqa saac camal baan soconnaa waa dhownahay lee ku haysaaye".

"Ma daashay adeer ma nasanaa xoogaa, degmadii reerku hadda nagama fogee", haa inuu dhaho ayuu damcay hadana cidladaan gabalku ha kuugu dhaco wadnuhu waa siin waayay.

"Maya adeer waan soconaynaa ee meel dhow leen u haystay in gurigu yahay".

"Hadaba ma foga oo wax badan sooma aynaan socone rag iska dhig", ayuu yiri Hangool asagoo og in Mahad daal iyo cabsi inataba hayaan buu tusinayay inuu nin ad adag uu yahay oo dad badan ka fiican yahay sheeka beenana uga sheekeeyay oo yiri:

"Hada ka hor wiil magalada ka yimid baa saan oo kale ii soo raacay markaan in yar soconay oo

weli tuuladii noo muuqato ayuu inta fariistay yiri ee aaway hee gurigii manta dhan socod baan ku jirnaaye, markaasaan ku iri waa dhow yahay ee soo soco taagaas gadashiisa baa reerku yaallaaye, waxuu yiri ani taag ma kasaayi waa dhow yahay gurigii miyaa, haa baan ku iri, durbadiiba gabalkii baa dhacay waana uu joojiyay markaa tuuladii baan ku laaban oo uu galabtoo dhan ku hayay, waayo waxaan ku iri qashin qubka tuulada ka sokeeya waxaa iskugu yimaada bahallada oo waxay cunaan ka raadsada sidaas buu warkii ku daayay oo dani ku qasabtay inuu ila jaanqaado in kasta oo uu daalanaa".

Mahad oo niyadu u dhisantay isna yiri kaas waaba ka fiican tahay baa yiri:

"Kaas wax jira maahayn, ciyaal maamuu ahaa" yididiilo hor lehna sii gashay raganimana muuji is yiri sida kan looga sheekaynayo yaan adna berri lagaaga sheekayne si fiicana waa ula jaan qaaday Hangool oo hoosta ka qoslaya arkayna wiilkii oo asaga ka orod badan.

Aaskii markuu madoobaaday baa mukul laba aqal u muuqatay waxaro dhawaaqoodna dhagahooda soo gaaray iyo cigii ariga, in yar ka dibna ardaagii aqalka ee soke bay soo gaareen, Diiriye oo markii hore aan shanqarta maqlayn oo bulaanka ariga la maqli waayay baa markay soo dhawaadeen

maqlay oo inta ardaaga uu fadhiyay gadaal u eegay yiri: “War waa kuma”.

Hangool baa ku yiri:

“Waa anaga Diiriyoow”.

“Ma Hangoolbaa qofka ila hadlayaa”.

“Haa iyo marti kuu socota”.

Waxay la soo wareegeen ardaagii, Diiriye intuu go’ii uu garxaydsanaa oo jilbaha iyo dhabarka isku hayay iska furay oo istaagay buu ka hortagay oo yiri:

“War sow nabad maaha, ragu muxuu shaagay”.

“Waa Eebe mahadii, wax dhib soo ma maqlin” Hangol baa ugu hadal celiyay.

Diiriye hangool buu gacan qaaday ka dibna Mahad oo yiri:

“Ninkaana kumuu ahaa”.

Intaan Mahad hadlin baa Hangool la soo booday oo yiri:

“Waa wiil aad adeer u tahay oo Xamar ka yimid”.

Mahad baa markaa yiri:

“Adeer waa Mahad Warfaa”.

“Waa wiilkii walaalkay, adeer waad weynaatay kuma garteen”. oo raaciyay “Soo dhawaada halkan ii soo fariiso adeer walaal aan jeclahaan kaa dugsane, Carrooy marti baa noo timide shaah bal dabka saar”.

Carro oo ah xaaska Diiriye oo maqasha xirxiridoodii gabadheeda Aragsan ku soo dhaaftay baa u timid durbadiiba waxay garatay Hangool markaasay tiri: “Hangool marti kama ahan gurigaane……”.

“Ina Warfaa baa la socda oo xamar ka yimid oo uu guriga soo marsiiyay”, baa Diiriye yiri intuu warkii Carro ka dhex galay.

Carro intay u soo dhawaatay bay tiri:

“Eedo see tahay”.

“Waan fiicnahay eedo”.

“Kabaha iska siiba oo nasta shaah baan idinla soo ordayaaye iyo caanee”.

Markay gadoontay baa Mahad isha la raacay, Carro waa dhirir xigeen caataa oo dabacsanaan iyo jiljileec meelna aysan ka soo galin, sidii gabar yar bay saanta u qaaday oo durbadiiba aqalkii kale gashay.

Hangool baa yiri:

“Anigu waan sii dheelmanayaa xilli fiican inaan cidii gaaraan raabye”.

“Horta shaah cab oo naso dayaxii baaba mar dhow soo baxayee, tartiibtaada ayaad u sii socone, bal warka isii aduun maxaad war ka haysaa kii xumaa oo aan dhagaysan jirayna waa iga dab beelee”.

Mahad aad buu ula yaabay labadada nin midna asagoo guri jooga ayuu habennimadaan waan sii

socon leeyahay adeerna waaba ka daran yahay oo waaba sii daahinayaa in kastoo miyiga fiid iyo sideed saac habeenimmo ay isku mid tahay, geesinnimmo waa dhammeeyeen buu uurka iska yiri, *duurkaas cidladaa oo bahalladu buuxaan dadka habeen iska socda, Kumaando iska daaye Mutun xataa geesinnimadaas maleh, ma ku dhaco inuu maro kaligii, xataa Ajeeyna haduu soo wato kuma dhacaan,* tan kale waxa uu la yaabay ninkaan aduunka uu ka war haayo waa maxay, tuuladaan buu gaaray kana soo laabtay, tuulada intii yarayd uu joogay maahine tan iyo xalay socod buu ku jiray iyo xoolo waraabis.

Waxaa galay Mahad welwel hor leh iyo baqdin iyo yaab isla socda, sidee loogu noolyahay duurkaan aan guri fiican lahayn nal iyo biyo socda haba sheegin bahalladu iska socdaan cid ay kaaga haybaysanayaan aysan jirin haday rabaan inay ku cunaan Eeboo kaa cesha mooyee aan laga badbaadi Karin,, ciga xoolaha maahine sharqan kale maleh, xoolaha qudhooda baa wax laga baqo ah bal day geelaan dhirirka badan haduu maskaxdiisa ka maagoo inuu kugu durduriyo yaa kaa celin kara, mas kaaba ugu daran aan loo jeedin oo dhulka loo seexanayo, haduu sariir yar horey u soo qaadan lahaa maalintii dhulka waa iska fiirin lahaa gabbalku markuu dhacana dushuu uga bixi

lahaa sariirta halkaas buu dadka uga sheekayn lahaa talo iskuma kaa shegto, arigaaba ugu daran lagamaba seexan karo.

Waxaase uu ilaa hada ku qoslaa markuu soo xasuusto maalintii geela adeer rati ka dhumay oo uu arkay adeer oo isku diyaarinaya inuu baadi goobo wal walna ka muuqdo markaasuu ku yiri:

"Adeer dhib maleh ha isku buuqin, waa la helayaa hadii la waayana hal rati lee waaye".

"Xoolo beel xoolo muxuu ka yaqaan, hal rati lee waaye", baa adeerkii yiri asagoo gafuurka tuuraya oo canjilaya.

"Walaahi adeer geelaan dhib baad ku qabtaa hada waa kanaa waa dhumayaa waad raadinee libaax baa cunaya hadduu rabo dabbaal weeye geel waa iska tagayaa, arigaa ka fiican meel dheer ma aadayo Walaahi arigu caadi maahan".

"Magaalooy balaaya ku dagtay saddex magac Ilaahay ratigaa dhumay baa reer magaalka garaad dhaama, war meesha ma moos baan ku goobeeyaa baad u malaysay sow xoolo nool maahan waxaan hayaa".

"Moos haddaad goobayn lahayd oo beer iska samaysan lahayd saan uma rafaadeen".

"War iga leexo ha i daahine xoolahaygaa cirka lagu maalayaaye aan meesha ka cararee".

Mahad oo waxuu dhagahiisa uu ku maqlay

rumaysan la' baa yiri:

"Cirkana xoolo miyaa kuu jira adeerkiis". "Yaahuuu war iga leexo, iridka ii banee", oo si uu uga sii yaabiyo Mahad yiri "hadaan xoolo ii jirin cirka, awr-ka cirka yaa leh hadaa" asaga oo arrini ka qasan tahayna meesha uga tagay, Mahad intuu sii fiirshay adeer buu yiri:

"Caadi maahan adeerkay, sawir buu ii maleeyay wuxuu rabuu ii sheegayaa".

Wuxuu la yaabo miyiga markii danbe waa uu bartay dhaqankii miyiga waana la qabsaday, neecaaw macaan oo udug leh oo ur xun aan la socon, caana hada la soo lisay oo xoor dhusha ka saaran tahay oo dhiil culan laga soo shubay oo carfaya, hilib aan lagaba dhargayn macaankiisa, buuq la'aan, dhawaaq baabuur oo dhagaha kaa dhiba maleh, dadka miyiga dagan oo kala fog fog haddana iska war haya isku gurmada is garabsiiya, nolol adag oo haddana ku raali galinaysa, caafimaad aan magaalada lagu haysan, miyi waa hoy nolol fiican leh.

Aragsan xishoodkeeda wax uu u dhigo maba uu san arag, miyirka ay u hadasho, markuu wax ka qosliya uu u sheego say hoos u eegto oo u qososho, xasilloonida ay tallaabada u qaado, gacmaha garaaraha leh oo ay ku laafyooto markay soconayso,

tinta tidcan ee dhabarka dhaaftay, jirkeeda aan saxar baruura lagu ogayn ee siman. Geela wax ka raaciisa waa uu u diiday waayo waxuu rabay inuu Aragsan ag joogo ariga la raaco, la joogitaan keeda kamaba dhargo see buuse uga dhargaa gabdhuhuu yaqaannay oo dhan mid la mid ah ama u dhow kuma jirtee, shukaansigii markuu ku yiri inaan ku guursadaan rabaa ma aysan qaylin oo ma boodin, hayena horay kama dhihin ee garbasaarka intay hagoogatay bay tiri labadii calaf isku galaa is gafi mayaan talase aabe iyo hooyo ayay ka go'daa, asaguna talo maalintaas buu meel dhigtay inaysan dhaafin Aragsan baa taladiisi ku dhamaatay.

CUTUBKA-9AAD

Markay in doora wada sheekaysnayaeen Sagal iyo Mahad ayuu yiri waxaan soo salaamayaa reer adeer Kadiye ee ma i raaci, maya ayay tiri adeer baan ka qaraaxaysan anoo yar baa iigu danbaysaye waan xasuustaa kaftankiisii iyo caydiisii galabtaanse ka dhargi ee waa inoo hadhoow,

Mahad iridka reer kadiye oo soo laaban buu inta riixay galay, waa caado hore oo ay barteen caruurta reer kadiye iyo reer Warfaa inaan laysku qaraacin guryaha waayo midba guriguu tago waa gurigiisii walaalo isla dhashay inay yihiin oo kale bay isku haystaan, marka uma baran inay hoodi hoodi dhahaanba, markuu galay gurigii ayaa waxaa isha ku dhuftay Siraad oo ugu yaraayd gabdhaha reerka oo ayadu aan weli guursan intii kalese reero yeesheen, intay kursigii ay ku fadhiday ka soo booday bay isku duubtay ayadoo

leh alla waa aboowgeey, asna hab buu siiyay,

"War reer miyiyoow warka isii" bay tiri Siraad intuu qoslay buu yir:

"Waan fiicanahay reer magaaleey".

"Waan kuu xiisnay wallaahi, waad soo caatowday wax ma cuni jirin miyaa mise geelaa raaci jirtay, mana u malaynayee".

"Ariga iyo waxaraha Ayaan raaci jiray", buu yiri.

"Aboow aaboow war waxaas dadka ha u sheegin waa ceebe caruurtaa ariga raacdee iyo gabdhahee".

"Anba sow caruur maahi", waa qosleen, wuxuu u gudbay gudaha iyo qolka fadhiga, eedo Dhuuxeey oo fadhiga fadhida oo sidii caadada u ahayd tusbax haysta oo wardinaysa baa aragatay oo tiri:

"War ninkaas ma Mahad baa", haa hooyo intuu yiri oo foorarsaday buu gacanta ka dhunkaday ag fariistayna Siraadna kursi ka soo horjeeda ayay fariisatay, Dhuuxeey intay tusbixii dhabta gashatay bay tiri:

"Bal ii waran miyi see lagu ahaa, cidii reer adeer".

"Waa fiican yihiin, adeer waa ila socdaa".

"Adeer Diiriye ma kula socdaa".

"Haa".

Dhuuxeey intay qosol guuxday bay tiri:

"Walle xifaalo waa timid, dad wax waa haystaan, see buu yahay maandhoow da'na waa haysaaye, anagoo dhanba waa nahaysaaye".

“Iga xoog badan, waa iska yara sheeganayaa saas owgeed buu magaalada u yimid”.

Siraad baa tiri:

“Hooyo hadaladii reer miyiguu soo bartay reer miyi camal buu u hadlayaa”, oo qososhay

“Naa wiilka daa doqomo aan wax kala ogayn waa idinkee oo ifkoo dhan inuu Xamar yahay u haystee”

“Hooyo Xamar hadaan ka baxaba inaan dhimanayaan u haystaa”, baa Sagal tiri.

“Naa iga aamus ha i harraadine gabigiin ba wax matarayaal baad tihiine”ayaa Dhuuxay tiri oo inta Mahad ku jeesatay tiri:

“Galladna hadda dhow buu yimid suuliguu ku jiraa qubays, orod hooyo qolka sii fariiso”. Siraad baa inta soo booday tiri:

“Soo bax” oo gacanta qabatay kicisayna

“Waryaysan idin waaline iska so cayrsha” Dhuuxeey tiri

“Anaa shaqadeeda aqaane iska dhaaf hooyo, ayadoo cararaysa mar dhow waa kuu imaane”

“Hooyo wax yarbaan ka qaraaxaysan reer miyigaan jilfaxda leh”baa Siraad oo qoslaysaa tiri.

Dhuuxay waa xaaska Kadiye, waa qof aad u afgaaban, war ay sheegtayna aan labo ku murmin gurigeeda gudihiisa iyo carruurteeda qof ku eg weeye markastana aad arkaysid ayadoo

Wardinaysa, dumarka darisku waxay u yaqaanaan shiikhada, waxay ka soo jeedaa qoys diinta ku fiican aabaheed waxuu ahaa shiikh caan ah oo dad badan wax baray, cida oo dhamina waa culumo aad loo ixtiraamo.

Siraad qof firfircoon oo kaftan badan weeye dariskoo dhamina jecelyahay, qolkii Gallad bay galeen oo sariirta ku fariisteen,

"Ninyahow xaafada adaa shidi jiray, saad u baxday wixii gabar ahaa gurigiinay ku ag meeraan bal inaad timid fiiriyaan".

Intuu qoslay buu yiri:

"Adiga kii kugu ag meeri jiray aaway, Shidane".

"War waxaas iyo shukaansi ma aqaan gabar yar baan ahay maba qaan gaarine".

"Da'i kuuma dhinnee wax ma kuu sheegaa Shidane agtiisa yaanan kugu arkin, ninkaas waan is naqaannaa si fiican waliba, hor u socod maaha nolosha luuq luuq maroow buu ka bartay agtiisa hadaan kugu argo labada luguud baan ku jabin".

"Mahadsanid aboowe waan ogahay inaad iga naxaysid, kaasna mar horaan roso siiyay wuxuu yahay waan ogaaday".

Asaga oo soo galaya qolka ayaa Gallad yiri:

"War tuugga walaasheey iyo qolkayga la wareegay waa kuma".

Waa isku soo boodeen Gallad kursiguu fariistay

Mahadna sariirtiisii buu ku noqday.

“Saaxiiboow ii waran maba maqline goormaad timid”.

“Hadaan imid ee warka isii, caafimaadka ka waran”.

“Waan fiicanahay maqnaanshahaaga maahine wax kale ma jirin, wax kasta waa saad ku ogayd ee maxaad nagu soo kordhisay”. Mahad intuu Siraad fiirshay buu yiri:

“Tan day waxay dhagaha taagto orod waxaan cabo ii keen abaayo”.

“Waxaad sheegtaanba anoo abaal idin kaga hayn baan maqli waligiinba qarqarsha ee maxaan idiin keenaa”.

“Aniga shah”, baa Gallad yiri

“Anna sidoo kale”.

Markay baxday baa Mahad yiri:

“Nin yahow gabar adeer dhalay baan la soo balamay quruxleey ah”.

“Waaaaaw geesinnimaad iska raadisay saxiib waa ok, adeer ma ogyahay”.

“Tuhun inuu galay ma aqaan balse wax ma oga, aabe leen rabaa inaan ka dhamee dhaho”.

“Amaa waa yartahay lagu dhahaa ee sug”.

“Adiga miyaan kaa yarahay”.

“Dhowr sano inaan kaa weynahay ma illoowday yariisoow”.

“Waan illoobay inaad ma kore ahayd oo da’ walba la fila”, baa Mahad yiri.

“Ninyahow gabar miyi ma is keeni kartaan mase is fahmi kartaan?”ayaa Gallad weydiiyey.

“Reer miyi sida loo maleeyo maahan i warso aniga, waa dad dhaqan leh oo meel loo raaco leh, gabdhaha miyigu ku jeer bay ka fiican yihiin kuwa magaalada, raalliyo hadaad maqasho iyo naag nolol wax ka taqaan miyi bay jirtaa”.

CUTUBKA-10AAD

Sagal maqrib markii la tukaday ka dib bay soo fariisatay kabbiska guriga ee banaankaa ayadoo og in mar dhow ay Gallad iyo Mahad magaalada ka soo noqonayaan, waxayna meesha u soo fariisatay caawa in ay labadooda isku qabato ayagoo isla jooga oo arrin meel la saaro, jacaylkii gu'yaasha la soo waday waa inuu mira dhalaa, xilligii ay gacaliyaheeda baalka ka gali lahayd waa in la gaaraa, Sagal ma mooga dadku waxay hoos uga nux nux leeynayaan balse warkeedu waa cad yahay geed dheer iyo geed gaabanba waa u fuulaysaa inay hanato jacaylkeeda, hadda ka hor bay ahayd markay isku dagaaleen ayada iyo Gallad markii ay tiri kaalay Daafeed aadnee oo is soo mehersano ka dib ciduhu ha ogaadaan anagoo is qabnee markaas wax nala ka qaadi karaa iska yare, Gallad waa uu garanayay halka hadalkeedu ku biyo shubanayo iyo warwarka ku jira Sagal

oo ah ama laguu diidaa waa nasab dhimman oo ma guursaneysid la dhahaa, asaga qudhiisu ma moogayn dhaqan xumida Soomaalida in kastoo ilaa hada wax dhib weyna aysan ka hor imaan sidii horena dhallin yarada inta badan aysan u garaad xumayn balse cid bay ka dhalatay Sagal odayaal wixii laga tagay wataa jira oo talada wax ku leh, waxaase wax kasta kaga darnaa oo jacaylkiisa kala weyn waa inuu Warfaa oo abihii Kadiye oo kale ah daba mar ku sameeyo iyo gacan dhaaf, meelna waa ku jiifaa in aan Warfaa wax ka halaynayn hadaan cadaadiska reerihiisu ka xoog badin, waana uu hubaa asaga iyo Mahad inay adeer warfaa isku mid u yihiin oo u siman yihiin. Ayadoo isla sheekaysanaysa wax kalena aan war ka hayn baa waxaa soo dul istaagay Muslimo oo ku tiri:

"Eedo maskaxdaadu ma joogto caawa in dooraan ku agtaagnaa warba iimaadan hayn ee ma dhib baa jira".

"Maya eedo wax dhiba maleh".

"Waa garan karaa amuuraha jacylka waa isoo maray hadana waa i hayaa oo igama marna ilaa ay hanato naftu qofkey rabtay bog hur dhammaan mayo, jacayl dhab ihise ma dhamaado eedo, la joogistiisa iyo hoos kaga jirkiisa xanuunkaa yaraan maahine wadnaha kama go'o in yar markaad arki weydaba welwel baa kula darsi,

waliba markii la isla nool yahay baa sii daran markuu inyar kaa maqan yahayba toloow ma soo nabad noqon baa ku gali duco aan adiga mooyee cid kale maqlayn baa wadi maantoo dhan, Allow nabad keen Eebboow dhib ha tusin, illinka markuu ka soo galo baa waa cusub kuu baryaa oo rayn rayn meelaad is dhigto weydaa".

"Waaaaaw eedo romantik baa tahee, waligay uma malayn inaad saan u tahay romantik, islaan qaylo badan oo duqeeda madaxa ka cuntaan kuu haystay, raalina ka ahoow hadalkaygee".

Muslimo intay tartiib u qososhay bay tiri:

"Waxba maadan halayn eedo runtiina waan jeclahay xaajigayga, balse rag layskuma jilciyo dushay kaa fuulayaan hadaadan gacan adag aadan iskaga qaban, adoo nool bay ku duugayaan, dadnimaday kaa saarayaan, raga Soomaalida dhulka layskuma dhigo xushmad uma hayaan dumarkooda, waxayba u haystaan naagahu inay yihiin muuq baahiyaha guriga u yaal oo kale markay rabaana daarayaan markay rabaana daminayaan, qof asagoo kalaa oo dareen leh oo wax raba waxna dhibaan inay yihiin dumarku umaba haystaan, warshad caruurta u soo saarta markay rabaana isku neefiyaan bay naaguhu u yihiin waa siday is leeyihiin ama noo arkaan eedo".

"Labada qof inay is maan gartaan baa fiican, oo qof

waliba xilka saran ka soo baxo intaas haddi la isla meel dhigo in wax ha laabayaan u malayn maayo, far kaliyihi fool ma dhaqdo mahoo, wadajir iyo is afgarad hadii lahelo waa ok".

"Dadkiinaan yar yar waad naga duwan tihiin hadaan nahay da'deenna, malaha reer magaal nimadaa keenaysa baan u malayn, iyo wax barashada, xilligaan yaraa oo kale haddaad ku soo aadi lahaydeen adiga iyo gacaliyahaagu ma wada qososheen maba is aragteen dadku aad bay u qaab darnaayeen, waan u bogaa markaan idin arko idinkoo isla socda wada qoslaya, waa nin wanaagsan Alalha isku kiin daayo eeddo". Sagal waa yaabtay, *Muslimada caawa Muslimadii aad taqaanay maahine see wax u jiraan, meeshay wax ka qarxin doonto waa xagee duqdaan aamin ma gashee* yay uurka iska tiri.

Waxaa markaas soo istaagay Warfaa iyo Diiriye oo masaajidka ka yimid, Muslimo markay aragtay bay inta xagooda u dhaqaaday tiri:

"Culumo Alla sow nabad maaha".

"Waa nabad ee see tahay Muslimo".

"Waa nabad walaalow meeshaan baan aniga iyo Sagal ku haasaaweynaye, ninkii kula dhashay miyaa ninkaana".

"Haa".

"Maashaa Allaah waaba laydin kala jeexay"

Warfaa baa uurka iska yiri *been badanaa.*

“Bal adiga ii waran laysma arkin maalmahaane, odagii iyo caruurtii see yihiin”.

“Waa ladan yihiin Alle mahadii” oo inta geesaha fiirisay hubisayna in aysan Sagal maqlayn tiri: “Goormaa aroosku dhacayaa waan sugaynee aan ka buraanburnee”.

“Arooskee”.

“Horta Warfaayoow nin muslinaad tahay oo Ilaah yaqaan, maanta nin kale haduu ahaan lahaa waxuu dhihi lahaa ma anaa nasab dhiman gabar ku darsanaya, adiguse nin Rabbi iyo Rasuul yaqaan baad tahay oo dadku u wada siman yahay”, waxay fiirinaysay markay hadalka waday inta badan Diiriyee oo ay rabtay inay dhagaha ugu shubto oo warku ku daadago, foolkiisana waxay ka dareentay inay la heshay halgaadii.

Warfaa baa si miyira u yiri:

“Waxaad ka hadlayso maba garan Muslimo” “Gabadhaada Sagal iyo ina Kadiye baan ula jeedaa, mise lama socotidba in gabagabo arintu marayso, awalbaa la yiri qof wax ogaada odogaa ugu danbeeya, Ilaahay ha isku daayo waa laba qof oo isku qalmee” markay ogaatay in fariintii ay rabtay ay gudbisay bay tiri intaan midkood hadli, “Dukaankaa layga xiranaaye nabadeey culima Allaay”. horayna u dhqaajisay.

Diiriye oo meel warku u socdo iyo meel uu ka

socdo aan garan baa yiri:

“Maxay balayada ciddiyaha shaydaan ka lihi sheegaysaa”.

“Warkeeda is ka daa waa saad u sheegtay waa Ibliis xoolihiise”.

Markii guriga ay galeen oo fariisteen baa Diiriye yiri:

“Naagtaa cududa weyn warkeeda waxbaa ku jiree waa maxay Warfaa, ma Sagal baa ina Kadiye guursanayaa adna aadan la socon”?.

“Walaaloow wax is guursanaya ma aqaan”.

“Ma gabadha iyo wiilkaa wax ka dhaxeeyaan”.

“Waa wada socdaan meelaha waan ka maqlayay tan iyo caruurnimadoodii waa isbada socdeen waa ilmo isla soo koray waxse intaa dhaafsiisan war uma hayo. Haday jirto waan ogaan lahaa”

“Walle Ibliisadaa warkeeda waxbaa ka jira, waxii la qariyo oo dhan naag baa og, waa xoolo shaydaan duulku”.

Habeenkaas markii ugub iyo warfaa ay qolkooda galeen buu weydiiyay arrinta Sagal iyo Gallad, waxayna u sheegtay in muddo badan ah ay wada socdeen balse wax dhab ah aysan ogayn in kastoo ay maqashay in ay aad iskugu dhowyihiin arrin guur iyo wax u dhow midna ma maqal wax warkeed haya, warfaa waxa uu ku yiri bal warso sida wax u jiraan, in kastoo aysan aniga wax iga

qarinayn oo aan ogahay hadana say adiga kuugu fardi baxdo iigu fardi baximayso anigee.

Sagal ayadoo meesheedii fadhida oo heeso ka dhagaysanaysa gacan qaadkeeda ayaa waxaa u yimid ragii ay sugaysay, in doora markii la sheekaystay bay waxay tiri:

''Mahad waan ku sugaynay imaatinkaaga, Allana waa ku keenay''.

"Haye imide, wax dhiba miyaa jira".

Intay gallad oo dhinaceeda fadhiyay suxulka jug ku siisay bay tiri:

"Usheeg".

"Adaaba bilaabee maad dhamystirtid" oo yara qoslay asagoo ayada ku dhibaya.

"Adaa ninkiiyee ma kaa kor boodaa". Intuu qoslay buu yiri:

"Waayahay".

Wuxuu usheegay Mahad in ay ka soo guuxayso labadoodo in ay is guursadaan oo aqal galaan arrintaana ay asaga la sugayeen inay kala tashtaan qaabka u haboon oo loo fool saari lahaa.

"Aniga waxaa ila quman in aabe toos ugu sheegtaan, ama adeer Kadiye u sheegtaan oo uu aabe la soo xariiro".

"Aabahay waan aqaan asaga oo xumaan ka wadin ayuu maya oranayaa".

“Waayo”

“Mahad idinka waxaan idiin ahay wiilkii adeer kiin dhalay walaal aad isla soo korteen, dadka kalese si kale ayay wax u arkaan, waxa aabe ka baqayana hadaan fiiriyo waa isku dhac iyo xumaato ka dhex dhacda aabahaa iyo tolkiisa oo anagu aan abuurkeeda leenahay ma i garatay, hadda arrinataan ha la joojiyo ma lihi oo Sagal la’aanteed anaaba noolaan Karin” intuu yara aamusay ayuu hadalkii sii watay oo yiri, “Tan kale waan u sheegay Sulub wuxuuna yiri waa ok balse aan sugno mahad oo tashiga badinno ”.

Sulub waa ninka ka weyn Mahad oo nin aad u afgaabana dadkana wax ku darsan, xaasna leh oo guri aan saas uga fogayn reerkiisa la daggan, wuxuu dhaqan raacay hooyadii Ugub, bakhaarka iyo masaajidka iyo gurigiisa meelaan ahayn laguma arko, dadka biibitooyinka ama makhaayadaha shaaha fariista maahan taas iyo af gaabnida waxa uu kaga duwanyahay Warfaa waxa uuna ka raacay Ugub.

Falanqayn badan ka dib waxaa lagu heshiiyay in Kadiye ay isku raacaan Mahad, Gallad iyo Sulub oo loo sheego arrinta, Sugulle iyo Barre oo Gallad la dhashay oo aan magaalada joogin talada waa laga saaray, waxay weydiiyeeen Sagal

in ay adeer kadiye ula tagayso waayo aad buu u jeclaa warkeeda inuu diidayo uma malaynayaan, balse waxay tiri

"Gabar rag doonayaan oo ayaduna dhinac ka ordaysa oo nin isku doonaysa ma la arkay, dhaqanka yaan lagu ciyaarin in la i doonaan rabaaye in aan nin doonto, waa wareey adeer waaba isoo cayrin".

Waagu markuu baryay oo quraacdii la karinayo baa Ugub u yeertay Sagal waxayna weydiisay waxa ka dhaxeeya ayada iyo Gallad.

"Hooyo waad ogtahy Gallad waa walaalkay maxaa naga dhaxayn lahaa oo walaaltinimo ahayn".

"Sagal i maqal aniga iyo aabahaa waxaan instaas ku wada joognay xilligaas dheer oo gurigeennu ku dhaqanyahay idinkuna ku dhalateen waxay ahayd runta waligeen midna kan kale been uma sheegin, idinkana saas baan idinku soo korinay hooyo, caruurtaan dhalay qof been yaqaan kuma jiro ma adaa hada bilaabaya"?.

"Maya hooyo".

"Waan ku jiifaa been in aad ii sheegto in aadan ii quurin arrin baadse qarinaysaan aan qarsoomayn oo aniguba aan dareemi karo in wax ka jiraan ee sida dhabtaa ee wax u jiraan ii sheeg hooyo".

"Hooyo runta markaan kuu sheego waad ogtahay adiguba aniga iyo Gallad inaan saxiibo nahay".

“Waan dareemi karaa jir waayeel waa wada indho baa la yiri, haye”.

“Waan is jecelnahay aad baana u jeclahay, adaa yiri wax ha iga qarin, waxaan kuu sheegayaa in aan go’aansanay in aan is guursanno oo adeer Kadiye aabe iga soo doono arrinna halkaas bay marysaa”.

“Adeer ma la socdaa oo ma u sheegteen”.

“Maya ee hadaan rabnaa inaan u sheegno, adigana waaban kuu sheegay hada, waxaad ogtahayna aabe kama qarsoona meel baan ku fadhiyaa”. Ugub intay is taagtay oo qososhay bay tiri:

“Asagaaba i soo diray ee bal quraacda u diyaari.”

Farriintii laga sugayay Ugub siday ahayd bay u gudbisay, in yar markuu aamusnaa ayuu yiri:

“Haye Ugub maxay kula tahay”?.

“Talo waad taad ku taliso gacaliye”.

Gacaliye iyo gacaliso waxay ahayd erayada aad u badan oo ay adeegsadaan labadoodu markay isla hadlayaan, naagaha xaafaddu markay hoos u sheekeysanayaan waxay ku tilmamaan labadooda, labada isa suureeya.

“Guriga xubinta aan warkeeda la garab mari karin baad tahay qayb lixaad lehna waad ka tahay, waana og tahay waligay go’aan in aanan gaarin kaligay adna sidoo kale ee maxay kula tahay”? “Markaad isoo guursatay waan yaraa, oo Sagasheenna ka yar gurigaan iyo agtaadaana

ku garaadasay iyo saaxiibkaa Kadiye, waxaad ii sheegtay oo ahayd dadka Eebbe abuuray ha kuu sinnaadeen cid cid ka gobsan maleh muslin iyo Soomaali baan wadannahay talo ka fiican oo aan qaadan lahaa maleh ayadii baana ku taagnahay, tan kale Kadiye dad kale kaama aha ana igama aha saad isku tihiin waa aqaan, Galladna wiilashaada inuu kuula mid yahay waan ogahay anna waa iila mid, nin ka fiican oo aan is oran lahaa Sagal siiso ma jiro, intaad i weydiisay sow si fiican kuuguma cadayn, marka tala aaday kuu taal".

Intuu istaagay oo foolka ka dhunkaday buu yiri: "Talo waa taad ku talisay gacaliso".

"Fariiso aan quraacda kuu keene" inta tiri bay ugu dartay "Talo aday kuu taal waxaan ka wadaa Diiriye iyo odayaasha ciddiinaa saad wax ugu sheegi lahayd".

"Oyadaal ciddayda wax dhib ah iguma hayaane waa walaalkay ninka aan raalli ahaanshada ka rabaa".

Warfaa aad buu u xushmeyaa walaalkiis waa ninka soo gacan qabtay oo soo taakuleeyay marka laga reebo Bulxan iyo Birre, dadka reer miyiga oo magaalada soo aadaya ayuu neefaf ariya ugu soo dhiibi jiray si uu u gato oo aan wax barashidiisu uga dayacmin, markuu magaalada yimaadana talo iyo moodba {maal} waa isugu dari jiray kuna

dhiirri galin jiray wax baro walaaloow intaan noolahay mugdi anaa ku soo koree hadaan dhinto war maba yaale intaan dhaqdhaqaaqayo wax baro, Bulxan, Birre iyo Diiriye noloshiisay leeyihiin waana uu ogyahay taas oo nin lib dhaca maahan. Birre caruur la'aan buu dhintay Eebbe ha u naxariisto, quraanka uu u akhriyo iyo duco ma dhaafo iyo siyaaradiisa oo uu dhawr wadaad u yeero oo quraan loo akhriyo, Bulxan la'aantiina bahalladaa cuni lahaa wiilna waa ka dhigtay, Bulaxanna kama dhimane waa ka dhuuntay, kuwuu dhalay iyo kuway sii dhaleen buu dhexjoogaa, Diiriye walaal wanaagsan waa nool yahay xushmad iyo jacayl intaba waa la garabtaagan yahay waana u hayaa.

Quraacdii markii loo keenay ayuu ku yiri Ugub Sagal iigu yeer, Sagal baa soo gashay ayadoo wadnuhu bug leeyahay haa aabbe bay tiri, fariiso buu ku yiri markaasay geeskiisa fariisatay maya hortayda soo fariiso ayuu ku yiri, hortiisay soo fariisatay ayadoo hoos eegaysa markaasu yiri: "Awalba hoos igama eegi jirine maxaa jira maanta". "Waxba aabe".
"Waad weynaatay kulama yaabayo, wadna kurkur yaanan kugu diline hooyo say ii sheegtay miyaa arrintu".

Warfaa carruurtiisa wuxuu ku soo koriyay inaysan ka baqin xushmad iyo ciseyn iyo kadanbayn inay labadooda waalid u hayaan buu soo baray, waligii cunug uu dhalay ma dilin waano iyo wax u sheeg iyo canaanbay carruur wax ku leeyihiin ayuu dhahaa dilku waa kaga daraa ilmaha kumana toosaan oo madax adayg bay ka sii qaadaan.

"Haa aabe" ayay tiri

"Waad isla meel dhigteen miyaa go'aankaas waad gaarteen".

"Haa aabe".

"Haa aabe waxaan ahayn maanta lagaa waaye, orod inuu shaqadii aaday iyo in kale soo fiiri oo haduu joogo inta aanan bixin ha ii yimaado".

"Haye aabe".

Waa ay baxday Warfaa oo hoos ka qoslaya, cagahay inta dhulka ka qaaday oo gurigii reer Kadiye gashay ayadoon cidna salaamin qolkii Gallad oo aysan garaacin dalaq tiri asaga oo shaatigii xiranaya u gashay, markaasuu ku yiri yaa ku cayrsanaya qofna bay tiri, hadaladii ayada iyo hooyo dhex maray iyo ayada iyo aabbe bay u sheegtay hadana aabaa ku raba bay tiri, Gallad oo arrintoo dhan kadis ku noqotay baa yiri maxuu iga rabaa, Ilaah baa rag kaa dhigee soo ogoow adigu bay ku tiri, intuu kabihii gashtay buu yiri haye hee na mari libaaxa noo gee, markay dayrka sii marayeen baa Dhuuxeey waxay tiri war ma wax

daran baa jira, maya eedo baa Sagal tiri ayadoo diidan in waqti dhumo.

Qolkii Warfaa ku jiray buu gargaraacay soo gal baa layiri, adeer Warfaa oo markaas quraacdii dhamaysaty buu u galay, fariiso buu ku yiri Galladna kursi gees ka xigay buu fadhiistay sidii Sagal maya hortayda soo fariiso buu ku yiri, waana fariistay.

“Ma soo quraacatay mise waa laguu keenaa”?, baa Warfaa yiri

“Maya adeer waan soo quraacday”.

“Bal ii warran see tahay hooyo cidii see yihiin”.

“Dhammaan waala fiican y ahaya adeer”.

”Maashaa Allaah” oo sii raaciyay “Waxaan kuugu yeeray sow ma ogid, waaba ogtahaye”.

“Haa adeer”.

“Haye bal warka isii”.

“Wallaahi adeer saad u maqashay waaye arrintu”.

“Waryaa sidii nin raga iila hadal nuucnuucdaan qaab daradaa oo adiga iyo gabadhaan maanta wadaan war maahine si fiican warka iigu sheeg”.

Warfaa waa canaanan jiray Gallad tan iyo miilintu dhashay tanse ka duwan, *xiniinyaha banaanka soo dhig weeye, jileec yuusan kaa arkin iyo baqdin, nin jilicsan naag laguma darsadee* buu laabta iska yiri.

"Adeer aniga iyo Sagal muddaan wada soconay waana is jecelnahay soohdin ka bax baana u jeclahay inaan isguursanana waan ku tashanay balse marka aan adiga iyo aabe idiin soo bandhigno, oo ogolaansho iyo duco idin ka helno".

"Wanaag bay ku dhammaan adeer, sidii roon Eebbe ha noo yeelo laba labayna yaysan ku galin awoowgaa Bulxan iyo intuu dhalay meel baad iiga taalliin".

Gallad raynrayntiibaa ka badatay adeer Warfaa gacmaha iyo foolka ma ka dhunkataa ma u ducaysaa buu is yiri hada waxa uu soo xasuustay adeer in mar walba dhihi jiray nin raga iska dhig noloshu nin jiljilicsan marabto warna ha lagaban waxaad rabtana ha ka waaban, waa yahay adeer mahadsanid buu yiri, asagoo inuu duulayo iyo inuu socdo kala aqoon ayuu illinka ka baxay oo Sagal oo war ka sugaysay oo banaanka fadhiday u tagay.

Gallad shan gu'ayuu ka weyn yahay Sagal, sida uu asagu sheegana waa uu xasuustaa maalintii ay dhalatay, wuxuu ku yiraahdaa maalintaad dhalatay qof aanan u jedin baa ila hadlay oo igu yiri "wehelkaagii nolosha ba manta dhalatay"Ayaduna waxay ugu warcelisaa "markii laguu wan qalay ee waa wiil la yiribaa anna lay

waxyooday", taasi waxay u ahayd kaftan ay isla yaqaanaan balse kaftan jacayl huwan buu ahaa wadnayaal is raba dhabtood ku dheehan tahay, markii Sagal yarayd Gallad waa ciyaarsiin jiray haday indhaha saartana oohin bay la dhici jirtay ilaa uu ka xambaaro in kastoo asaguba ilmo ahaa markaasay qososhaa oo dhabanka ka jiid jiidaa, saa ayay iskula soo koreen.
Markay soo yara kortayna gabdhaha yar yare e darisku waxay ku xifaalayn jireen ninkaagii baa soo socda, ninkaagii waa kaas iyo haddallo jaadkaas ah, ayaduna ku dhihi jirtay ila dhaafa warkiina xunka.

In kasta oo ay yarayd hada waa ogayd inaan Gallad dadka ula sinayn, way dareemaysay inay aragtidiisa ku faraxdo balse affar iyo toban jir ay tahay da'deedu waxba uma kala cadayn, qalbigaan gudaheeda ka soo dhex qaylinaya waxuu sheegayo ma garanayn, rayn raynta gasha markay aragto ama maqasho codkiisa meelay u socoto ma ogaan Karin, hubaalse waxaa u ahayd inuusan dadka ula sinnayn waxayse dareensanayd inuu si gaara ugu dheer yahay walaaltinimmo wax ka weyn inay jiraan oo jiidaya, awood qarsoon inay wado.

CUTUBKA-11AAD

Gu'geedii toddobo iyo tobnnaad ayadoo kabbiska gurigooda hortiisaa ah fadhida goor fiid ah ayaa waxaa ku soo leexday Gallad oo meesha marayay waana uu la fariistay, sidii ay horeyba isugu taqaanay dareenkii mar walba gali jiray markay aragto ama maqasho asaga ayaa biloowday, waxaa ugu daran calaalaha dhididku wada qooynayo oo aysan mararka kale isku arag rayn rayn culays watada ma ku durugtaa aad dareentitd kulaylka jirkiise oo ay is dhahdo waxay ku hammisaa meeshay rabto ha ka dhacdee xabadkiisa isku tuur barkin ka dhigo asna gacmihiisa xooga badan ha ku huwiyee macaanoow waan ku jeclahay ku dheh, waxyaabo kale oo isbadala oo ay aad ula yaabto oo ay isku aragtayna waa jiraan, sheekay meesha ku qabsadeen inta sheekadu socotana siduu isku yaqaanay asna naftiisa ayuu guubaabo ku wadaa iyo dhiirri galin hadal doqon yahow nin baa Alla

kaa dhigee waxa uurkaaga ka guuxaya banaanka soo dhig jacaylkaan kaligaa ku daashaday dibada u soo bixi saad u jeceshahay ayaduba waa ku jeceshahay oo waad ka aragtaa balse waa dumar waa xishoone ee Allaa rag kaa dhigee afka furo, wax waliba soohdin bay leeyihiin intaan ka badan ma qarin kartid jacaylkaaga waxaad qarsataa waa ku qarsadaan caawa waa kala bixii, xagee buuse hadal ka bilaabaa gabar walaashaa oo kale ah jecloow waa murug iyo yaab tan la dhalatay waxba ugama duwana, hadana wadnahaan waa uu u talin waayay iskiis buu isku maamulayaa asaga oo dhan buu maamulayaa, in badan buu isku dayay inuu maanka ka saaro maankuse waa uu diiday Sagal maahine ma qof kalaa jira ayuu go'aan kiisu noqdaa, garaadkiisu waxa uu kula doodaa hadaad taan rabay iga dheeraysid xaggee ii wadaa, maskaxdu markay arinta rogrogtaba muuqaalkeda maahine wax kale ma aragto, naftu ayaday u nugushahay oo meel kale ku nasan mayo ayay u sheegtaa, indhuhu waxay daawadaan ayaday ugu jecel hiyiin una qurxoon, dhaguhuna waxay maqlaan codkeedaa u macaan, luguhu intaa na kaxee bay ku hayaan aadideeda kama daalaan, gacmuhu intaa waxay ku tallamaan goormaad taaban dusheeda xariirtaa salaaxi doontan, afka mac sii ayada waxaan ahayn kuma hammiyo dumar kale inuu lahadlo maba rabo, wuxuu

samayn lahaaba Gallad manta waxaa wada oo ka awood badan waaxyaha jirkiisa oo wadnuhu horseed u yahay.

In door ah markay sheekaysanayeen buu yiri caawa arrin baan rabaa inaan kuu sheego ee ha ila yaabin hana qoslin ma waalli waan miyir qabaaye, waa maxay arrintu bay weydiisay, see ugu sheegtaa intuu is lahaa ayaa afkii hadalkii ka xaday oo la soo booday:

"Waan ku jeclahay Sagal, waligayna waan ku ku jeclaa".

Ifka waxay maqasho eraygii ugu macaan badnaa buu ahaa eraygaas, wadnuhu inuu uurka ugu dhacay bay u maleysay, imisay sugaysay inay afkiisa qurxoon ka soo baxaan hadallo jaad kaas oo kale ah samraa baa sadkiis hela waa run, ilmaa indha ka qoysay hoos bay fiirisay oo garbasaarta isaga tirtay.

"Sagal maxaa kugu dhacay ood la ooyn" buu yiri. Ayadoo weli hoos u jeeda oo ilmadii tiri bay ku tiri:

"Raynrayn ban la oyn iyo riyadayda i rumoowday" oo inta madaxa kor u soo qaaday oo eegtey ku tiri:

"Malaboow aniguba waan ku jeclahay tan iyo maalintan garaad yeeshay adaan ku eeganayay". *Ma qaylisaa oo dadka ma isugu yedhaa rayn rayntaan ila qaybsada ma ku dhahdaa* ayuu

laabta iska yiri, ayaduu eegay qurux badanaa Sagal caawa, foolkeeda shuban ee dhabannada yara kuusan leh in dhaha cadcad ee birta madoow leh ee daymada qurxoon dibnaheeda madoow ee aad moodo bil dhalanaysa iyo bil dhacaysa oo lays dul saaray qoorteeda dheer ee cabbaadyaha leh sankeeda dhirir iyo gaabni u dhaxeeya midab keeda somaaligaa eegmadeeda dareen kaca leh dhoolla cadaynteeda laab qaboojiskaa anshaxa iyo wanaaga ay canka ku tahay baa intaa u sii dheer.

Habeenkaas waxii ka danbeeyay sheeko dheer iyo soo jeed baa u bilowday waxay har iyo habeen ka wada sheegaysan jireen labadooda siin ee gacan qaadkaa "mobile" fariimmo qoraaladaa ee aan dhamamaadka lahayn ee erayada macaan ee qalbiga u roon sida dhambaalada jaceylka ay isku gudbiyaan, labaduba waxay ilaalo kayihiin markasta gacan qaadyadooda ay kuwada xariiraan, markay isla joogaana dhago iyo indho aan ayaga ahayn maleh dhulku haduu dhinac ka soo dumo dareen uma leh, waa cusub baa labadooda u baryay iyo nolol cusub, xaafadina waa la dareemay isbadalka labadooda ku yimid, wax weynse looma arkin waayo waagoodii horeba waa isku lammaanaan jireen in kastoo la kala baqi jiray waxna laysku sheegan jirin balse markasta

labadoodu ma kala maarmin, socdaal dheer oo nolol wadaag ka tashi aayatiin iyo dhisid jacayl dhidibo adag baa caawa u bilowday.

CUTUBKA-12AAD

Maalintii warfaa uu la hadlay Gallad oo dareen ogolaansho uu u muujiyay maalintii ka danbaysay arrinta labada is jecel xaafadaa lagu wad waday, ayadoo warkiiba loo badalay in wax kasta dhammaaden oo arooskii mar dhow la dhigayo, toddobaad haday ugu badato ay ka hartay.

Sidii caadada u ahayd dumarka xaafadda bar kulankii baa casirkii lays kugu yimid maantase maalmihii hore waa ka duwan tahay oo nux nux baa socota laba labaa afka lays kula jiraa, markii Ugub guriga ka soo baxday warkii waa joogsaday ayada oo aan weli fariisan ayay tiri:

"Maxaa loo aamusay, warka maa la wado mise waan idin ka qasay".

"Mayee sheeko caadiyaan wadanaye soo dhawoow oo soo fariiso". Ayaa mid tiri

Markay fariisatay walina la'aamussan yahay ayaa warkii waxaa bilowday Xaaran oo wax la qariyo

aan aqoon warkana runta ka sheegta waxayna tiri:

“Maxaad la aamusan tihiin markay maqnaydba waad haysateene markay timid maxaad u aamusteen ma baqdeen”.

“Qofka la heystay ma anigaa” ayaa Ugub tiri

“Haa” baa Xaaran tiri kuna dartay “Aakhiro qof dhinaca ii galaya ma leh”.

Waji gabax haday tagtay arrintii lana is hor fadhiyo ayaa Cambaro tiri:

“Ugubeey wax kale maahine waxaan maqalnay in gabadha Sagal ah la soo doonay intaas baan isku keennay maahine wax kale maahan”.

“Cid hada soo doontay uma jeedo haddiise la soo dooni lahaa sow gabdhaha lama dooni jirin taasi wax cusub maahan ee warka runta ka sheega waxaad isku keenteen sow maaha gabadhii Ugub nasab dhimman baa guursanaya, waxa xaafadda meeraysanaya war waan ogahaye”.

“Afkaaga caano lagu qabay Ugubeey”. Ayaa Xaaran tiri

“Saas maahan ee waxaan isku keenay hadii gabadha markii hore sida gabdhaha kale loo gudi lahaa saan uma dagdagteen ayadoo yar salka kama kacdeen”.

Ugub baa inta fadhigii qaabaysatay tiri:

“Horta dad is yaqaan oo walaalaa baa nahay, in aad warka igala gambataan maahan arrintaan uurkiina ka guuxaysa mid baan idin ka leeyahay

tan gudniinkana mid baan idin ka leeyahay".

Xaaran baa u jiibisay oo tiri:

"Midba"

"Waxaan idin weydiinayaa gudniinkan aan caadaysanay xagee buu ka yimid ma taqaanaan".

"Fircoon baa keenay baan maqlay meel xun ha ka baxe" Canbaro tiri:

"Fircoon kumuu ahaa ma taqaanaan". Xaaran baa tiri:

"Xaaraanku waa kii Ilaahnimada sheegtay".

"Haaa marka sow ma ogidin qofkii fircoon warkiisa raacaa inuu yahay qof ilaahnimo u qiray".

"Bismillahi Raxmaani Raxiim Ugub naa ma walaatay, cid kaas Ilaahnimo u qiraysa maleh waaba gaalnimee" ayaa Canbara tiri ayadoo dhawr dharbaaxyo xabbadka iskaga dhufaty.

Mayran oo amusnayd baa hadalkii soo gashay oo tiri:

"Wallaahi warka Ugub waa war weyn oo sax ah oo waligayba saa uma fiirine, wadaadada waxaan ka maqlay in diinteenu aysan ogolayn gudniinka fircooniga oo Rasuulku "scw" uu yiri "nacaladi ha ku dhacdo qofkii gabadha quruxdeeda iyo raaxadeeda wax u dhima oo kala gaasira" ha la sunneeyo gabdhaha dhiig yar ha laga keeno waxayba wadaadada qaar leeyihiin waaba loo dhaafi karaa gabadhu say ku dhalatay marka soo

jid maahan qofkii nabiga iyo diintu waxay tiri diida oo fircoon warkiisa yeelaa in gaalnimo lagu tilmaamo…" Canbaraa ka dhex gashay hadalkii, sidii caadada u haydna jugta isku haysa oo tiri:

"Subxaannallaah, war bal daya oo hada ma gaalaan nahay gudniinkaan waligeen baan ku dhaqmi jirnee waa war cusub, qofkii ifka joogoow maxaa wax maqlid kuu laaban".

"Wixii aqoon daro kuu gayso dhib maleh Eebana waa kaa dhaafi wixii aadse bareer u samayso abaalkeeda waa lagu marin, shalay dadkeena dhaqan ku adayg iyo gabadhaha saanaa u roon iyo aqoondaro ayaa nahaysay maantase wadaadadii baa wada sheegaya in aan lagu dhaqmin gudniinkaas oo uu xaaraan yahay, shalayna wadaadadii joogay dhaqankii baa ka xoog batay oo kii runta sheegaa dayruubaa ahaa marka qiil noo banaynaya ma leh, marka qofkii ku dhaqaaqa gudniinkaas waa muslin ma dhihi karnaa Canbaro?".

Canbaro intay dibnaha xoog iskugu keentay, farahana taagtay bay tiri:

"Anigu wareeray, waxayse ila tahay inaan wadaadadu aysan masabidanayn Rabbi iyo Rasuul, oo waa xaaraan haday dhaheen ay xaaraan tahay, "u u u u" Eeboow na cafi".

"Naa Maxaad la wareeri, "u u u u" ku lahaa, warku waaba cadyahee ama fircoon raac ama Eebihii

ku abuurtay raac warku waa intaa, war qoftu see tahay" ayaa Mayran ku tiri, kuna dartay "oo dhaqtar baaba waxa uu igu yiri ummul raacashada inta badan waxaa keena gudnninkaa cudurro badanna waa keena sida infekshin iyo waxyaabo badan oo aanan garanayn oo uu ii sheegay".

Waa la aamusay qaar baa hoos danbi dhaaf Alle weydiisasho galay qaarna waaba yaabbanyihiin kuwa kalena dibnaha maroojiyeen si ay diidmo u muujiyaan oo warkuba sheeko baraleey ula muuqdo, hadalkii baa waxaa bilaabay Canbaro oo ayadu dhab iyo dheel si wax yiihiin iyo si wax u socdaan kala garan la' oo tiri:

"Hadaan gabdhaha iska dayno oo aan saas aad sheegaysid ku dhaafno sow jidadka lagu fuul fuuli mayo ilayn isma ilaalin karaan markaase".

"Kuwaan jar jarnay oo toltolnay sow maahan qaarkood kuwa hadda jidadka lagu fuulayaa maxaa la soo kordhiyay ii sheeg, raaxadoodii waa lagu ciyaaray caafimaadkoodii lagu dheelay warkii Eebbana waa la gees maray hadana waa kuwaas qaarkood suuqa ku jiraan," oo hadalkii sii wadatay oo tiri:

"Warkaan gudniinka waad igu maaweelinayseene oo kii kalaad igu iloowsiinayseene, waase fiicneyd inaan ka hadalno ee gabadhayda hadalkeeda maxaa fadhi ku dirirka xamashada keenay, dad

intaa is yaqaanay baa nahaye intaad ii timaadan wax ma i iweydiin weydeen"?.

Muslima oo aamusnayd oo inta badan aaban hadlin, balaayase la aamusan baa tiri:

"Dad hoos ka cunida waan isla wada naqaan wax dheeriyana anagu hada ma samayn xan fudud uun baan meesha ku haynay, raalina ahoow hadaad ka xumaatay".

Ugub oo yara xanaaqday balse aan muujinayn baa tiri:

"Naa ma anaa dad kula xanta"

"Adiga kuma oran wax baad xamataa afkaygana sooma marin ee caado dumar baan ka hadlayay" bay tiri kuna dartay "Naag aan waxa uurkeeda ku jira run iyo beenba aan sheegin oo dumarka kale la qaybsan naagba uma aqaan anigu". hadalkaasna waxay ku duraysay Ugub oo inta badan aan la fariisan dumarka mar mar maahine hadday la fariisatana xanta iska dhaafa ku tiraahda, Muslimo magaceeda runtaa maahan cid u bixisayna lama yaqaan waxaa loo badiyaa in ayadu naynaastaa suuqa gashatay hubaalse waxaa ah in ayada iyo naynaasteedu aysan isku qalmin, warka iyo isku dirka aad bay ugu dheeraysaa waxay ku faantaa inay waaya arag ku tahay sida guryaha loo bur bursho oo labada is qaba laysugu diro, waxay tiraahdaa daqiiqad kaliya baa igu filan oo aan naagta la hadlo si aan ninkeeda ugu diro, dad

bay sharad kula gashay xaaska madaxweynaha ma i tusi kartaan inaan kala furaan idin tusiye ama aan dowladdaba anigu u taliyo oo warkaygu socdo anoo ayada adeegsanaya, war wuxuusan kugu daalin Muslimo waa Ibliis garab waayay ee mar horey kala diri lahayd dowladda iyo golaha wasiirrada iyo baarlamaankaba.

"Naa dadka faraha ka qaad oo nabad gali" baa Mayran ku tiri,

"Cid aan faraqa ku dhaganahayba uma jeedo" bay ugu hadal celisay oo inta istaagtay tiri "Idin daayay oo idin ka tagay haddaad khayr isku haysaan".

Xaaran oo sanka bololinaysa baa inta fiirisay ku tir: "Sii soco macaanto Soomaalidu waxay tiraahdaa balo markay kaa maqan tahay mus Islaameed bay ku jirtaaye, kolley meel kalaad busta ka kicinaysaaye, nabadeey".

Muslimo intay fiiro yasida fiirisay Xaaran bay tiri:

"Naa sow taan aqaanay ma tihid waxba wadaad hayskaga kay dhigin naarta meesha lagaa gaynayo Eebe igama geeyo" dhaqaajisayna.

"Warka waxa keenay waa ayada, maanku ha ka guuree, doqontaana waa u jiibinaysay ilayn waxba ma kala ogee" baa Xaaran tiri ayadoo gacanta ku fiiqaysa Canbaro aragtayna in Cambaro war soo wado, markaasay tiri:

"Naa hadal adoon is dilin, Bismillaahi xabadku

kuma xanuuno miyaa xabad ku xoog badanidaa" intaysan warka dhmayn aya Canbaro is garaacday oo tiri:

"Bal Musllin alloow aflagaadada iyo nabsiimadaa eega, Ilaah waxaan ugu mahdinayaa inaan warkaaga cidi qaadan saa waa lagu yaqaanaaye naag toora tooruhu go'ay baa tahay oo dheeli tirkii hadalku ka dhumay."

Ugub baa soo dhex gashay oo tiri:

"Naga daayaa warkaas iyo is qab qabsiga cida aan hada haysto malehe waana run gabadhayda hadii la soo doono ceeb maahan Gallad nin ka fiicanna uma heleen ee warka kale oo meesha yaalaa waa maxay".

"Waa run war kale majiro oo meesha yaal, balse dad baan ka maqlay is kuma xirmaan oo nikaaxu iskuma qabto" ayaa Xaaran tiri

"Maxaan idin iri nagtaan hadalkeedu qabasho maleh sow idinma oran, waa la hadlaaye hadal weeye garaadkeedu" Canbaro tiri

"Afka ha i goosan waxaan maqlaan sheegayaaye anigu santuuq maahi wax lagu qariyee"

"Oo haddaa ma nacas iska hadashaa tahay oo warkeedu soohdin lahayn, heedhee waxbaa layskula haraa" baa Mayran ku tiri Ugub baa soo dhex gashay kuna tiri: "hada dood uma joogno Xaaranna waxay maqashay uun bay sheegtay sideedana in wax la qariyo waa laga fiican yahay,

runtu waa nasiino aan dad badan ogayn in warkaa aniga iyo qoyskayga laga sheegayo in uu jiro anaaba og, ee dan iyo heelaan ka lahayn, markaad qalad ku jirtid baad hadallada ka gubataa balse qofku haduu toosan yahay hadalku ma dhibo mana gubo, gabadhaydana nin wanaagsan oo xushmad badan oo diinta ku fiican baan Alla uga baryi Gallad haduu noqdana kaba sii fiican hadal dad iyo qabiil kuma jiro, raali ahaanshada Eebbaa wax kasta igala weyn iyo laba jacayl isku guursada kuna wada jooga".

Xaaran baa soo dhex gashay oo tiri:

"Sidii heestu tiri jacaylkeenaa ka weyn waa run wax walba jacaylkaa ka weyn jacayl la'aan waa nolol la'aan iga qora taas aniga, qofku jecel markaad haysato baad dareentaa inaad nooshahay, aaaaaah ilaahow Jannada kaa waaraabi iftiin buu ii ahaa hamigaygii noloshuu ahaa indhahaan wax ku arkayuu ahaa maalintuu dhintaan mugdi galay Eebbihii abuuraase oofsaday alxamdullillaahi."

"Bes dheh dee calooshaad na hurisee, jaamc waa naga wada tagee Weynuhu ha u naxariiste". Ayaa mayran tiri.

Xaaran waxay ahayd xaaskii Jaamac ayaduse waxay leedahay weli xaaskiisii baan ahay in kastoo uu dhintay nin kalena gadaashii waa diiday, saddexda caruura oo Eebe kala siiyay

bay korsataa oo hadda weynaaday, qalbigeeda maalin kama uusan maran waxayna ku nooshahay xusuustiisa, waxayna laabta gashatay in jacaylkii jaamac oo kale aysan arkayn, xushmadii iyo farxadii ku xayndaabnayd noloshooda oo kale inaysan helayn, in kastoo wax badan guurso la yiri haddana waa ka dhaaratay, markay kaligeed tahay oo ay soo gocato wanaagii Jaamac ilmadu waa soo dhaftaa ma jirto salaad ay tukato oo aysan ku ducaysan Ilaahoow ooridiisii jannada iga yeel.

Wax yar hadii la amusnaa baa Ugub tiri:

"Waa sax hadalkaa wax walba jacaylkaa ka weyn ee Eebbe khayr ha kala siiyo labadii is calfata, danbi Soomaali maara uma hayo Ilaahay ayagana wanaaga ha tusiyo oo coloolahooda isku fiyoobaysiiyo dhaqankaan xunna naga baabi'iyo".

Sidii ay is ogaayeen bay hal mar wada dhaheen "aamiin".

CUTUBKA-13AAD

Markii dumarka xaafadu haasaawaha ku haysteen kabbiska guriga, Warfaa waxuu u sii socday dukaanka kadiye oo kiisa u dhow salaanta markay is weydaarsadeen oo uu fariistay buu yiri:

"See tahay, Dhuuxeey iyo caruurtiina ka waran?".

"Aad baa loo nabad qabaa ee adigu bal waran Ugub iyo caruurtii see yihiin?".

Alle mahadii wax dhiba majiraan ayuu ugu war celiyay halkaas baana sheekadii ka bilaabatay waayo waayo iyo beri samaadkii dib ugu laabteen, markii cabaar la sheekaystay baa Warfaa weydiiyay

"Wiilkii agoonkaa ahaa dugsigii ma u heshay?".

"Maalin dhaweyd baa waxaan tagnay dugsi lagu xaroodo oo Islaami ah oo caruurta agoontaa la geeyo, wadaadkii maamulka hayay waxa uu noo sheegay inaysan wiilka wax kaalmo ah u hayn iyo waxbarasho, markaan weydinnay see bay ku

dhacdy meeshaan waxaa nala ku yiri agoonta tabaalaysan baa lagu daryeelaye is qorniinkiina waa socdaaye shiikhii waxuu nagu yiri waa run meesha agoontaa taakullayntooda bay u furan tahay deeq Eebbe dad walaalaheena nooga soo qaaday bay ku dhisan tahay, balse buuqii baa batay iyo is qabqabsigii iyo is eedayntii marka waxaan door bidnay in beel ahaan aan u shaqayno oo madarasad walba ninka maamulka ka hayaa cidiisa aqbalo marka wax idin ka halaabi mayaan ee qoloda aad tihiin madarasadooda taga inshaa Allaahu waa idiin hagaagi wiilkuna waa helayaa wax barasho iyo hoy, waxaan ku iri shiikhoow ninkaan beshiisu meel lahayn ka waran xagee la gayn agoontiisa,, Ilaahay subxaanahu watacaalaa waxba kama daahsoona faraj asagaa u furi bi'idni llaahi kariim laakiin habkaan ku dhaqanno waa habkaas imaatinkiinana shukaran jassaa kumu llaahu khayran waana naga dhaqaaqay anago bartii taagan. Warfaa baa yiri:

"Ha hodmin Kadiye waddankaan ninba maqaayad baa u furan suu rabuuna u maamushaa waxa maanta laguu diiday magaceena ayaa lagu soo qaaday cid ay wax ka siiyaana maleh xataa tolkood, wax yar oo ay carabta tusaan tolkana isaga aamusiyaan weeye waxay sameeyaan dhowr dugsi iyo dhowr arday ah bes oo beel ahaan lagu qaybsado, mid maanta wax u soo dagayaan oo baabuur cad ku

socda baad arkaysaa bila gudohood ma cirkaa lacagtu uga soo dagatay waa maya, marka ayaga iyo Ilaahood".

"Waaban iska dhaafay".

Warfaa ba bilaabay markaa arrinti uu u yimid oo yiri:

"War ma ka haysaa in Gallad iyo Sagal ay nuxnux hoose wadaan ayaantaan".

"Waan maqlay arrintaas walise mase weydiin, inaan weydiiyase waan ku tala jiray, waxaan kaloo maqlay inayba gurigaaga isku shukaansadaan".

"Gurigu waa gurigisii oo kama baxo waana ogtahay Gallad in uu wiilkayga oo kale yahay shukaansise ma aqaan, habeen dhaweyd baan mid falani war igu tuurtay warkii hadaan u sii dhabba galay oo caruurtii weydiiyay waxaan ogaaday inayba tashi guur ku jiraanba waxayna igu dhaheen waan soo soconay si labadeena nala kugu sheego".

"Kow" Kadiye yiri asagoo yaaban

"Khayr bay noqon baan iri, waxaan aad ula dhacay dhiiranaantooda iyo siday runta iigu sheegeen". Kadiyaa markaa yiri:

"Yaab" oo inta kursigii dib isugu jaleecshay yiri:

"Maxaad ku talisay marka".

Warfaa baa inta si fiican u neefsaday yiri:

"Gallad nin ka fiican oo gabadhayda aan siin lahaa ma jiro". Kadiyaa hadal damcay waxaase

ka boobay Warfaa oo yiri:

"Waxaad ku fakarayso waan garan karaa waxaas wax kama jiraan, gabadha anaa dhalay oo waa gabadhaydii oo xilkeeda iyo xarragadeedaba anaa leh, Galladna adaa ii dhalay oo waa wiilkaygii oo kale guurintiisa iyo hagaajintiisa wax baan ku Leeyahay waxa kaliya ee aan kuugu imid waxay tahay caruurtaa is jecel ee hiyi kacday in aynaan niyada ka jabin, waxaan qabaa wax kasta waxaa nooga horeeya farxadooda".

"Anaaba kadis igu heshay Warfaayoow wanaagna waan kaa filaa markasta," oo inta kursigii uu ku santeecsanaa horay u ka soo durkay yiri:

"Warfaa niman saxiibo mudo badan ahaa baanahay oo walaalaa oo meel ku soo wada koray runta markaan u hadalo nin fiican inaad tahayna waa ogahay caad igama saarna cadayn tii u danbaysay inaad wanaagsan tahay arrintan baa markhaati u ah hase yeeshee waxaan ku diidayaa waa dadka aan ku dhex nool nahay waa taqaan siday yihiin, diin xumidooda waad taqaan, dhaqan xumidooda waa taqaan....." Warfaa baa ka dhex galay oo yiri:

"Intaas aad sheegaysid waan la socdaa hase ahaatee dhaqan xun waa laga gudbaa wixii Alle necebyahayna waa laga tagaa, maanta haddii tusaale wanaagsan oo la raaco aynaan dadka u noqon goormaa laga baxayaa dhaqankaan qurunkaa oo dadkii kala dilay".

“Taas waan la socdaa oo wax kasta biloow bay leeyihiin ee waxaa ka baqayo ma aadan garan Warfaa, kuwaan is guursanaya maahan ee waa kuwa ay dhali doonaan wareerka ku imaan doona, nolol seeya bay ku noolaan doonaan haday dalkaan ku dhashaan oo ku koraan waad garan kartaa baan u malayn ee dal gaalo miyaan gaynaynaa ha ku koraane, Soomali hadaan nahay gaaladaa na cadaalad dhaanta oo nolol qofka u ogol waana wax laga xumaado anagoo diin tii u wanaagsanayd haysana in gaal naga cadaalad fiicnaado, wax badan baan ciil soo arkay amaba soo aragnay bahdeenoo dhami iyo Soomaali badan oo nala mid ah haddana dalkaan waa dalkaygii aniga iyo kuwaan dhalay iyo kuway sii dhalaan in aan meel kale ku noolaano ma rabo kanaan ku dhalanay kuna dhiman doonaa wax iga barakiciyana ma rabo dhib inta nala ku hayo hada baa nagu filan ka badanna ma rabo, Warfaa waxyaalaha dhacay qaarkood maskaxda qof fiyoow waa diidi inay rumaysato”.

Kadiye wuxuu uga sheekeeyay dhacdooyin hore oo ay ka mid tahay nin shiikh ah oo kitaab u meerin jiray dad Mowlac isugu imaan jiray, maalin baa markii uu dhameeyay kitaabka sharraxaadiisii iyo salaadii isku soo beegmeen imaamkiina waa maqnaa nin baa yiri shiikh salaada naga bixi, ragii

meesha joogay baa intii badnayd diiday oo tiri nin aan nasab ahayn salaad nagama bixinayo oo imaam noo noqon maayo, diintuna nasab dhiman inuu imaam noqdo ma ogola.

Shiikhii baa ku yiri:

"Diintu sow taan anigu idin barayo maahan ma anaa warkaas iyo wax la mid ah iga maqasheen, waa maxay diintaan kale oo saas qabtaa oo aad idinku haysataan oo aanan anigu aqoon waxba diinta ha masabidanina waan isnaqaanaaye Soomaali baan ogolayn dhaha oo dhaqan xumo iyo aqoondaraad ku diideene diinta yaan loo gafin, Eebihii nawada abuuray waxaas iyo wax la mid ah kama suuroobaan iyo inuu dadkiisaa kala faquuqo ee yaan la masabidan oo Alle u towbad keena."

In kasta oo dadka qaar u riyaaqeen hadalkii shiikha qaarna ay is moodsiinayeen oo dad aan maqalba warka shiikha iska dhigayeen haddana muran dheer ka dib waxaa laysku raacay inuusan noqon Karin imaam oo dhaqanku ogolayn.

Waxa uu uga sheekeeyey ninkii naagta guursaday markii dambana ayada oo uur leh xoog looga watay marmarsiiyana laga dhiganayo markii hore waa isla baxsadeen oo meelay isla aadeen waa la waayay cid isku dartayna ma lahayn masaafaduna waaba xaaraan kay dhashay iyo kan ay caloosha

ku sidana waa wacallo oo diin kuma dhalan sidaa darteed mar asagoo la baxsaday marna uu nassab dhimman yahay gabadhu kuma xirna wiilkii ay u dhashayna bartii baa looga tagay ayadoo barooranaysana baa xoog lagu waday, wiilkii yaraa oo ka daba oynayana xoog baa looga reebay, ninkii qabay sidii loo garaacayay mayd ahaan baa looga tagay, ilmihii ay caloosha ku sidayna laga soo riday markay carradoodii tageen dadka qaar waxay leeyihiin dhex intii la sii waday baa caloosha laga garaacay oo ayadoo dhiig baxaysa oo isku dhiman rabta baa isbitaalkii la gaarsiiyay.

Waxuu u sheegay tii asaga ku dhacday oo uu yiri: "Anoo yar oo dugsi quraan dhigta, waad aragtay reer miyiga meel baa dugsi laga oodaa reeraha aagaas dagan baa caruurta wada geysta oo mar mar laga yaabo in ilmuhu laba saac u socdaan dugsiga ama ka badan, maalin baa nala yiri cid meel kore dagan baa Alla bari qabta marka ardada oo dhan xagaas ayaa loo wadayaa si ay quraanka u subciyaan oo cidda loogu duceeyo.

Casir liiqii ayaan dhammaanteen wada baxnay macallinkiina na hor qaaday, maqrib ku dhawaad baan tagnay gurigii, markii la tukaday ka dib waxaa la bilaabay subicii kuray yar baan ahaa laakiin quraanka aad u yaqaan qayb libaax baan

ka qaatay, markii subicii la dhameyey oo cunnadii oo saxamo waaweyn ku jirta la keeni rabo afar afar isugu leexda baa la yiri affar aan anigu ku jiro ayaa isku bayrtay, gaajada i haysay cunada carafteeda baa i qaaday oo maa la keeno baan is lahaa, markaan arkay suxuunta hilbahaa ee la soo wado waan farxay saan uumati ma cunin tan iyo saakee, intaan cunadii naloo soo dhigin baa nin ii yimid oo igu yiri kaalay adeer adiga saxan kaagu waa gaare oo gacanta i qabtay korna ii kiciyay, anoo hadlin baan warkiisii yeelay oo istaagay waayo waxaan maqli jiray ajiyi gabooyo kama naxdo umana naxariisato saasaa baqdin ii gashay oo aan warkii ninka war uga soo celin waayay, markaan sii istagayo baa wiil aan saaxiib ahayn oo aan isku loox ahayn yiri adeer daa anaguu nala cunayaaye, aamus waryaa buu yiri waana i waday meel gees ah oo dadka ka go'an buu i fariisiyay kaligay, saaxiibkay murankii markuu badiyay iyo maxaa Kadiye noola cuni wayay ayaa macalinkii dugsiga noo dhigayay wuxuu ku yiri dadka nassabka ah lama cunaan dadka gunta ah ee nassab dhimmanta ah ee waxba ma ogide aamus cunnadaada cun.

Waxaan maqli jiray oo aan la yaabi jiray balse aan isoo marin baan caawa arkay farxada iyo qosolka la i tusi jiray inay been ahayd baan arkay nalama sinid in la i yiri baan arkay doofaarka najaasadaa si

aan loola dhaqmin baa layla dhaqmay, macallinka quraankaa iigu darnaa dugsi danbe in aanan aadin baan go'aansaday oo gurigeena aanan dhaafin, waxaana ku shallaayay maxaad galabta u soo raacday hadii ay kaa soo tagi lahaayeen hadaa gurigii baad joogi la hayd waxna waad cuni lahayd dhibkaanna kuma soo gaareen iyo caydaan, waxaan is iri bax intaan cunnada la ii keenin oo gurigeenii aad hadana waan baqay meeshu waa meel bahal daban.

Saxan yar baa xoogaa cunnaa laygu keenay oo hortayda naagi dhigtay oo markay gadoon damacday aragtay inaan ooynayo markaasay igu tiri:

"waxba ha ooyin hooyo iska samir Ilaah waa ujeedaa wax walba anigu qof dumaraan ahay wax yalahaas wax kama aqaano dumarna warkooda cidi ma dhagaysato, balse waxa lagu kacayo inaysan fiicnayn waan u jeedaa ee rag iska dhig caloosha adkayso tan iyo saaka afkaadaad qabtaaye cun waxaani maalin uun waa dhamaane" igana tagtay.

Markii hore cun isma lahayn ee hadalkii naagta iyo anoo tan iyo saaka qadsanaa darteed baan iska cunay cuntadii si ay u dhadhamaysay cunadu ma aqoon, waayo waxaa is dhex galay ilmadii iga socotay iyo cunnadii wixiiba dhanaan bay isla

noqdeen, markii aan dhargay baan dhinac isku dhigay bartii aan ku cunay anoo ka baqsan hadii meesha dadku seexanayo aan tago in hadana layga cayrsho oo meel gaara la ii bixiyo dug baan iri meeshaydii, islaantii baa ii timid oo tiri kakac meesha oo inta i waday geed duggaal leh i ag seexisay marana i huwisay, macallinkii galabta isoo waday qof aan la socon oo uusan aqoon baaban u noqday oo marna war see wax kuu yihiin ima oran intuu ii yimid dadka kalena daaba warkooda, daalkii badnaa iyo ciilkii hurdaan la dhacay miyir waxaa iigu danbaysay inta aanan seexan anoo laabta iska leh *Ilaahay muxuu dadkaan kaliya u abuuri wayay oo haddaan la sinayn idinka iskaga kiin dhaafi waayay, shinbirka galayrka ayaan jeclaa waxaana is iri haddii ilaahay galayr kuu uumi lahaa dhibkaan kuma jirteen maanta xor meeshuu rabo aada waxuu rabo sameeya baad ahaan lahayd dadkaan oo dhanna waad ka sarayn lahayd lagumana ciileen"* hadalkiina sii watay oo yiri:

"Waxaas iyo wax ka daran baa nala ku hayay haadana nala ku hayaa, marka ma waxaad

Warfaa rabtaa caruur cadaabtaa la mariyo oo reer abtigood dayra ka ah in aan keenidooda sabab u noqonno Alla ka sokoow oo noloshooda ciil iyo caro ku dhamaystaan , waxaan ka cararayo ma garatay hadda anaga dhexdeena dadkaan iska

dhalno awalba dhibka waa nalu ku hayay balse reer abtigaa ha ku caayaan oo ha ku fogeeyaan oo ha iska kaa dhowraan waa dhib, saddex magac Eebbaan kuugu dhaartee waan ogahay inaan wiilkaygu Sagal oo kale heleyn mid ay isku cidyihiin iyo mid kaleba, adi iyo Ugubna dad lala xidido kuwa ugu fiican inaad tihiin waan ogahay ee ilmahas dhalan doona illinta ka daadan doonta baa i hortaagan".

Warfaa baa aamus yar ka dib yiri:

"Kadiye aduun waa isbadalay in kastoo dad uusan wada fiicnayn hadana wax badan baa is badalay, waa la ilbaxay sidii hore waa la dhaamaa diintii waa la bartay ....." Kadiye ayaa ka dhex galay oo yiri:

"Culumadaan kuwii hore wax ma doorshaan kuwii horaaba ila roonaa oo warkoodu bannaanka yaalay, diinta labartay oo aad sheegayso sow tan dadka lagu bireeyo maaha sow tan Soomaaloo ab ka ab muslin ahayd lagu yiri intiinna badan gaalaa tihiin maaha, wadaaddada inta badan sow maahan kuwa na leh xaaraan baa dadku kuwada dhalateen maantana qof walba gaal ku sheegaya, hadalkii baan kaa dhex galee warka ii wad waxaan ka xanaaqay diinta sida loogu tuntaye".

Warfaa baa yara qoslay oo yiri:

"Waan aqaan markii dhinaca diinta laga hadlo in dhiigu ku karo, hase yeshee dhibku dhinac

walba waa naga saameeyey ee Allaha na dhowro" hadalkiisii horena meeshiisii ka sii watay" Waan garan karaa waxaad ka hadlaysid anigaba illaa aan nin weyn ka noqday oo shaqo bilaabay oo la ii baahday horteed si kale ayaa la ii arki jiray waana ciddiina aan la soo koray waxa la ii riixayay oo barbar ka xaraan baan ayaga u ahaa wax badan baase is badalay, waan kugu raacsanahay dibad diidnimadaada aniguba ma jecli caruurtaydana lama jecli, wixii xun oo dhib wada fool ka fool baa loo abaaraa oo layska celiyaa waana taan rabo inaan adiga iyo anigu dagaalkeed biloowno horseedna u noqono dad badan oo wanaagsan kuwa badan oo xunna ay tusaale u noqoto, aniga iyo adigana xil weyn baa naga saran saan dadkaan u toosin lahayn dhaqankaan xun sidii looga gudbi lahaa, anigu warfaa ahaan Alle ka fogaansho ma rabo iyo danbi wiilkaas gabadhaas wax aan ugu diido uma jeedo arrin aan ugu diidana abuuri maayo hadda saa maba jirtee laabtana waan gashtay inaan labadaa la isku guuriyo, saan u jeclahay war kama haysid iyo saan dadkaas curdunkaa farxadooda u rabo ee isma kay hortaagteen qorshahaygana haraati kuma dhufateen, waxaanse kuu sheegayaa Gallad waa nin weyn aniga iyo adigu isku mid baan u nahay qof wax jecelna indho iyo dhago kale maleh qofkuu calmaday maahine, waan isku guurin

buuqa haddaad badisana walaaltinimaddeenii baad illoowday, oo haddan labadaba dhoofsho oo dibadda u diro ka waran".

"Maya maya, ilmahaygu dhib ay dalkooda uga qaxaan alle ima tuso naxdin waxaa iigu filan ilmaha Soomaaliyeed ee raffaadku ku haysto qurbaha gabdhaheenna gaal iyo muslin meel kasta lagu xoogayo iyo wiilasha la adoonsanayo dalka say ugu soo noqdaaana ay ku adkaatay kuwii dalkooda ka didiyay allaha cadaabee".

"Marka la'aantaa baan tashan una talin carruurta Galladna caruur maahan waa nin weyn in kasta oo aan hubo inuusan kugu caasinayn taasna talada ku darso saaxiiboow".

"War bal cawdu billayso sheydaankaan dusha kaaga soo dagay waa maxay saan u joognay, waanaageena iyo walaaltinimadeena ifka waxaan siisanayo oo ku badalanayo maleh adna waa sidoo kale waan ogahay ee taas ha igu handadin," oo kaftan ahaan uyiri "xoogna hadaan is galno waad ogtahay inaan laba laba raga u garaaci jiraye arrintusa halkaa naga gaari mayso Eebana nagama gaarsiiyee, imaqal".

"Waan ku maqlayaa, ogoowna wagaad laba labada u dili jirtay raga lama joogo da' baa kaa daba timid".

"Anigu waan isku diiday kuma oran igamana maqal ee ha i masabidan waxaa ku tusinayay

dhibka dhici kara, Warfaa ooddin baa igu taagan aan is iloowsiiyo, adiga saaxiibkeeya maahane aan cidkale kala sheekaysan taaso kalaan u diidanahay carruurteena iyo kuway dhalaan intaas maahine wax kale ma jiraan, si sharaf iyo wanaag ku jiraad gabadha noo siisay si kasii wanaag iyo sharaf badan baan kaaga guddoonnay ee gaajaa i haysee soo bax wax soo cunee oo qadada ku dul Sheekaysane, mise Ugub baad ka baqi adoo dharagsan hadaad guriga tagto".

"Waagii aan yar yarayn baan ninkii dariskeena ahaa ee guriga naga danbeeya daganaa hadal ku iri markaasuu igu yiri war af xumidaa, waxaan ku iri sow Kadiye saaxiibkiis ma ahi, intuu i fiirshay buu igu yiri laba cunug oo cirka laga soo tuuraa tihiin igana tagay, marka af xumida waan kugu aqaan ana waad i bartaye ku gula yaabi mahayo, lixdan baan ku dhawahay markaasaad i leedahay waad baqaysaa ma baqayee waa xushmad, adiguba kaliga intaad baxdo maqaayad wax kama cunteen waan ogahay anigaad igu gabban, Warfaa baa qado isoo siiyay oo aan ka diidi waayay inaad dhahdaad rabtaa, Eebana an u mahad naqno laba oori oo rag oo dhan uusan haysan buu nasiiyee na mari anigaba gaajo waa igau dhagan tahaye".

"Mahad allaa iska leh, rag waxaan ku dhaafnay oo kaga hormarnay waa labadaa dumara waan ogahay, ayagana allaha dhowro abaalkood ma

gudi karnee.”

In kasta oo reerka uu ka dhashay ay dhaqaale lahaayeen oo xilligaas dadka ladan lagu tirinayay hadana Kadiye waa dareensanaa in si loo guulguulo Balse aan si bareer ah war aan cidi u oran karin ama u cayn akrin waana tan uu ku ogaaday hanti in ay ninkeeda gaashaa u noqon karto kii garaad xun ay meel ka marin karto kii kalena asagaaba alle toosiyay.

Kadiye aad ayuu uga xumaan jiray sida gaarkaa ee loo eego ama dhabarkiisa looga hadlo gaar ahaan markuu gabdhaha la soo haasaawo oo ayba gaartay in oday uu yiraahdo gabdhayada ii dhaaf maandhoow shukaansi iyo waxaas ma gaarine, balse siman oo aad u jeclayd Kadiye ay ayadu soo doonatay oo asagoo jidka maraya istaajisay, wada hadal xoogaaya ka dibna ay u sheegtay inay maqashay waxa aabaheed ku yiri balse ay ayadu jeceshahay oo aysan cidna ka haybaysanayn dulmiga aabaheed wadana aysan raali ka noqonayan diyaarna u tahay inay isla baxsadaan.

Kadiye wuxuu isku dayay in u sheego in uu asaguba cidna kaga haybaysanayn jacaylkiisa oo meeshii ay rabaan isla aadi karaan balse wuxuu

tusiyay in uu dad ka tagayo oo cidiisa oo dhami qaxi Karin guurkiisa dartii haddi ay joogaana dhib uu ku imaan karo, balse uu hubo in dhib weyn soo gaarayo oo dadka ay banaankaas kaga baxsan waayeen aysan qosol iyo dhoollo cadayn ka dhaxayn doonin wuxuu tusiyay cabsida haysa inaysan ahayn mid asaga ah ee uu u baqayo reerkiisa in dhib soo gaaro, hadal dheer ka dib wuxuu ku yiri bal waan ka soo fakari sidii aan wax u maarayn lahayn ayaduna waayahay bay tiri balse soo dhaqso.

Intii aysan kala tagin ayaa waxaa ku soo baxay aabaheed oo jidka marayay asaga oo aan eray u furin ayuu dharbaaxyo darandooriya gabadhiisii ku bilaabay oo inta tintii jiiday u sii hantaataqiyay dhincii guriga ayadoo oynaysa asna uu leeyahay intaad caruur nassab dhiman ah ii keeni lahayd adoo sharmuuto noqota oo wacallo ii keenta Ayaa ka qurxoonaan lahayd oo aan ka jeclaan lahaa. Kadiyana bartii asagoo taagan ayuu maqlayay baroorta ka dhacaysay gacalisadiisa markii guriga la geeyay oo ciddii oo dhan ku goobatay waxaana dhagahiisa soo gaarayay qaylada hooyadeed oo leh “war garaacistu waa naxariise middida qaado oo gowrac, alla gablamay tani iga dhimatay dad sinji xun intay raadsanayso ayadoo gaalada talyaanigu fuulaan baa ii dhaanta,

gablamay, alle ba'aye kulanoow gowrac" codka oday kulanse mar mar buu soo gaarayay asagoo leh "hadday ii noolaato xalaal layguma dhalin" Kadiye horayna waa u socon waayay gadaalna waa u noqon waayay, dhulkiibaa qabsaday ciil iyo caro dartood indhihiisa biyaa ku soo istaagay, *ma u tagtaa oo maka celisaa* wuu is yiri haddana marmarsiyihii ay ku dili lahaayeen bay helayaan haduu illinkooda tago waa ogyahay nolol inuusan kaga soo baxayn gurigooda waa uu hubaa, asagoo caga jiidaya oohintii Simanna ay dhagahiisa iyo maskaxdiisa ka dhawaaqaso ayuu tagay.

Maalintaas ayaana ugu war danbaysay Kadiye Iyo arag uu arko Siman, maalin labaadiina waxaaba loo ka xeeyey baadiye halkaas oo ay ku dhimatay sannad iyo bar ka dib waxaana waa danbe loo sheegay in murug iyo uur xumo in ay u dhimatay oo markii baadiye la geeyay la takooray, gabar miyiga ka timid waxay sheegatay in Siman sidii doofaarka lays kaga dhowri jiray, si kastaba markii ay dhimatay Siman hooyadeed baroorteeda waa la aamusin waayay oday kulan aamuskii uu galay waa uu ku dhintay asagoo ugu daynbayntii garwaaqsaday inuu gabadhiisii asagu wadka u waday alle ka sokoow, maalintuu dhimanayay oo sakaraadku saarnaa ayuu dalabaday in Kadiye loogu yeero inkastoo Kadiye markii hore uu

diiday gadaal danbase waa yeelay markii aabihii si fiican ula hadlay, markii uu u tagay Kulan oo sakaraadkii saran yahay oo hiraagaya Kadiye waa uu illoobay dhibkii uu u gaystay ninkaan aakhiro u sii socda, wuxuuna bilaabay in uu yaasiinka ku akhriyo waana uu eegi waayay indhaha Kulan ee kor usoo eegaya ilamaduna ka da'ayso, intuu yaasiinkii oo dhex maraya joojiyay ayuu yiri waan ku cafiyay adeer, Kulan oo nafis yar inuu helay oo culays ka gaday ladareemi karo balse aad ka arki karto inuu weli qoomamo ka qabo Simantii cafin lahayd oo ayadu aakhiro kaga hormartay ayaa mar qura hinqaday allihii abuurayna oofsaday oo naftii ka baxday.

Intii maydka laysku duwayay ayuu soo baxay Kadiye banaanka markuu soo istaagay ayuu isha ku dhuftay gambar banaanka yaal oo Siman hooyadeed oo ayadu qaracankii dhimashada gabadheeda aan cudur ka bixin ilaa ay ka dhimatay ay ku fariisan jirtay, intuu in doora fiirshay ganbarkii ayuu yiri adna waan ku cafiyay Qumman.

CUTUBKA-14AAD

Markii iftiin yar uu bilowday ayuu si tartiiba ah u dhaqaaqay Warfaa oo aqalkii uga baxay xoogaa markuu socdayna orod buu bilaabay si hadii la soo raadiyo aan loo soo gaarin, markuu ku daalay orodkii ayuu geed hoos fariistay oo buraashaddii biyo ka cabay, saaka biyo kuma soo shuban oo in lagu kaco ayuu ka baqayay kuwii shalay baa wax uga hareen aan badnayn in doora markuu fadhiyay geedka harkiisa ayuu gadaashiisha jalleecay wuxuuna arkay raad laba libaax oo ka kacay geedka uu fadhiyo una dhaqaaqay dhinaca uu ka yimid qarracan buu la suuxi gaaray, *ilaahay kuwaas kuma tusin dhib kalena alaha iga hayo* buu uurka iska yiri oo orodkii bilaabay asagoo

hadba gadaal soo jalleecaya oo eegaya bal in labadii libaax soo muuqdaan oo soo daba galeen, mar uu isleeyahay ciddii ku soo dabagashaa iyo libaaxba fudayd kuugu imaan mayaan ayuu socod bilaabay marna rucleys, gabbal dhicii mar ku dhow ayuu tuula yar tagay meelna iska fariistay asagoo sheeda ka ilaalsanaya baabuur ari sida in kasta oo uusan ogeyn baabuurku meel uu u socdo hadana waa ka go'nayd inuu raaco si kastaba.

Maqrib maarkii la tukanayay oo dadkii salaada galeen ayuu inta hareeraha iska fiirshay iskana hubiyay in aan la arkayn gaariga qaybtiisii danbe si dhib leh ku tafay arigiina dhex galay, siduu isku lahaa maa mar baabuurku socdo oo meesha laga tago ayaa cishe markii la tukaday oo la casheeyay baabuurkii dhaqaaqay neef weyn baa ka soo fuqday ilmaha yaree baxsadka ah.

Saq dhexe ayaa baabuurkii joogsaday waxa uu maqlay nin hadalkii oo ku leh mid kale ariga fiiri, ninkii la soo diray oo furka hore saarnaa ayaa furkii gadaale soo fuulay oo ariga dhex qaaday Warfaa darbiga ayuu isku dhajiyay sagxaddana dhabacday go'iisii cadaana huwaday, in yar ka dib ninkii waa dagay oo qaybta hore fuulay asagoo kor u leh ariga wax kama halaysna baabuurkiina waa dhaqaaqay.

Salaaddii subax markii loo istaagay ayaa daba ka fuulkii furka danbe soo fuulay si uu u hubiyo in arigu nabad qabo waxa uuna dhex qaaday arigii markii u soo gaddoomi rabay ayuu isha ku dhuftay wax kuusan oo geeska xiga wuxuuna is yiri ma neef baqtiyaa hadiise uu u soo dhawaaday waxuu arkay qof duuban inuu yahay, waa u dhawaaday oo cagta jug ku siiyay Warfaa oo jugtii qoobabka ariga qabatimay tan iyo xalay waa uu diiri waayay jugtaan daba ka-fuulkiina intuu foorarsaday ayuu marada ka qaaday Warfaa oo meel looga yimid aan aqoon ayaa booday oo fariistay.

"War maxaad ahayd" baa daba ka fuulkii yiri asagoo yaaban kana naxsan arraga wiilka iyo waxa rafaad ka muuqda hadal waa ka soo bixi waayay indho cabsi badan ka muuqato ayuu kor ugu fiirshay, ninkii baa markaas yiri:

"War bal soo dag" Warfaa intuu hareeraha fiirshay arkayna in meel cidlaa la joogo oo aan magaalo la gaarin buu yiri:

"Adeeroow waan ku baryayaa ee cidladaan ha igu dajin" oo illin iyo oohin isku daray

"Adeer cidladaan kaaga tagi mayno ee soo dag meel fiican baan ku fariisine arigaan ka soo dhex bax".

"Alla adeeroow meel aan aado maaqaan hadaad iga tagtid cidladaan bahalladaa igu cunaya". Intuu naxay ninkii arkayna baqdinta iyo dhibka wiilka

haysta oo calooshu hurtay buu ku yiri:

"Adeer meel la is kaga tago lama joogo kaana tagi mayno waa igu saddex magac Ilaahay ee soo dag oo dhaqdhaqo meeshaan fadhinaad nala fariisane qaybta hore ee baabuurka".

Waa uu istaagay si uu gaariga uga dago ayuu garan Waayay ninkii baa kaalmeeyay si uu uga dago, dhulka haduu cagaha dhigayna wuxuu arkay dhawr nin oo meesha taagan iyo qaar weyseysanayaan oo si yaab leh u eegaya, aroor bay ahay waxaana soo carfayay cawska iyo geeda iyo ciidaba wuxuu maqlayay ciga raha ka qaylinaya balli uu is yiri meesha kama foga uurkuu ka ooyay noloshaan macaan waxaa u qoonsatay eedo ku sheegtii uu ka soo cararay hadday qof wanaagsan ahaan lahayd hadaa buu inta shah cabo iyo caano iyo waxii cuno la hayo cuno ayuu arigiisa raaci lahaa, xasuusta ariga ilmaa indhihiisa ku soo joogsatay laba maalin buu ka maqnaa waana uu u xiisay wahel kale ma uusan aqoon intuu noolaa oo aan arigiisa ka ahayn, wadihii gaariga ayaa meeshuu ku weysaysanayay ka soo qayliyay oo yiri: "War xagee nooga timid adigu, yaa gaariga ku soo saaray".

Nin ag joogay baa ku yiri:

"War ilmaha yarkaa dhaaf asagaaba argagaxsane" oo inta u yimid yiri "adeer magacaa".

"Warfaa baa lay dhahaa adeer".

“Gaariga xagee ka soo raacday”

“Tuuladii aad shalay joogteen adeer, ma meeshaan cidladaa baad iiga tagaysaan”.

“Maya adeer kaaga tagi mayno ha baqin orod oo wajiga iska dhaq oo soo kaadi”.

Markuu soo dhaq dhaqday baa odaygii siiyay timir shirka uu ka soo bixiyay, markii uu dhamaystay ayaa wadihii gaarigu ku yiri daba ka fuulkii asaga oo sii socda wiilkaan yar kor saara ma fuuli karaan u malaynayaaye kaligiis haddana inta istaagay oo Warfaa fiirshay ku yiri:

“War see gaariga u soo fuushay”.

Nin kale oo dadka ka mid ahaa baa yiri

“War naf baa wadaye baabuurka na saara” Rako yar oo dusha laga sameeyay baa dhowr qof saarnaayeen dadkaas ayuu dhex galay garka iyo jilbahana isla galay asagoo fadhiya go’iisana isku duubay.

Markii la warsanayay waxuu u sheegay ninkii odaga ahaa iyo intii kaleba in uu agoon iyo rajay labadaba yahay oo cid ifka u joogta aysan jirin. Adeerkii uu la joogay iyo wiil hooyadii dhashay oo uu maqlay inuu jiro balse uusan waligii arkin mooyee inuusan cid kale lahayn, adeerkiisna inta badan geela la jiro oo uusan guriga joogin eedada adeer qabana ay silcisay wuxuuna tusay ulaha dhabarkiisa ku yaal oo ay ka naxeen dhamaan

intii argtay, odaygii baa yiri bes adeer xiro funaanadaada timirtaadana dhamayso hadalkiina intaas ayuu ku xirmay dadka qaar eedada habaarayay maahine. Barqo dheer ayaa baabuurki meel tuulaa tagay oo laga quraacday ka dibna socdaalkii baa horey loo sii watay, lamana joojin gaariga in cunno loo istaago iyo salad maahine, waayo xilli qaboow ah bay ahayd.

Maalin saddexaaddii galabteedii ayaa waxaa soo muuqtay xamar guryo cad cad iyo biyo badan oo ka danbeeya oo Warfaa is yiri waa balli weyn, *meeshu barwaaqo badanaa waxaan oo biya ah oo dhulka jiifa Xamar jiilaal lagama yaqaan, balligaan waligii guri mayo* buu laabta iska yiri, raynrayntii magaalada uu yimid iyo miyigii uu ka soo baxsaday waxaa ka jiiray murug ah xagee aadi marka xamar timide, *cid kama taqaanid, qof walba gurigiisa ayuu aadayaa adiga maahine, adigase maxaa kuu tala ah hadana wuxuu isku dhiirri galiyay dhiman maysid si uun baad yeeli, la joogii eedo iyo rafaadkii waa kuu dhaantaa, yaa reer hebel ah weydii dadka wax cidihiinaa weyn mayside,xamar dad uun baa jooga oo sheeda laga weheshanayo mooyee cidladii duurka wax ma dhaanto waa magaalo aadan qof ka aqaoon meelaad ka aaddana aadan garanayn ayuu* uurka iska yiri,

Yoobsan baa baabuurkii istaagay dadkiina waxay bilaabeen inay dagaan ayagoo nabadeey is leh, markii dhowr qof dagtay asna weli aan dagitaan ku jirin meel uu tala ka qabtana la'yahay ayaa odagii hoos ka soo dhawaaqay:

"War aaway wiilkii yaraa".

"Waa ikan adeer" buu hoos u yiri asagoo ka baqaya in la dhaho war gaariga nooga soo dag maxaa ku saaray oo magaaladaada dhinac ka gal, wiilka tartiib u soo dajiya ayuu yiri ninkii wanaagsanaa markii dhulka uu dagay ayaa odagii ku yiri:

"Adeer anaa ku wadi oo meel ku gayn inta dad ciddiinaa lagaaga helayo wax dhibana arki maysid".

"haye adeer" buu yiri asagoo laabta ka ducaynaya, hareerihiisuu eegay dadku tira badanaa oo bulaan badanaa baabuur yar yar oo dadku fatuurad ugu yeerayaan iyo kuwa ka sii yar yar oo saddex addin leh tiirar dhaadheer oo madaxa ka iftiimaya, faynuusyo cayn kala ah oo guryaha ka shidan, waxuu arkay maahan iyo wax uu maqlayna maaha wax uu maanka waligii galiyayna maahan dhul saanaa jira waligii kuma riyoon, wax kaliya ee uu xamar ka aqoonsaday waa dadka ayaguna ka qurxoon kuwii miyiga uu ku arki jiray.

Bulxan oo Warfaa la socdo markay gurigii gaareen ayaa waxaa ku soo kala orday affar ilmaa saddex

gabdhood iyo wiil ayagoo kor ugu dhawaaqayaa aabe aabe aabaa yimid lugahay iskaga duubeen iyo dhexda, markuu nabaadiyay bay hal mar wada fiirsheen wiilka la socda, wiilkaan Warfaa baa la dhahaa waana nala joogi doonaa Warfaa waa caruurtaydii idinkaaba is baran doonee haye na mariya hooyo see tahay ayuu yiri waa fiican tahay bay la soo wada boodeen, habeenkaas Warfaa si uu u seexday ma yaqaan asagoo joodariga riix riixaya oo raaxadiisa la yaaban iyo aqalkaan dugaalkaa ayuu hurdo la dhacay, yaabse waxaa ku dilay suuliga, waa qol yar oo illinka aad soo xiranaysid oo aan cidna ku arkayn xishoodba reer magaal baa loogu yimaadaa iyo aqal lagu dhex saxaroodo.

Bulxan waxa uu raadshay wax ku hayb ah wiilka waxa uu tagay Shiikh Birre oo ay daris ahaayeen wiilkana isku hayb ahaayen una sheegay wiilka xaalkiisa markuu shiikhu warsadayna waa uu gartay waana aqoonsaday, markiise shiikhu uu u tagay tolka intiisii kale ee magaalada joogay war wanaagsan kama soo helin nin walba marmarsiyo ayuu sheegtay uu wiilka hayntiisa ku diidayo, tolkii waxay ku yiraahdeen shiikh adaa guri cidlaa jooga oo caruur kuu joogine ha kula joogo anaguna waan kugu ogaanaynaaye, dani waxay noqotay in shiikh Birre uu u sheego Bulxan in

cidii ay ka war wareegayan haynta wiilka yar balse asagu uu haynayo oo qolku ku wada filan yahay, balse Bulxan waa ka diiday asagoo la socda tabarta shiikha iyo wax la'aantiisa waxa uuna ku yiri caruurtaan buu iska dhex galayaa waxba ka halaabi mayaan ee culays ha isa saarin, shiikhuse waxuu u sheegay in ay wanaagsantahay inuu dagaan ahaan asaga la dago balse ka tirsanado reer Bulxan sidiisa kale waayo dadka maanta wax u qaban waayay hadday maqlaan Bulxan baa wiilkii haya buuq bay kugu furayaan wiilkana waa wadanayaan waxna u qaban mayaan, sidaas baa lagu heshiiyay odagii wanaagsanaa iyo xaaskiisuna ku go'aansadeen inay koriyaan wiilka, markii danbe oo Shiikh Birre tii Alle u timid Warfaana nin weyn noqday waxuu u soo wareegay guriga reer Bulxan si toosa rag cidiisa oo badan oo dhowr jeer u yimidna si ay u wadaan waa uu ku gacan sayray.

Muddo markuu joogay oo asaga iyo Kadiye dhiganayeen dugsi quraan iyo mid laga barto af talyaaniga iyo casharro badan oo kale oo wax barashadii ay dhaadhacday ayaa waxaa la geeyay dugsigii dhabta ahaa oo ay meel fiican ka bilaabeen labadooduna waxay noqdeen laba aan la kala dhex marin oo aad isku jecel oo walaalo ah waxaan aboowe ahayna gabdhuhu uguma

yeeri jirin Warfaa in kastoo maalmihii uu cusbaa ay ka maadaysan jireen reer miyin nimadiisa, Kadiyase waa u sheegay markii horeba in wax badan lagu qosli doono waayo asaga qudhiisa ayaa laga maadaysan jiray oo mar dhow miyi laga keenay halkaas oo uu ayeeyo la joogay oo ay aabihiis ka codsatay inuusan ka wadin markii cida inteeda kale soo guureen kuwa Xamar ku dhashay maahine iyo wiil ka weynaa oo dhintay,

Sidaas buu uga mid noqday reer Bulxan oo wax barashadiisi ku dhamaystay oo ku shaqo bilaabay, markii danbana intaan odogu dhiman ayaa xoolo Diiriye magaalada keenay oo uu iibshay lacag fiican ka soo gashay waxa uuna siiyay lacagta inteedii badnayd Warfaa oo uu ku yiri wax ku qabso Bulxanna waxa uu u sheegay inuu wax ugu darayo, Markaan waa duqoobay oo da'baa i haysa oo waan cuslaaday ayuu yiri Bulxan, Kadiye ganacsigiisa ayuu ku wareejin Warfaana inta walaalkiis keenay ayuu wax ugu darayaa sidaas inay ku hawl galaan oo shaqada dowladda isaga tagaan buu u sheegay waana ka yeeleen, dhimashadii odaga cidla weyn ayuu dareemay aabihii labaad buu waayay hooyadiisii labaadna way ka horeysay dad waxaa u soo haray Diiriye oo asagoo nin weyn ah sidii ilmo yar markasta ka war haya iyo reer bulxan gaar ahaan Kadiye.

CUTUBKA-15AAD

Odayaashii iyo wax garadkii, culumadii beesha Warfaa iyo beesha Ugub waxay isugu yimaadeen guriga Af-dheere oo asagu gogosha dhigay Warfaana waa la war galiyay in tolku fariisanayo loona baahan yahay inuu ka soo qayb galo, reer abtigii gabdha dhinac bay fariisteen dhinaca kalena reer adeerkii ayaa fariistay,

Gurigu waa cusubaa oo maalmo ka hor baa la dhameeyay welina rinjigii baa ka soo uraya qolka fadhiga oo dhinaca soke soo xiga marka aqalka la galo ayaa waxaa ku goglanaa laba fadhi carbeed oo laba jaad kala ah maadama ragu badnaayeen iyo qolka fadhiga oo weynaa ayaa sidaas loo

yeelay, fadhi carbeedyadana mid waxaa laga keenay guriga Af-dheere midna cid dariska ah oo aqal kale oo uu leeyahay Af-dheere kiro ugu jirta ayaa laga soo qaaday, cabitaan qasacado iyo dhalooyin ku jira oo kala jaad ah oo bandanna waa la keenay oo shirka ka hor iyo ka dib haddi la cabo aan dhamaanayn, uunsi aad u caraf badan baa lagu shiday guriga oo walibana barafuun lagu sii buufshay si urka rinjiga aan loo dareemin.

Af-dheere waxaa ka go'nayd in magaciisa iyo marti soorkiisu ay is lahaadaan waa sida uu asagu isku sheegay, in tolka iyo qaraabadu aragto ayuu rabay inuusan wax reeban oo arrinta uu isugu yeeray ay dhab tahay oo waxaan oo dhib ah iyo kharasha uu u huray sidii magaca beesha dhulka looga dhowri lahaa oo wasaq looga ilaalin lahaa, tan kale waxuu rabay in ay ogaadaan in gacan adayga lagu sheego ay been tahay oo aan waxba ka jirin taasna wuxuu u qorsheeyay in markii laga reebo buskudka iyo xalwada iyo cabitaanka galabta haddii Warfaa daaqada lagala baxo galabta uu dhammaan ku casuumo berri aqalka uu dagan yahay oo qado sharaf aan horey loo arag loona maqal.u dhigo, in kasta oo uu hatida uu haaysto uusan u soo dhididin dhaxagna u soo jabin ee uu handadaad iyo dil iyo qori caaraddii ku helay haddana qof walba waa ogaa qarsoodina ma ahay in Af-dheere uu aad u gacan adagyahay, golaha

xanka markii la joogo Xaaran waxay ugu yeertaa iimaan yare iyo iimaan laawe, muslimo waa ka xag jirsantahay oo waxay dhahdaa gaalkii Rabbi iyo Rasuul ka furtay baa saas yiri ama sameeyay, Canbaro oo allaheed ka Allaana intay xabadka iskaga dhufato labada calaacalood oo wada socda bay dhahdaa war wadaadka iska daaya.

Markii shahii iyo cabitaankii iyo mac macaansigii loo keenay oo qof walba hoostiisa dhigtay wuxuu nafac bidayay ayay laba laba u sheekaysi galeen inta uu ka imaanayey Warfaa, in doora ka dib waxaa soo galay Warfaa uu ku yiri ragii meesha fadhiyay raalli ha layga ahaado waan idinku soo dahaan u malaynayaaye, waxaana u yeeray asaga iyo Diiriye oo la socday Proff Calasoow oo yiri halkan soo fariista oo asagu markii horeba gees u maray raga, nin beesha Warfaa ka mid ahaa baa yiri maya halkan ha soo fariisteene...., Warfaa baa ka dhex galay oo yiri dhib maleh meeshaan fariisa naba waa meesheedii kale waad salaamantihiin dhamaan waana fariisteen, Af-dheere oo luguhu isku dhaafsanyihiin colooshuna in doora ay kasoo horayso barta uu suunka ka xiran yahay oo surweelkii awalba gaabnaa soo xaytay jilbaha agtoodana keenay ayaa hadalkii furay oo yiri:

“Bismillaahi Raxmaani Raxiim aniga oo ah af-dheere sida dadku ii yaqaan badankoodu waan

idin salaamayaa gogoshaan maantana anaa dhigay anigoo uga jeeda in aan maanta meshaan isku aragno arrin nagu soo korortayna ka wada hadalno, arrintaas oo ah in Warfaa uu gabadhiisa u guurin rabo ina Kadiye oo aad wada taqaanaan, warkana in la caddeeyo oo dhabta laga sheego ayaa fiican, waana waxaan manta halkan isugu nimmid waana ku mahadsan tihiin imaatinka, in kasta oo uu imaatinkiinu xil idin saaran ahaa si sharafta tolka loo badbaadiyo gabadha reer abtigeeda nagala soo qayb galayna waa mahadsan yihiin sidoo kale idinkana xil idin saran buu ahaa imaatinkiinu oo sharaf dhac bay idinkaba idin ku tahay wana idin saamayn hadaad reer abti tihiin arrintaan, marka waad la socotaan baan filayaa waxaan iskugu nimid, waligeed wax dhacay maaha waxaan ab iyo isir aan u lenahay maaha inaan cidaa kala guursano waa dad Alle uumay oo anigu wax ka sheegimayo, caado la burshaa caro Alleey leedahay baa Soomaalidu horay u tiri Soomaali been waa sheegtaa beense kuma maahmaahdo, ninkii Kadiye ahaa wiilkiisa ayuu rabaa inuu gabadha uu dhalay uu ku daro Warfaa, anigu maalin dhawad anoo warka og baan arkay kala mase hadal niman ragga hada ku jira baa weydiiyay asna uu u sheegay inay taasi jirto arrintaa ka hadalkeeduna meeshuu ku habboon yahay waa gogoshaan, warka yaanan ku

dheeraane talo ayaa nala ka rabaa iyo sidii arintaa wax loga qaban lahaa guurkaasna loo baajin lahaa warfaana gardarradiisa u qaadan lahaa tolkana ugu soo hoyan lahaa hadalkiina waan ka baxay".

"Bismilaahi Raxmaani Raxiiim, wa ssalaatu wa slaamu calaa ashrafil mursaliin sayyidinaa Muxammadin wa calaa aalihi wa asaaxbihi ajmaciin, akhawaanii fi'ddin anoo afkiina ku hadlaya iyo kan tolka aad baan ugu mahdinayaa garadkeenna Af-dheere oo gogoshaan tolka u fidiyay jazaa kumullaahu khayr baan dhahaynaa" ayuu hadalkiisii ku bilaabay shiikh Abtidoon asagoo hadalkii si watana yiri:

"Akhwaanii nasabnimadu waa wax diintu sheegayso Allaah Subxaanahu Watacaalaa quraankiisa ku xusay in dadku kala darjo badanyhiin, siyabo bandanna u kala daraja badan yihiin waan hubaal taas oo quraankay ku jirtaa, Ilaahay faraha ma simin saas oo kale ayuu dadkiisana u simin midbaa mid ka dheer mid baa mid ka qurxoon midbaa mid ka lacag badan midbaa mid ka dabeecad fiican midbaa reer banuu Haashim ah midbaa qolo kale ah Ilaahay qabaa'il iyo shucuub buu naga dhigay quraankay ku jirtaa, hadaan tan maanta u soo dago Rasuulkuna "scw"waxuu yiri naagta afar sheey midkood u guursada, quruxdeeda, diinteeda, maalkeeda iyo nassabkeeda".

Shiikh Abtidoon madaxaa loo ruxay ayadoon cidna aysan weydiin kala sareynta quraanku sheegay waa noocee ma nassab dhiman iyo nassab fiicnibaa ma wax kalaa, raga inta badana maba rabin inay ogaadaan asaguna faallo uma galin waana uu arkay siduu hadalka u rabay in looqaatay, balse Fanax oo nin karmeed ahaa waagiisii hore madaxase laga galay oo hadda xoogaa roon sidii horena dhaama ayaa yiri:

"Sheikh naagtu hadaysan nasab ahayn oo qurxoon tahay ama lacag leedahay ama wadaad tahay sow lama guursan karo, kadiye waa nin lacag lehe sow gabadhiisu guur ma gasho?". Nin Af-dheere ag fadhiyey baa yiri:

"War wax yahow waalan naga aamus waxaad kala og tahay ma jiraane".

Fanax intuu indha kulul ku fiirshay ayuu asagoo cod dheer ku hadlaya yiri:

"War afka maxaad ii qaban Rusuulkaaba yiriye sow tan shiikhu sheegayo, waryaada anigu aqoon diin iyo mid aduun midna ma lihi, nin waallana waad igu sheegtaan hase yeeshee waxaan ogahay Rasuulku waxuu yiri oo shiikhu noo sheegay inay run tahay taasna maskaxdaydaan ka ogaaday, hadalkii Rasuulka ha la ii faafaahiyaan iriye ma wax kalaan sheegay iyo wax danbiya" oo inta istaagay cimaamadiisiina dhulka ka haabtay u raaciyay "dooffaaro laysku keenaad tihiin waxaad

rabtaan baad sheegtaan ana haddaan hadlo afkaa lay goosan, duufaantii wax lagu halaagi jiray idin duubatay" oo illinka xagiisa u dhaqaaqay, markuu irida marayo ayuu soo jeestay oo fiiriyay Afdheere iyo ninkii ag fadhiyay yirina: "Caloolaha buuran day xaaraan baad ka dharagteen garaadna bartii ma lihidin waxaan anigu gartay oo Rasuulku yiri baad garan weydeen" iridana ka baxay,afdheeraa yiri:

"Allaha caafiyo rag waa uu ahaaye balaa martay" oo inta shiikhii ku jeestay yiri sheekh noo wad wacdigii", Markaasaa shiikhii yiri:

"Waxba ha u arkina waalidiisa aakhiraa Ilaah wax fiican ugu badalaayaaye, marka akhwaani dhaqanna waan leenahay soo jireen ah oo tan iyo awoowayaashenii lagu soo dhaqmayay waxba warka yaanan ku dheeraane Ilaahay Subxaun Watacaalaa towfiiqda hana waafajiyo, aslaama caleeykum wa rax matullahi wabarakaatuhu".

Intaas ayuu shiikhii hadalkii kaga baxay asagoo wax cusub soo kordhin, raga qaarkiina ay u arkayeen inuu Rabi iyo Rasuulba masabitay oo arintii meeshaa ka socotay uu u ekeysiiyay mid sharciga Islaamku qabo, qaar kale oo raga ka mid ahina madaxa u ruxayeen marin habaabiskiisana u riyaaqeen.

Hadalkii waxa uu wareegay reer abtigii waxaana

u hadlay Tuur oo hadalkiisii ku bilaabay oo yiri:
"Bismillahi, sano lixdanaad baan ku jiraa ebedkeey tanoo kale waan maqli jiray igumase imaan, musiibo iyo magac maalineey ku raacaan baa la yiri beriga anagay na haysataa musiibadan Eebbe hanaga badbaadsho" garkiisa guddudan intuu cantoobiyay dadkii mesha fadhiyayana isha la raacay markuu arkay in bilowgii hadalkiisa dadka qaar u khushuucay oo madaxyada hoos loo lal miyay lana ruxayo buu hadalkii sii waday oo yiri: "gabartaan beriga halkaan laysugu yimid arrinteeda anagaa abtiyaal u ah dhiiggeeda iyo dhaqashadeeda iyo sharafteeda intaba waxbaan ku lenahay waana na saamaynaysaa, waxaan aan Eebbe raalli ka ahayn ee uu ninka aan xilka kala mudannahay Warfaa uu ku dhaqaaqi rabo anagu raali kama nihin wuxuu wadaana waa waxii caro Alle lagu mutaysan jiray, anagu warka aan ku leenahay Warfaa waa wax yar idinkuuse idin ka dhashay oo qabashadiisa leh haddu waashaba waa ceshan lahaydeen maantana wax waalan hal ma dhaamo, hadalka ku dheeraan maaye IIlaahay ceebteena ha asturo dadka uu gabarta siinayana dhib waa heystaa oo wax aysan ab iyo isir u lahayn buu lugaha u galiyay, baqashii socodka dameeraha diiday socodkii fardahana gaari weyday ayay noqdeen ayagana caqliga Allaha u soo celiyo oo tubtii wanaagsanaayd ee aan ebedkeen ku

dhaqmaynay ha ku soo hanuuniyo, wax gaara oo anigu hadda aan cidaas ku cayrsanayo maleh dhaqankaase saas ah hadalkiina waa iga intaas".

Markii dhowr nin hadashay ayaa Af-dheere oo hadalka qaybinayay ku yiri Diiriye oo ay labadoodu xurguf xun ay ka dhaxayso, adna maxaad ka leedahay Diiriye arrintaan.

Habeenkii Diiriye warka ka maqlay Muslimo ka dibna uu wax ka weydiiyay Warfaa maalintii ka danbaysay oo Warfaa warka dhabtiisii ogaaday ayaa waxaa soo maray ayagoo meel fadhiya Kadiye oo shaqadii u socda, markay is nabdaysteen oo Kadiye ka tagay oo uu hadalkii shaydaanta xalay xasuusty ayuu yiri:

"Warfaa walaaloow xalay warkii si baan u garan waayayee gabadha iyo wiilka ma wax baa ka dhaxeeya".

"Aniga qudhaydu saakaan wax kala ogaaday maahine xalay waxba kuma dhaamin".

"Haye".

"Sida muuqata wiilka iyo gabadhu waa is rabaan in muddo ahna waa wada socdeen arrin guurna waa isla meel dhigeen".

"Kow"

"Arrini hada waa saase maxay kula tahay, adigaa ninkii cidda u weynaa ahe".

Diiriye intuu bakoorada salkeeda dhulka ku

garaacay oo yara aamusay buu yiri:

"Aniga iyo adiga rag walaala ah baanahay meelnana kala tagi mayno, Kadiye ama aan dhaho reer Bulxana tol baa tihiin, Soomaalidu tol iyo beel ma kala taqaan, beel waa kuwaad ka dhalatay tolna waa dadkaad is fahantaan ama isku meel ku dhaqanteen isku xusuus tihiin waad isku tolantihiin isku dan iyo isku dagaan baa tihiin, marka reer Bulxan waa tolkaa dad wax idin ka dhaxeeyaan weeye beeshaaduna waa dadkaad ka soo jeeday dan baa laysku wataa iyo is garabsi iyo is gaashaan buuraysi dhalyaa isku kiin keentay". Intuu bakoorada madaxeeda labada gacmood ku qabsaday garkana saaray oo xoogaa amusnaa buu hadalkii sii watay oo yiri:

"Kadiye iyo adigu waad isku tolontihiin, waan ogahay dhexdiinana cid ma dhex gali karto gar baadna u leedahay, aniga kula hadlaya reer Bulxan say u dhanyihiin madaxay ii saran yihiin waana say kuu wanaajiyeen darteed markii kuwii aad dhalyada wadaagteen kaa jeesteen adoo Gabana, reer Bulxan waa ku wanaajiyeen oo ku gacan qabteen wiilna kaa dhigteen, adigu kii la wanaajiyaaba tahay oo iigaba sokaysid kumana weydiinayo talada aad ka qabtid arrintaan saan waan garan karaaye, anigase ma laba mid".

"Midba".

"Dhaqankeena hadaan fiirsho iyo warka la wareejin

doono iyo gabadhaad adeerka u hayd gun baa guursatay waa i dhibaysaa been kuu sheegi mayo hor fariisiga odayasha iyo la sheekaysigooda baa i dhibi doona".

"Tan kalena".

"Tan kale Ilaahay xaggii hadaan fiirsho inkastoo Soomaali hadaan nahay markaan wax diinta ku lug leh aan diidi rabno aan diintaba iska indha saabno iyo hadaan fiirsho wanaagii ay kuu galeen reerkaas oo anigana i samaynaya iyo hadaan ku dhaho baaji oo jooji arrintaan inaadan iga yeelayn inaan kala dhimano labadeenu maahee taasna ma rabo inay dhacdo, intaas aan soo sheegay haddaan fiirsho, guurka caruurtaas raalli baan ka ahay". Warfaa baa markaa yiri:

"Ilaahay iyo walaaltinimadeena iyo wanaaga la ii galay iyo abaal gudidii wax ka sareeya maleh baan u malayn".

"Waa run".

"Walaalkay iga weyn baa tahay dhib waxaad iga soo martayna waan ogahay adoon wax badan iga weynayn baad i korin jirtay kala dhimasho warkeeda daa, manta heerka aan aan gaaray ilaahay iyo adiga iyo adeer Bulxan iyo Sheikh Birre baa mahada iska leh marna inaan ku garab dhaafayo ha u malayn, walaal kaliya iima tihide abe iyo hooyo aanan arkin booskoodii baad ii buuxisay, intaan soo korayay agoonnimo iyo

rajaynimo ma dareemin waana adiga dartaa iyo adeer, waan garan karaa dhaqan baa ku jiidanaya oo ku haya waan garan karaa hadalka dadka waan garan karaa warka sayladaha laysla dhex wareegi doono intaasna waxa aniga igala weyn in aanan Eebe danbi ka galin, saad u sheegtayba tolkeey ku abaal dhici maayo iskana xumayn mayo adna saan wax u arko inaad iila aragto yaan filayaa jeclaan lahaana, marka waxaan kaa codsanayaa walaalkay iga weyn ahaan iyo waaridnimaba in aad adoo raaliya ilmahaas faataxada u marto, iskugu ducayso". Intuu yara aamusay baa Diiriye yiri:

"Wax badan waa lay dhahayaa waa inan gumaydkii taasna waa dhamaan ama anaa inta la wadwado dhimanaya da'baaba I haysee, waxaanse kuu sheegayaa haddii laysku yimaado waana ay dhici doontaaye inaan kuu doodo ha iga sugin, inaan dhaho daaya ninku waa toosanyahe ha iiga fadhin warkaygu ma cadyahay".

"Si fiican" una raaciyay "war kalana waan kuu soo wadaa". "Haye".

"Reer Warfaa waxay doonnad kaaga yihiin gabadhaada Aragsan oo ay kaa rabaan inay ku gula xididaan".

"Aragsan adoon i weydiin wiilkeygaan ku darsanayaa baa kugu filneyd balse waad i sharaftee Allaha ku sharfo, waana filayay muluq muluq

doodaan u bogi waayay markay isla joogeen".
"Oo waaba la socotay miyaa".
"Cidi wax iima sheegan oo duul aan wax kala ogayn baa la ii haystay, balse waan la socday arrintooda khayr Allaha ka dhigo".
"Amiin".

Diiriye asagoo og in uu uga digay Warfaa inuusan garab ka sugin ayuu hadana markuu arkay waxa Af-dheere dabada ka wado iyo foolka Afdheeraba xanaaq is xiray hadalkiisiina ku bilaabay oo yiri:
"Bismillaahi Raxmaani Raxiim dhamaantiin waad salaamantihiin, arrinta gogoshaan loo fidiyay maanta waxaan filayaa ninba inuu aragti ka qabo inta aanan dhex gallina waxaan jeclahay in aan wax yar dhaho oo ah haddaan nahay odayasha Soomaaliyeed is badalka xilliyada lama socono, noloshu maanta tii hore maahan dhillinyarada soo kacday garaadkeena iyo koodu meelo badan iskama qaban karo waa caruurteennii inaan u tallino ma xuma balse waa inaan ogaanaa xilligay joogaan inuusan keenii oo kale ahayn isbadal joogta ah in nolosha iyo nooluhuba ku jiraan waa inaan la soconaa, arrintaan hadaan u soo gudo galo waxaa dhici lahayd in hadii tanoo kale dhacdo dhallinyaranimadeenii boqolkiiba sagashan iyo sagaal lagu gacan sayri lahaa balse maanta waxaan hubaa da'da cusub in

boqolkiiba sagaashan iyo sagaal ay soo dhaweyn nayaan, waayo wax yaabo badan baa is badalay aqoon baa soo korortay mid diimeed iyo mid kale ba leh dadkii kala durugsanaan jiray oo qayba meel daganayd waa isku soo dhawaadeen dhabarkaa laysku hayaa guryihii baa isku dhagan, magaalooyonkii baa weynaaday dadkiina ku soo bateen caruurtii saas ku soo kortay waa iskaga dhow yihiin kuweenii hore oo dhaqan miyi iyo beeshooda kaliya ku soo koray, reer hebel maanta da'daan cusub waa ku yaraatay meesheedii waxaa u galay isku ciyaal xaafad baa nahay waana wax wanaagsan saan qabo inaan ku sii dhiirri galinana waa loo baahan yahay, qolo qolo intayna soo marsisay iyo meeshay na dhigtay wad aragtaan intiinaan meesha fadhida nimaan aabbihii ama walaalkii ama ina adeerkiis ama qof xigtadiisa ka mid ah asagoo waxba galabsan waa reer hebel aan loo dilin idin kuma jiro".

Raggii meesha fadhiyay intuu isha la raacay buu hadalkiisii sii watay oo yiri:

"Anigu miyi baan intaan ku soo la ekaaday oo wax ma baran mid diimeedna geel jiraan ka ahaa balse in la siman yahay oo Ilaahay uu diiday in lays takooro waan garan karaa waayo garaadka igu jira baa ii sheegi kara anoo wadaado aan weydiin, hadalka yaanan ku dheeraane waxaan qabaa in go'aanka Warfaa uu yahay horseed fiican oo in

lagu daydo mudan, waana ka baxay hadalkii".

Warfaa wuxuu laabta iska yiri *balaayadii qofku dhacdaa qof kalay wax tar u leedahay, xurgufta Diiriye iyo Af-dheer iigama darin, garab aanan filayn bayba ii noqotay.* Bulaan yar oo ragii laba laba iyo saddex sddaex afka iskula galeen ka dib baa Af-dheere oo meeshii laga saro aysan dhiig lahayn yiri:

"Oo hadda ma waxaad leedahay ha lagu raaco Warfaa oo sharaftii beesha oo dhan dhulka ha lala galo, bal waxaad ku hadlaysid fiiri nin weyna waad isku sheegaysaaye".

Rag kalaa hadalkii soo galay oo yiri wax dhici kara iyo wax la qaadan karo maahan talada Diiriye buuq yarna meesha ka muuqday, markii buuqii damay ayaa Diiriye oo daba jooga hadalkii Af- dheere yiri:

"Af-dheere ma iloowsan tahay in aynaan isku beel ahayn aniga iyo adigu oo Warfaa aan walaallo kaliya nahay mise waa kaa hoos baxday taas". Shib baa la yiri wax la filayay maahayn ragga qaarkiina xumaan uu ula danleeyahay beeshooda ayay u qaateen asna guduhuu ka qoslayay tan uu Af-dheere ku dhigay, hadalkiibuu sii watay oo yiri: "Si xun ha ii dareeminina beesha inaan ku xumaynayo ha u qaadanina meel ma kala jirno hayb koraa naga dhaxaysa sina kuma kala

hari karno waxii idin dhibi ana waa i dhibayaan balse beeshayda iska daaye gabadhayda maanta haday la timaado nin dadkaad diidan tihiin ah oo nin wanaagsan ah uma diideen, waxaase iga xanaajiyay in ragga qaarkii ay arrintii ka dhigeen kacbada oo la burburin rabo, waana mahadsantihiin hadaan gafayna raalli ha layga ahaado waana ka baxay".

Af -dheeruu fiirshay oo ciil buuxa, *qorshihii Afdheere kala daaday marba hadii asagii Warfaa la dhashay raali ka yahay, rag ciil cadaab ka dooray baa la yiri ee jabad ma ku saaray Af-dheeroow cirrid xumayde sidii doofaar dhalan dhoolayee, waxaad qastaad baratay tanaase laysku baran* buu uurka iska yiri.

Hadalkii waxaa qaatay Prof Calasoow oo sagal abtigeeda markii horena cid u yeertay aysan jirin Af-dheerena in uu meesha yimaado maba rabin, Calasow waa geed adayg aan hadalka la gaban galabtaana markii odayaashu isa soo qaban qaabinayeen oo Tuur soo hor kaci rabay buu la kulmay, xagee loo socdaa markuu weydiiyay baa nin raga ka mid ah ay ka soo fakatay oo yiri:

"Af-dheeraa noo yeerayoo arrintii Warfaa baa laga hadlayaa kuna saabsan gabadha Sagal ah oo uu boon siin rabo".

"Oo maxaa laygu soo sheegi waayay" ayuu yiri

“Anagaba Tuur baa noo sheegay ee lama socon miyaa”.

Waa uu iska aamusay guriga Tuur hortiisaa ayaa la taagnaa, durbadiiba Tuur baa soo baxay oo yiri na wadsha markaasuu isha ku dhuftay Prof Calasoow intuu is galay asagoo xusuusan balantii ahayd Calasoow yaan la keenin goobta ayuu yiri:

“Arrin yar baan u soconaa inteenaan baana loo yeeray”. Intuusan hadalkii dhamayn buu ka dhex galay oo yiri:

“Walle inaad lugtaad qaado ku jabiyaa galabta, ma waxad rabtaa intaad iska kay reebto oo aad talada walaashay iyo gabadhaan abtiga u ahay adigu falanqaysid eey aa tahay, adiga iyo kii ilkaha faranfarka lahaa waxaad wareegtaan ma anaad igu keenteen, habartey baa ii banaan hadaan wax dhicin”.

Oo inta dhaqaaqay kuwii kale ku yiri:

“Hadaad socotaan soo baxa”.

Hadalkiisiina waxa uu ku bilaabay.

“Bismillaahi Rahmani Raxiim, dhamaantiin waad salaaman tihiin waana ka xumahay in aniga oo aan la ii yeerin aan galabta imaado gogoshaan, waxaase xusid mudan reer abti markii loo yeerayay maxaa aniga la iiga qariyay anigoo gabadha abtigeeda oo ay ku dhacday ragga oo soo socda inaan arko layskuna dayay in lay reebo, waxay ku dhacday waa dulmi ragga qaarkii nagu

dhexjira ay wadaan in badan oo cirrid xunna ay la qabaan sida Tuur oo kale iyo Af-dheere oo ku taliyay in layga soo tago iyo kuwa kale oo meeshaan fadhiya magacaabidoodana hadda dhay macaan ku dhami mayee inaan iska dhaafo maahe, waxaan gartay dulmi inuu meesha ka socdo oo garsoor Eebbe ragga intiisa badan aysan u imaan bartaan waxaanse kala helnaan leenahay". Barkhad baa ka dhex galay hadalkii maanta oo dhanna aamusnaa oo yiri:

"Barafisoore waan ka xunahay arrintaa dhacday aad iyo aad nin meel weyn kaga jiraa tahay bulshada waan kaa raali galinaynaa". parafisoor waa naynaasta calasoow oo asagu soo dhamaystay wax barasho sare dalka gudihiisa iyo dibadiisaba dowladana meel fiican ka joogay barena ka ahaa jaamacadda dal dagaalkii sokeeye ka hor, ka dibna aan ka bixin dalka go'aansadayna haba yaraatee in dalkaan iyo dadkaan wuxuu u qaban karo u qabto, waxaana uu bilaabay olole ah in deeqda galayda ee WFP keento oo dalal kale laga soo gado la joojiyo oo beeralayda soomaalida laga gado galayday tacbeen meel kastana uu ka sheego in ay niyad jab ku ridayso beeralaydeena oo markii dalagu u soo baxo mid bilaasha ay WFP suuqa soo dhoobayso taasna ay keentay in uu qofkii beer lahaa uu xilliga soo socda wax tacban waayo ilayn khasaaruu galee waa

gumaysi daahsoon iyo dib u dhac nalala doonayo, dalka iyo dadkana la rabo in dhinac walba laga burbursho ayadoo la adeegsanayo calooshood u shaqaystayaal nagu dhex jira oo soomaali isku sheegaya, taageerayaal badan waa uu helay oo la ololeeya nacab badana waa yeeshay naftiisa halis galiyay. Warkiisii buu sii watay oo yiri:

"Waad mahadsan tahay Barkhad, Ibliis cid walba waa ku dhex jiraa keena waa naqaan idinkuna waad taqaaniin baan u malayn kiina, hadaan taa ka gudbo beri hore ayaa awoowgay maalin igu yiri dadka boonta la dhaho maxaa boon loo yiri oo loo fogeyay ma taqaan maya baan iri, waxuu yiri waa hore oo dadku miyiga wada joogay oo xoolo raacato la ahaa garaadna wax badan aan la dhaamin xoolaha la raaco diintuna dadka ku yarayd magaalo weyna aysan jirin dadkaan boonta la dhahaa waxay joogeen tuulooyinka iyo magaalooyinka farsama yaqaannay ahaayeen aad bayna iskula weynaayeen oo waxay gaareen heer ay dhahaan ninkii waran wanaagsan raba ama kabo aan ka dhammaan ama ableey fiican oo af leh adigu wax fiican qofkii raba waa inuu gabar nasiiyo, colaadana waa jireen oo nin walba ableey fiican iyo waran waa u baahnaa saasay dadka kula dhaqmi jireen balse waxaa la gaaray ninkii gabar ka guursadaa inuu nin karmeed yahay, waxay sidaa ku socotaba biloowgii gaalada

ay imaanayeen dalka waxay arkeen farsama yaqaanadaan maahine cid kale oo wax kala og kana hor imaan kara inaysan jirin wadaadada diinta marka laga reebo oo ayaga il gaara gaaladu ku fiirinaysay, hadde waxaan ka hadlayaa boqollaal gu' ka hor, ayadoo sidaas la yahay ayaa farsama yaqaanadii waxay toleen kabo labada dhinac laysku soo rogo oo kor xarig laysaga xiro marka la gashanayo markii aan la qabin oo ay dhulka taallo kabtu oo labada dhinacna geesaha u kala dhacaana u ekaata astaanta kirishtaanka catabka, taas gaaladii waa ka caraysiisay ciilkii xoola raacatadu u qabtay iyo kii gaaladu u qabtay baa isbiirsaday oo gaarsiiyay in lays kugu tago inta laga gaarsiiyay halkay maanta joogaan." Calasoow ishuu la raacay dadkii meesha fadhiyay hadalkiina sii watay:

"Run inay tahay sheekadaa iyo ku tiri ku keentay beena inay tahay maaqaan anigu waxaanse ogahay nin farsamo yaqaan adaa u baahan ee kuuma baahna, balse sida hada aan qabno oo aan ka rumaysanahay in lagu dayriyay oo ah baqti bay cuneen wax ka daran baa la sameeyaa maanta oo wax badan bakhti cunidu dhaanto cid cid ku caayaysana ma arko waaba lagu faana dilka iyo dhaca iyo boobka maanta, warka awoowgay haduu saan u badinayo run yahay dad naga fiican bayba ahaayeen dhabtuna waxay tahay nin wax

yaqaan midkaan wax aqoon inuu ka fiican yahay oo diintaaba sheegaysa iyo garaadka toosan, ayaguna dad farsama yaqaana bay ahayeen oo tan iyo hadda yihiin, dadka maanta lagu faano aduunka ee wax walba oo hurumara keenay oo gaarsiiyay bani'aadamka inay dayaxa ku dul dagaan oo isgaarsiintaan iyo waxa horumar ah ifka keenay waa dadka aad liidaysaan idinku, waa kuwa sameeya kabaha boorsooyinka qaaligaa oo laga yaabo qaarkiin inaysan gadan Karin, waxaa caddayn markhaati ma doontaa u ah inay dad wanaagsan ahaayeen magacyada loo yaqaan sida, Madhibaan oo ah ma dhibe dad dhib yar inay ahaayeena ku tusinaysa, Howraarsame oo ku tusinaysa dad hadal wanaagsan eer wacan inay ahaayeen oo lala dhaqmi karo, Waraabiye ama Waraabeeye oo ay ugu baxday in xilliyada abaarta oo biyo la'aantu jirto oo Soomaalidu biyaha isku diidaan ay ayagu dadka u yimaada waraabin jireen, dabato (jaaji) oo kaba hormarsanaa Soomalida inta badan oo barwaaqada badda dhex jiifta ogaaday kana faa'iidaysan jiray, Tumaal oo aan la'aantii dadkuba horumar gaareen, iyo magacyo kale oo wada wanaagsan, Eebe waxa uu yiri hal naf baan idinka abuuray balse waxaa lagu kala hor maray oo lagu kala sharaf badatay waa xumaan ka tagida iyo wanaag ujooga iyo Alleka cabsiga waana inta magacyadaas ku tusayaan oo

ah wanag uun bes, si kastaba nimaan naarta kaa celin Karin yuusan idin habaabin dadnimadana idin ka bixin, Weynihii na abuurtayna aan ka baqno warkaygu waa cadyahay baan u malayn, tan maanta laygu yeerayna ama aan soo diriqsaday imaatinkeeda ayadoo la ii wacan Soomaalidu waxay ku maahmaahdaa maalintii oday oday habeenkiina hooyo hooyo marka anigaa gabadha u abti ah waana idin kaga sokeeyaa waana ku raacsanahay Warfaa, war kale ninkuu ku jiro waa hadli karaa jawaabtiisa anaa u haayee, waana ka baxay".

Barkhad baa yiri Warfaa bal wax dheh warkii aduu ku joogaaye, intuu fadhigii hagaajistay buu hadalkii ku bilaabay

"Bismillaahi dhammaantiin waa idin salaamay, salaan ka dib warka inaan ku dheeraado ma rabo war la ogyahay waxa loo dheereeyaa waa daaman daalis iyo daldaloollo raadis, marka hore anigu nin dadkiisa diidan maahi waxii wanaaga oo ciddu ku tashato nin diida maahi waana igu taqaanaan, waxaan u cuntamin nin qaatana maahi waad igu taqaanaan taasna, runtana kama gambado waad ogtihiin taana, maantana waxaan idiin sheegayaa Weynihii i abuurtay iyo aniga dhexdeena nin soo gali kara ma leh oo aan u ogolaanayo". intuu yara aamusay buu hadalkii sii watay oo yiri: "Maalin

dhaweyd oo aan xanuunsanaa dad badan baa ii yimid qof walba Alle ha ku caafiyo baa wax tarkiisu ahaa intaas kaliya baa awoodiisu ahayd, qof iga qaadi karay jiradaa malahayn ama anaa kaa qaadaya i yiri, marka jiro yar oo i haysaad iga qaadi weydeene sideebaad ugu tala jirtaan inaad naarta iiga badbaadisaan haddaan Weynaha warkiisa diido oo kiina yeelo" dhinac ka dhinac buu isha la raacay, raggii meesha fadhiyay shibtay wada galeen, "Hal mid waan ugu diidi gabadhayda wiilkaa waana hadii aad balan qaadi kartaan ama midkiin ballan qaadi karo inaan Alle ii caroonayn, mood {maal} maanta waan haystaa iyo caruur Eebbaana mahadda leh magacna Warfaa baan u ahay ifka waxa aan raadiyaa waa raalli ahaansho Eebe iyo sidaan naartaa uga badbaadi lahaa iyo caro Alle, garaad haduu idin ku jiro waad ii garaabi lahaydeen waadna igu dayan lahaydeen." Cid hadasha waa la waayay markii danbe Sheikh Bacool baa hadlay oo yiri:

"Waa runtaa intaad sheegtay balse dhaqankaan xun wali waa jiraa Allaha naga baabi'iyee waana baabi'doonaa balse anagu kuwa bilaaba yaanan noqon uun weeye waxa meesha laysugu keenay oo aan ka hadlaynaa, waxaa la yiri qofaan dhaqan lahayn ceebi uma dhowrna" maahmaahdaas Shiikhu meel uu ka keenay lama yaqaan waxayna u badan tahay in ay jeebkiisa tahay rag badan

baase madaxa u lulay oo ku raacay.

Warfaa baa hadalkii sii watay oo yiri. "walaalayaaloow Ilaah aan ka baqno, tan kale maanta oo aan tarmay oo mood iyo noolba Rabbi isiiyay ayaan tolka ka mid noqday, maalintii gaban yar oo agoon iyo rajaya aan ahaa nin i qaada oo i meeleeya waa laydin ka waayay shiikh Birre oo tabar daran oo aan waxba haysan baa kaalay i yiri iyo Bulxan oo gurigiisa ii furay caruurtisa igala mid dhigay, maalintaas oo aan hiil iyo hooba u baahnaa tolkay waan ka waayay waxba uma arag taas, ka gadaasheed nin ii sheegi kara ma idin ku jiraa wax tolku i warsaday oo wanaagsan oo aan maya aan iri oo aan diiday, qaaraan baad igu soo qorataan waliba qaybta weyn waan bixiyaa kama hadlo, markaasaad idinkuna maanta ileedihiin Ilaahay ka sokoow ninkii heerkaas i gaarsiiyay oo waxaan idin taro maanta saldhiga u ahaa ku caasi oo kir ku dheh, in yar oo dadnimaa qof ay ku jirtaa ma sameeyeen waxaad igula talinaysaan dadna kuma waaniyeen, aan dib isugu noqonno ifka iyo aakhiro kala badan dadka dulmiga ha laga daayo, kuwaa gabdhahooda gaalo qabtaa jira oo beesha ah oo markay yimaadaan fadhiga looga kaco oo istaag lagu salaamo weynaysiin la weynaynayo darteed waayo gabadhiisaa gaal qabaa kii muslinka ahaa oo Soomaaliga nala ahaana gabdhaheenna ma geeyaad leedihiin

oo guurkoodu waa xaaraan, war ma anigaa waalan mise cadan baa laga heesayaa, intiinaas oo odayaala waxaad iila timaadeen maanta waa diinta ka bax waa Rabbi iyo rasuulkiisa daba maryee mana idin ka yeelaayee Ilaahay ha idin soo hanuunsho idinka, warkiina waa ka baxay". Aamusnaan baa goobtii qabsatay cabbaar markii ninba goonidiisa u hamminayay buu hadalkii ku soo laabtay oo yiri:

"Jimcada ayaa meherkii dhacayaa waana idiin furan tahay irrida gurigaygu, waana idin ku soo dhaweyn dhammaan, ninkii yimaadana walaalkay kii aan imaanna walaalkay".

Ugu danbayntii ugaaskaa hadlay oo is ilaalinaya oo see xeero lagu xagtaa ilkana ku nabad galaan maskax ah wata wuxuuna yiri:

"Bismilaahi dhamaantiin mahad baan idiin celinayaa sida wanaagsan oo aad uga soo qayb gasheen fadhigaan, marka xiga ninba garaadkiisuu ka hadlay anagoo wax dhiba is weydaarsan waana wax wanaagsan, Waa xilli danbe Warfaana warkiisu wa cadyahay mar kale ayaan isku imaan doonnaa oo waxii laga qaban lahaa arrintaan go'aan ka gaaraynaa inta ka horreysana Allaha na nabad yeelo".

CUTUBKA-16AAD

Dharas oo ay Warfaa isku hayb yihiin aadna u fudud oo wax aan hubasan oo aad is leedahay waali iyo fiyoobi ayuu u dhaxeeyaa mararka qaarkood kana mid ah odaasha beesha ayaa isku xilqaamay asaga oo cidna aysan dirsan in uu baajiyo guurka wiilka iyo gabadha oo sharafta cida badbaadiyo, taasna ay u keeni karto in uu ka mid noqdoono odayaasha waaweyn ee beesha oo aan warkooda la soo celin iyo ayadoo markastana la xasuusan doono wanaaga uu tolka u sameeyay waa siduu asagu is yiri.

Dharas xaafad ayuu wax ka dagganaa oo dadka aaga si fiican buu u yaqaana waxayna aad isugu taagnaayeen Xaaran oo markii golaha xanta la joogo oo asaga laga hadlayo ugu yeerta madax lagu khasaaray, ilaahay madax weyn buu siiyay balse maskax yar buu ku abuuray ayay tiraahdaa,

Dharas madax weyn buu leeyhay iyo qoor dhuuban oo lala yaabo siday madaxiisa wayn ay u celiso qoortaan aad u dhuuban, wuxuuse saaxiib fiican la ahaa Muslimo oo warkeedu war shiikh yiri ula mid Ahaa, fudayd dartii wax walba oo ay dhahdo waa la dhici jiray wuxuuba u arkay in ay tahay qofka ugu caqliga badan ee xaafadda dagan markii la reebo asga oo isku haysta in garaadka eebe siiyay aan dad oo dhan la wadasiin kuwa gaara maahine.

Muslimana waxay ogaatay meesha Dharas uu u jilicsanyahay oo ah isla weynida aan waxba ka jirin taasoo ay ka faa'iidaysato, waxayna ku tiraahdaa *Soomaaliya shan adoo kala ah hadday u dhalan lahayeen dad jira baan maanta ahaan lahyn iyo Dharasoow madaxda dowladdu haday kula tashan lahayd ama hogganka dalka wax lagaaga dhiibi lahaa dalku waa toosi lahaa maxayse kuugu taal nin wax garad ah Soomaali ma rabtee, ciil badanaa Dharasoo kale oo aan laga faa'iisanayn oo maskaxdiisa qabri lagalaya,* wax yaabo badan oo jaadkaas ah ayay ku faanisaa waana waxa uu u siiyay kaalinta labaad ee garaad garashada dadka dagan xaafadda.

Muddo hadduu raadinayay sidii uu arrintaan waajibka ah xal ugu heli lahaa ayuu soo xasuustay

Ibliisadii Muslimo, wuxuuna laabta iska yiri *baadiye nimaan lahayn bay ag joogtaa bal muu mar hore soo xasuusto naag bayba shaqadeeda tahay arrimahaan oo kalee,* horuu ka dhaqaajiyay oo aaday gurigeedii balse nasiib wanaag ayadoo guriga u socota ayuu jidka ku arkay wuxuuna u sheegay in uu u wado arrin muhiim ah oo xallinteeda labadooda looga fadhiyo. "Yaa nooga fadhiya oo na sugaya" bay tiri

"Tolkoo dhan"

"Tolkee, illayn aniga iyo adigu isku tol maahine"

"Waa runtaa waan iloobay ilayn isku tol ma aynaan ahayn" oo inta gacmaha kala rogay hadalkii sii qatay "wallaahi jacayl walaaltinnimo oo aan kuu qabo baad dad oo dhan iiga sokaysaa, waa tolkayga dadka wax sugaya anna adiga maahine inuusan qof kale wax ka qaban Karin arrintaan waan hubaa." *Wax waalan badanaa* ayadoo uurka iska leh bay tiri;

"Waa arrin seeya bal ii faahfaahi"

"Sow ma ogid in Warfaa gabdhiisa ina Wadiye guursan rabo"

"Haa maxaase laga rabaa dadkaas is jecel" ayay tiri ayadoo baaritaan ka wada rabtana inuusan wax uusan dib ula harin oo warka u wada sheego.

"Jacayl warkiis majiro, waxaas waa sheeko caruureed markii sharfta beesha laga hadlayo" ayuu yiri

"Oo beesha miyay arrintii gaadhay howl hoose inay tahaahan u haystee" ayay ku tiri ayadoo uurka iska leh, *ku toos wadada Dharas oo warka soo daa,* sidii ay filaysayba waddadii buu saani uqabsaday oo wixii dhacay oo dhan u sheegay, sidii cajal buu u soo duubay wixii meesha ka dhacay oo eray eray ugu sheegay hebel saan buu yiri oo hebel saan buu yiri oo hebelna saan buu yiri Warfaana saan buu yiri warkiina waa mari waayay tolkiina ku gacan sayray.

Intii uu waraka u waday Muslimo waaba xajiimootay, naarba naar bay ka cawdu billaysataa Muslimana sideedaba hadday magaca Af-dheere maqasho canaanyaa kuba kacda, meel uu lug ku leeyahayna waa ka lalabootaa dadnimo xumuu doofaarnimo ku darsaday bay tiraahdaa, dagaal furan baa ka dhaxeeya labadooda oo tan iyo hadda Af-dheere guusha wato ilaahayna waxay ka baridaa ayada oo aan dhulka la goyn eygaa ilakaha dheer in uusan dilin asaga iyo ayadaba nolol iyo raaxa adduun oo ay filaysay ninkii kala tuuray waa asaga ilkuhu midba mar ha ka soo dhaceene, ifka kay ugu jeclayd ninkii aakhiro u diray weeye ayadana qalbigeeda mugdi ka dhigay, wadaadka hada qaba ee ay meelaha ku burbursato hortii ninkay jeclayd waxaa loo eedeeyaa in shirqool Af-dheere dhigay lagu dilay balse wax cad waa lagu waayay, dhimashadii noloshii Muslimana

waxaa loo saariyay dableey aan haybtooda la aqoon balse wariyayaasheeda gaarkaa waxay u sheegeen in loo badinayo asaga, ayaduna waaba hubtaa oo asagaaba ku yiri nimaan aniga ahayn naayaa ku dhihi maayo balaayaan asaga ahayn ifka cag ma soo dhigin, mar qura intay xusuustii ka soo baraarugtay bay tiri:

"Dharasoow dadka markaan sheekaysanayno oo magacaaga laysku keeno waxaan dhahaa ilaahay hadu garaad cid siiyay dharas buu siiyay oo wallaahiya waayo waxaan kugu jeclahay waa caqliga iyo xikmadda, waagaan inanta ahaa hadaan ku baran lahaa afkaan kugu la carari lahaa maya wallaadan iga maqasheen" Dharas foolkaa dhalaal ka baxay farxad uu isku celinayo baa maqaarkii soo dhaafatay waa wada iftiimay, hadalkii bay sii wadatay ayadoo leh "maantase maankayga ma ka daadagayso ninkaan aqiinay in Af-dheere ka caqli badiyo mana dhacayso oo waan hubaa in xoolahaas wax uu soo maleegay aysan ku marayn ee see wax u jiraan".

Farxaddii baa bar go' ku noqotay Dharas, qaracan bay ku noqotay sidii cirka loo marinayay in dhulka lagu soo daayo wuxuuna galay is difaac asagoo leh:

"Maya maya arrintaan Af-dheere shaqo kuma leh anaa is xilqaamay oo tolka u xaytay mana la socdo asagu waxaan damacsanahay, intaas inaan

dhaamo adba waad ogtahay Muslimo oo kaas oo kale warkiis aanan meel ka soo qaadin".

"Waan ogahay ee sideedaba nimaad ka garaad roontahay qorshe uu wato waxba laguma darsado ceeb buu lugaha kuu galin, waana maqlay in arrinta dhan uu asagu wado oo gogosha dhigay adna aad ii sheegtay, tan kale nin ehlu diinaad ahayde oo dadka shiikh u ah ee dhaqankaagii wanaagsanaa ku soco qabiil iyo ilaahay kala weyn, aakhiro iyo aduunyo kala badan, naar iyo jannano kala qaboow, wallaahi waan ku jeclahay aduun iyo aakhiro inaad liibaantana waan jeclahay". "Ilaahow kun toba, walaalay waa runtaa ilaahow tooba" asagoo leh ayuu dhaqaaqay nabadeyna ku yiri.

Muslima waa ka hehsay sida fudud ee ay u kala wareejisay Dharas waxayna ku shallayday haddii dadka dhan saan u ahaan lahaayeen jikadeeday Soomaliya uga talin lahayd Af-dheerana inuu silic u dhinto waa hubin lahayd, ayadoo ubax baxaya ah ninkii jeerin qallalay ka dhigay oo farxadeedii af duubay aakhirana u diray, Muslimo waxay iska dhaadhacsiisay in ifka hal farxad ugu hartay taasna ay tahay Af dheere oo aan dhimanna noolayna inay aragto taas weeye farxada ifka ugu hartay, waana waxay ilaahay labadoodaba cimri dheere uga barido.

War badnida Muslimo iyo fudaydka Dharas waxay labadoodaba illoowsiisay in goobta ay taagan yihiin oo ku sheekaysanayaan ay tahay dariishadii aqalka Xaaran oo warkoodi oo dhan dhagta u dhigtay waxay maqshayna ay filan waa ku noqotay, markii ay dareentay in asagii tagay bay inta roortay oo qolkii ka baxday oo alaab illinka dayrka sokodiisa taalay ka dul tallaabsatay si aysan ugu daahin ka leexashada alaabta in kastoo aydu aysan kala sheegi karin hadda inay ka booday iyo in ka weecatay ayay illinka hore soo istaagtay oo Muslimo oo meesha maraysa ku tiri:

"Nabad ma sheegtay"

"Waa nabad walaaleey" ayay tiri Muslimo soona xasuusatay in sheekadoodii ay ka dhacday dariishada Xaaran agteeda markaasay u raacisay "si fiican ma u duubtay Xaaraneey anaaba og war kaama fakadee"

"Maxaan duubay"

"Ma anagiibaa isku keenkeennay Xaaran, waligaaba inkir danbaan suuqa uga maqli waxaad duubtoo dhan" oo inta wajiga kala maroojisay tiri "ilaahay baan ku mahdin wax wanaagsan mooyee in aadan wax xun iga maqal"

Xaaran intay dibnaha ka sharqamisay bay tiri: "Waxaan ka naxayba waa warka wanaagsan ee aad ku hadshay ee maxaa ka danbeeya wanaagaa"

“Maxaa ka danbayn lahaa, waligayba saasaan wanaag u waday ee dad aan wanaagaba aqoon baan dhex joogaa maahine oo …” oo inta hadalkii joojisay tiri “ducaysan bal biyo isii balaayadu waa i harraadshee adna waad iigu darsantee”

Gurigii bay galeen oo galaas biya ah u keentay laba ganbar oo iska soo horjeedna la fariistay warkiina waxaa bilaabay Xaaran oo tiri: “Naa xoolahaan la soo daystay muxuu lahaa” “Ha layaabin waa maangaab tahliil qabiil la cabsiiyeye, asagoo kale ragu waa u badanyihiin hadayba wada ahayn”

“Dumarkaba waa ku badan yihiin” ayaa Xaaran tiri.

“Dumarka raggaa baray, isku halayn rag bay u sameeeyaan ee haday ogyihiin inaan rag is dagaalayn ayaguna badaas ma galeen beel beelna kama hadleen ee duul doqomo ah bay arkeen oo ay isku diri karaan” “Walle inaysan been ahayn”

“Been maahan dumar hadaan nahay dhibkeen ma yara hadal badan iyo muran, isku dir, walle Aadan wax la tus” “Aadan kee”

“Awoowihii aan ka soo farcannay suu ayeeyo Xaawuu dad kaligii kala joogee”, oo inta yar aamustay oo yara qososhay tiri: “ tolow yay ku diri jirtay, ilayn dad lama joogine”.

“Naa ha idanbaajine waxaan ku weydiiyay wanaagaan kuguma aqoone maxaad uga celisay

wanka qorshihii uu watay wadnuhu ha karee” Muslimo intay qososhay oo istaaq furulaysatay bay tiri:

“Caqli badnidaa weel daloolaan kuu haystee oo qaylada uun ku fiicane, wanaag aan u samaynayo ugama celin ee magac xumo iga soo raacaysaan uga celiyay iyo jacayl aan u qabo jabaka eyga ilkaha dheer”

“Magac xumo seeya kaa soo gaaraysa” ayaaa Xaaran tiri ayadoo rabta in warku is furfuro.

“Duulku daba dhilifyada daacada ii ah buu ka mid yahay dadkuna waa ogyihiin marka haduu inta i taqaan dhexdooda waxaas oo kale la tago anaa farta laygu soo fiiqayaa, ayadaa ka adanbaysaa lay oran ilayn asagu caqligaa ma lehe waana waxa uu ii soo raadsaday” Xaaran oo yaaban baa uurka iska tiri *tan haddii aanan cidooda aqoon lahayn Ibliis baa dhalay baan ku dharan lahaa, dabayli ku qaaday oo jahannama dalaq kugu siisay,* balse waxay tiri: “Adiga see kula tahay guurka labadaas” “Aniga Muslima ahaan ma kala jecli Gabooyaa tiriye jinni hadii loo guuriyo balse waan ogahay in laysku diido in ay diin ka bax waxba ka yarayn saa hadalkii Eebe iyo rasuulbaa la diidee”

“Jacayl rabbi iyo rasuul aad u qabto maahan waxaad saan u leedahaye, dhaga beelihii Af-dheeraa meesha ku jira waan maqlayay hadalka”

“Warkiisa igaa wadnuhu ha go’ee, dhiig dad inaan galo marabo balse qorshe uu wato oo aan ogahay in uusan socon baan ballan ku qaaday” ayaa Muslimo tiri ayadoo ciil ka muuqdo.

Xaaran oo caan ku ah inaysan wax qaboojin inay ka darto mooyaane baa is tiri bal arrinta qabooji markay aragtay murugta iyo ciilka foolka muslimo ka muuqda oo tiri:

“Ma iloobe lagama fakade ilaah baa jooga oo ka jaaseyn, intuu halleeyay oo dhan aakhiray ku sugi oo laga abaalmarin naar ha murugoon macaanto ilaahay talo saaro” oo durbadiiba kala wareegtay oo tir ”walaaleey asagu waa inkiray baa la yiri ana warku tifiq tifiq buu igu soo gaaree see wax u dhaceen, Af-dheere silsilado naareed ha lagu xiree” Muslimo waa qof uurkeeda in la ogaado neceb balse markii arrintaan laga hadlayo Xaaran kun jeer bay ka daran tahay oo biloow ilaa dhamaad ma joojiso hadalkeediina waxay ku biloowday oo tiri:

“Nuur alle ii soo diray baan is jeclaanay, qurux iyo edeb iyo aqoon intaba Alla u dhameeyey, waanaagiisa mid aan la calfanayn waa u ekaa”

“Haa, horaa loo yiri qof wanaagsan ma waaro allow kuu naxariiso, haye” baa Xaaran oo hadalkii ka dhex gashay tiri, ujeedkeeduna ahaa inaan Muslimo intay murugooto war ka joojin inay u jiibisana ay fiican tahay,

Muslimo haday sida dadka layskugu diro xariifad ku tahay Xaaran sida warka looga soo saaray macallimad ku tahay, Muslima warkii sii wadatay oo tiri:

"Aamin jannatu firdowsa allaha geeyo, muddaan isla soconay aad baan isku jeclaanay far iyo faraanti baan ahay ma kala hari jirin oo dadku waxay na dhihi jireen labadii jacaylka la sarqaaamy, balaaya sideedaba ilayn meel nagama jirin oo Ibliiskaan Afka dheer baa ilayn hawada cashaq dooro ku helay, been kuu sheegi mayo biyo dahab baan ahaa markan yaraa cadceeda soo baxda iyo aniga nalama kala aqoon naag intii ilaahay qurux siiyay buu ii dhamaystiray, asna cambaruudkaas bislaaday buu dusha ka arkayoo is yiri cantuug cidi kaama xigtee…" Xaaran baa ka dhex gashay oo tiri:

"Mas ku cantuug dheh oo cawrada kaa goosay kaasaaban nacee, ahaan jiray adna ha dhihin, haddaabad dayax soo baxay aad u egtahaye" Muslimaa ayadoo uurka islka leh *walle Xaaran munaafiqnimo baratay,* bay hadalkii sii wadatay, oo tiri:

"Maalin buu ii yimid oo igu yiri waan ku rabaa oo inaan cida kaa doontaan rabaa, si wanaagsan baan ula hadlay waxaana ki iri walaaloow wiil baan wada soconaa oo aan is jecelnahay asgaana ku heshiinay inaan isguursano waadse ku mahadsantahay inaad

dhicayga soo eegtay, asagoon hadal oran buuna iga tagay ana wax weyn uma arkin oo waxaan is iri reer miyinnimadii baa weli ku jirta iyo sidee naag kuu diidi kartaa, maalmo kadib ayaa niman dhallinyaro ah u yimaadeen xareed waa wiilkaan is jecleyne waxayna ku dhaheen gabadhaas agteeda ka dheeroow hadaad nolol rabto, laba iyo labo markaan isa saaray waxaa ii soo baxday in faran farkii ka danbeeyo howsha, maalin baan arkay oo aan ku iri ma adaa nimanka u soo diray Xareed kitaab jaamaca ayuu maray waase hadaan kitaab galti miyi magaala rumaysto, walaaleey dad waxaa ugu aqoon xun tuula jooga oo miyi iyo magaalo midna aan la socon, dhaqana aah lahayn asna saas buu ahaa, sheekada yaanan kugu kala goyne wuxuu igu yiri nimaan aniga ahayn naag u noqon maysid ma qassab baa markaan ku irina waa dhaqaajiyay, gadaal baan war ku tiri ku keentay ah ku maqlay in asagu rag soo diray, dayixii isoo baxayna tiisii baa dhamaatay oo maydkiisaa laga helay meel luuq ah ibliiskuna waa inkiray balse cidna caad kama saarnayn ee ayadoo caddeyn aan lahayn iyo asagoo beel hubaysan ka dhashay baa arrintii la iska iloobay, aniguse ma illoobin mana illoobi doono".

"Dhulka meeshaad cag dhigtaba kula duntay oo ciidu ku laqday" baa Xaaran tiri si ay Muslimo hadalka u sii wado una raacisay oo tiri"

wadaadkaagan baa kuu qornaa, calaf waa cajiib”

“Haa wixii ilaah qoray lama seego”

“Xaajigaaga hada ma is barateen mise waa ku soo doonay” ayay weydiisay ayadoo og sheekada hadana waxay is tiri bal in ay sheegto wax aysan maqlin oo laga illoobay markii hore.

“Alle u naxariisaygii markii Alle oofsaday rag badan baa ii soo saftay balse mid walba waa iga dhuuntaa markaan maalmo wada soconno oo waa la handadaa, aniga oo calaf guur ka quustay inta ehlu naarkaas nool yahay ayaa wadaad kaan maalin ii yimid oo i yiri waan ku rabaa oo cida inaan kaa doontaan rabaa, waxaan damcay inaan ku dhaho *oo ma inaad dhimataad rabtaa ma noloshiibaa ku dhibtay,* mise oran oo iftiin ii bidhaamay buu ahaa iyo raja nolol iyo guri iyo nin iyo hadii Eebe caruur hooyo i dhaha i siinayo, haye baan iri raalli baan ka ahay” Xaaran baa ka dhex gashay oo tiri: “Calaf waa kaas adna cimri waa kugu socday caruur waad u baahnayd” Muslimaa inta qosol guuxday tiri:

“Xaaran sheeka naageedka naga daa iyo waxa naaguhu is kugu sheekeeyaan, carrur in ilaahay iga siiyaan u guursaday waa sheeko naageed, rag iyo dumar caruur qof u guursada ma leh salkaan ka wada kacnay is qaboojiya baan isku raadsanaa hadaan rag iyo dumar nahay ee caruur cidi kama fakarto marka hore” oo hadalkii sii

wadatay, “Wadaadkaygaa markaa cidii u tagay oo i weydiistay, anna markii la i weydiiyay waan ogolay baan iri, waxaan ogaa in Af-dheere uusan qori ka jabin Karin agtiisa, asagu waa nin miskiin ah balse kuwo dadka istaagga ku diirta baa la dhashay laftiisoo dhan waa rag balo beeshuusuna waa hubaysan tahay kana xoog badan tan eeyga Af ka dheer, in aanan cidla ku duqoobin oo aanan gablan ku dhiman ka cararideeda Ayaan qori iyo hub u magan galay iyo rag wada dilaa ah”

“Asaguse waa nin wanaagsan oo Muslim ah nin hanuunsan weeye ”

“haa waxaas kuma jiro”, oo inta yara qososhay tiri:

“Markii hore waxaan is lahaa kan waa miskiin ee iska iimaanso balse sariirtii buu war la yimid ninba kama xoog badna ilayn ninka ragannimadiisu is qaad qaad maahan iyo xoog badni ee howsha uu la yimaado marka runtu timaado weeye, dadku waxy i dhahaan maxad odoga u dhibtaa anna yuusan kaa fakan baa igu jirta sidii naagoo dhan ogyihiin libaax nimadiisa iyo wanaagiisa,”

“Naa naga aamus” baa Xaaran tiri siina wadatay hadalkii “kaligaa maahan ee gabdho badan baa dhibban sidaas oo kale, adiga mid nacaladi ku dhacday baa ku helay balse gabdho kuwii dhalay iyo kuwii la dhashay ay ku qasbayaan niman aysan rabin oo indhahooda oo shan ah jacalkoodii iyo dadnimadoodii laga xayuubiyay oo nolosha

ku dhamaysta haday saan ahan lahayd haddii aan diidi lahaa, haddii iyo haddii, oo ubdka Alle siiyay maahine nolosha inteeda kale mugdi u tahay oo aan cidna u ogayn, ciil badana, kuwa gabdhaha qasboow qabriga Alle idiinma waasiciyo".

Aamin intay tiri Muslimo ayay ku dartay "waad I daahisay goormaan qado Karin" oo inta istaagtay tiri "Warka ma qariside niskiinkaas Dharas ah ha ceebaysan oo ilaahay ka baq, tan kale meelaad habaarka ku baratay maaqaane waxaad ku fiican tahayba asagaan arkee har iyo habeen Af-dheere ii habaar"

"Hadal layga maqli mayo, Af-dheere waa shaydaan shaydaanna habaar laguma karo, dhulka iyo cirkuba ha diideene, walaahi ninkaas aniguba waa nacay naxariis Eebe naar ha ka arkee".

Markii Muslimo illinka ka sii baxaysay bay inta garbasaar soo haabatay, ayay gabar guriga joogtay ku tiri:

"Naa qadada sii kari Ugub baan gaarayaaye" oo durbadiiba u tagtay Ugub oo sheekadii uga sheekaysay, Raaxo oo lagu naynaaso war safrisa oo meesha fadhidayna inta maqashay sheekadii bay la roortay oo cidii koowaad iyo labaad iyo kuwii ku xigay oo dhan dhaaftay ayadoo is leh kuwaan warku haduu soo gaarayaa ee kuwa fog fog warka u gee intuu kulul yahay, saas ayayna ku tagtay xaafad shanaad iyo ka gadaal oo warkay

soo maqashay iyo xardhid ay ku dartay u sheegtay, durbadiiba warkii Xaaran soo tabisay sidii dab bal qabsaday ayuu u faafay oo meel kasta gaaray warkii oo muuqii ka jooga balse macnihii wax badan is badaleen.

Muslimo oo qadadii wali dabka u saran tahay ayaa waxaa u yimid islan dariskeeda ah oo isku raran lagu naynaaso, oo ayadoon wali fariisan salaan haba sheegine tiri:

"Naa Muslimo waxbaa lays kula haraaye see bay kaa noqotay, oo sirtaan aan soo maqlayna immisaad qarinaysay"

Libaax nin ganay iyo meel laga soo ganay waa yaqaan warkii oo waji kale lehna in la wado waa dareentay markaasay tiri:

"Bal fariiso horta, oo hadalka tartiib iigu sheeg, warkana ii taana taanee".

Isku raran intay ganbar soo haabatay oo garbasaartii ka sii dhacaysay dhusheda soo celisay oo fariisatay bay hadalkii ku bilowday:

"Gabadhaan dariskaygaa baan hadal ka soo maqlay, ayaduna Xidday ka soo maqashay, Xiddana Canabaray ka soo maqashay, Canbarana Suleekhay ka soo maqashay…." Muslimaa inta ka dhex gashay tiri:

"Naa aniga xaddiis rasuul ii sheegi mayside warka nuxurkiisa ii sheeg, meeshuu ka yimid waan

aqaanaaye".

Isku raran inta neef xoog leh jiiday mid ka sii xoog badana soo tuurtay tiri:

"Waxaa suuqa ku jira in adiga iyo xoolhii aad wadatay Dharas aad balo maleegaysaan si guurka ina Warfaa loo baajiyo oo fidno tii u danbaysay oo casriya aad wadaan, oo maanta oo dhan aad shir ku jirteen irduhu u xiran yihiin oo aad xataa odagaaga illinka ka furi weyday oo uu irida garacayay maantoo dhan oo adiga iyo Dharas qol isku soo xirteen qorshe weyna dajinayseen go'aana aad ku gaarteen in Warfaa kabtiisa cirka loo tuuro, adiguna fulinta qorshaha aad madax ka tahay oo lacag lagu siiyay balse aad diiday oo aad tiri inaan Warfaa ka aarsado ayaa lacag igala weyn lacag….". Muslimaa ka dhexgashay oo tiri:

"Naa bal sug waa maxay dakanaha Warfaa iga galay oo aan ka aarsanayo"

"Kuuma sheegin miyaa"baa Isku raran tiri ayado iska dhigaysa inay ka xuntay inaysan weli warka nuxurkiisii u sheegin oo hadalkii sii wadatay

"waxaa la yiri barigaad yarayd Warfaa baad aad u jeclayd asna waa ku diiday oo Ugub buu kaa raacay, ciilkii baad u qabtaa oo maalintii adoo la hadlaya oo baryaya uu jidka kaaga dhaqaayay baad kitaab jaamaca ku martay inaad ka aarasato, waa sida la yiri anigu war kama hayee, qabri baaba tahay anagoo intaas in naqaanay inaan sheekadaa

maanta maqlo waaban yaabay".

Mulimo haday ahaan lahayd qof beer jilec u dhashay mar horey qaylin lahayd oo ku waalan lahayd waa been iyo habaar, balse si daggan bay u tiri:

"Waxaas waxba kama jiraan, waa been la soo dhoodhoobay wanaaga aniga iyo reer kaas naga dhaxeeya baa xaasidiinta u cuntami waayay, Eebase waxaan ugu mahdinayaa tii warka qaaday markii hore oo Ugub u gaysay inaysan wax ku darid aqoon balse inay war tabinta ku dheerayso waan aqaan".

Isku raran intay foolka foolka u soo saaraty Muslimo bay tiri:

"Waa tuma taas walaaleey"

"Yaa kale, xaafadaan adiga iyo Xaaran cid idinka war tabis badan miyaa jirta?".

Isku raran waa is gashay wanaagii ay u samee is lahayd iyo warkay ula soo rooraysay masaanay dhashay, intay istaagtay bay tiri:

"Horaa loo yiri asxaan ha falin shar kuuma timaadee, naa nabadeey adba war kuguma yaree" oo illika u dhaqaaqday, Muslimana waa ka daba tuuray oo tiri:

"Dhammaanteen allaha na nabad yeelo walaaleey, ifkaba wixii war wareejis yaqaan baan ugu necbahee"

CUTUBKA-17AAD

Af-dheere wuxuu gacan qaadkiisa ka wacay Gunud oo markii oo ka qabtay ku yiri:

“See tahay Gunud”.

“Nabad adeer, adigu see tahay”.

“Waan fiicnahay maandhow, adaan rabay inaan is aragno weliba si dhqaso ah”.

“Dhib maleh, markasta diyaar baan kuu ahaye goormaad jeceshahay”.

“Galabta aan iskugu imaano, maqaayada Barni ee suuqa xoolaha sow ma taqaanid?”.

“Haa waan aqaan, duhur haddi la tukadaba waan jooga”.

Saas ayaa lagu balamay, Gunudse waxuu la yaabanaa waxa uu Afdheere ugu ballamiyay meeshaas fog oo degaanka laba doodaba ka fog.

Gunud ma ahayn mid magac wanaagsan ku leh dadka dhexdooda, yarantiisii waxuu la socon

jiray jabhadihii, kadib markii qalaalasuhu Xamar ku batay oo hogaamiyo kooxeedyo badan ay soo baxeen asaguna uu yara weynaaday wuxuu u shaqayn jiray hogaamiye kooxeedka beeshooda halkaas oo uu ku can baxay geesinimo doqonnimo ah iyo naxariis yari, markii maxkamadaha Islamigu ay qabsadeen meelo badan oo ay ka mid tahay Xamar qabqablayaashiina laga awood roonaaday wuxuu calooshii u shaqayste ugu shaqayn jiray maxkamadaha asaga oo aan la jirin ujeedada maxkamadaha hase ahaatee nolol maalmeedkiisa ku soo dhacsan jiray naftiisana ku badbaadinayay la joogista maxkamadaha Islaamigaa, aabihii waxuu ku baxay gacan dad oo aan haybtooda la aqoon meydkiisana waxaa laga helay jid cadaha gurigiisa ka soo gala dhinaca bakaaraha, cid dilkaa loo eedeeyo ama loo saariyo looma ooyaanba Allaha ka dhigee waa la waayay, dadka qaarkii waxay si hoosa isugu sheegaan in asaga qudhiisu uu dilay waayo xiiso ba'an ayaa ka dhex aloosnaa xilligaas asaga iyo aabihiis oo dhowr jeer isku dhacay , isku dhacaasna wuxuu ka imaanayay aabaha oo aad uga soo hor jeeday arrimaha xun xun oo uu ku jiray wiilkiisu in kasta oo beeshu aad ugu faani jirtay Gunud oo uuba gaaray in la dhaho waa ninka besha ugu geesisan hawsha uu u qabtana aan nin kale u qaban Karin beesha, balse aabihii arintaas waxay

ku ahayd oodin, ciil iyo caro markasta ku taagan, sida wiilkiisu dhiiga iyo xoolaha dadka uu u banaystay iyo sida odayaasha beesha qaarkood ugu taageerayaan xumaanta oo danagaar ah oo ay ayagu leeyihiin ugu fushanayen ayagoo magac beeleed adeegsanaya.

Si kastaba dhimashadii odaygii wanaagsanaa cid loo raacdo waa la wayay sidaas ayayna ku dhamaatay, in kasta oo uu Gunud handadaad iyo maalin waan ogaan ninkii dilay aabahay uu muddo waday hadana xilligii socday ayay la dhimatay raadintiisii in kasta oo uu uurka wali ciil ka qabo.

Gunud Af-dheere aad buu u yaqaannay inuusan ducaysnayn waa ogyahay, inta uu dil dhac uu asagu gacantiisa ku gaystay in kabadan inuu Af-dheere maskax ku geeystay waa uu hubaa inuu maskax ku dhiigle yahay waa ogyahay, dad badan inuu dilay asagoo rag u adeegsanaya hantidoodiina dhacay waa uu la socdaa.

Af-dheere lacag uusan shaqaysan buu siiyaa asaguna u jeedada waa garan waayay, ma baqdin buu u siiyaa iyo yuusan kugu soo jeesan mise yuusan kaa dheeraan aad ku shaqaysatide buu u siiyaa, si kastaba Gunud ilna waa kula jiraa ilna waa isaga ilaaliyaa.

Afdheere waa nin ay wax walba ka suuroobaan hantida uu maanta haysto bilowgeedii agoon buu ka dhacay, markii aabahood dhintay ayuu markhaatiyaal beena keenay in xoolo intaas la'eg uu ku lahaa marxuumka hadii aan laga siina tii xumayd ay dhacayso, markii danbana lagu dhexdhexaadiyay in wax fiican la siiyo si loo badbaadiyo nolosha qoyskaan aan beelaha hubaysan oo Xamar daggan ka dhalan, tan iyo maalintaasna dhac buu wadaa asagoo si gaara ula eegta looma ooyaanka kuwa ah oo hantida haysta iyo kuwa beelohoodu aysan xamar joogin. Wuxuu aad uga macaashay boobida dhulka, waxaa magaalada ugu jira dad rag iyo dumar leh oo uu wax siiyo markii wax u soo boodaan oo u soo sheega meeshii jilicsan sida dhul qofkii lahaa lagaran waayay ama mid qofkii lahaa waraaqihii lahaanshadu ka dhumeen oo uu kula dhago aydoo laga yaabo in markii dhulkaan la gatay uu asagu uuba joogin Xamar,waxaase inta badan u fududaynayay dhicida dhulka markhaatiyaal iyo odayaal uu lacag waalan siiyo iyo wadaado dhuuni qaatayaal ah oo garta sidii uu asagu raba dadka ugu sheega, dadkaas oo qaarna ay dhaar u maraan inuu leeyahay dhulka qaarna awooda qabiil ay adeegsadaan iyo haddii aan saan la yeelin waa laysku baabi'i tiisuna ay gaar u tahay sida handadaada, shirqoolka, iyo dil

uu la beegsado dadka uu ogayahay in aan beel hubaysan ka danbayn.

Af-dheere halaagii dhacay qayb weyn buu ka qaatay qayb uu asagu is leeyahay waa nimco Eebe ku siiyay buu ka qaatay, dhul baylah ah oo dadkii lahaa qaxeen oo Xamar iyo aagiisa aan imaan karin buu helay, dadkaa qaxay guryahooda iyo dhulalkoodu waxay ahaayeen kuwa uu aad u jecel yahay oo qofkii usoo sheega uu dhaqaale fiican siin jiray, waayo cid iska hortaagaysa maleh kii ku jiray ee aan awooda lahayna xoog buu uga saaraa, haddi arrintu dhabaqdo oo sheekadu xumaatana meel buu ku fadhiyaa in ay jiraan kuwa badan oo garab siinaya oo kuwa qaxay ee dhulka lahaa qabiil ahaan u neceb, labadaan gad labadaan soo dhac ayaa shaqo u noqotay, qaska dalka iyo daganaansha la'aantu inay sii socotana ducuu ka dhigtay, xaaraan ka dharag oo jeego u seexo oo Alxamdulillaahi dheh ayuu garaadkiisii iyo noloshiisii ku soo gabagabaystay, oo calooshiis ku fil ku noqday,

Galabtii ayay isugu yimaadeen goobtii ballantu ahayd ee maqaayadda shaaha ee Barni qol gudaha ah bay u sii gudbeen oo dad oo dhan aan loo ogolayn, Af-dheere ayaa Barni ku yiri tarmuus shaaha iyo biyo noo keen qolkaana anaguu

noo xiran yahay maanta cid kale ha nagu soo dayn waayahay bay tiri, qaadkii uu waday ayaa meeshii lagu qabysaday nin walbana qabybtiisii soo dhaweystay , biyo iyo shah toona lama sugin ee waa la bilaabay ruugidii sheekana laqabsaday, Barni shaahii iyo biyihii ayadaa u keentay oo uguma soo dhiibin gabdhaha meesha ka shaqeeya markay u dhigtay ayay tiri wax kale oo u baahan tihiin miyaa jira. maya ayay ugu war celiyeen kaliya cidna ha noo soo dayn waayahaay bay tiri illinkiina u soo laabtay mana wada xirin ganbar illinka geeskiisa yaalayna ku fariisatay dhagahana furka kala baxaday gacan qaadkii ay wadatayna damisay si ayadoo meesha fadhida uusan soo dhicin ama gariirkiisa loo maqal oo aysa labada nin u ogaan in warka laga duubayo.

Barni waxay ahayd qof war jecel sirta dadka inay ogaatana aad uga heshey, qolkaan yar wuxuu u ahaa dabinka ay warka ku gaado siiba marka la marqaamo oo hadalka aan hoos loo dhigin, waxay iska dhaadhicisay ogaatayna in ganbarku oo uga fiican yahay kursiga marka xanta la dhagaysanayo oo qof qayilaya oo fadhiya aan sifiican warkiisa looga maqlayn kursi raadiyana waaba ka dheeraysay qolka iyo agagaarkiisa, ganbarkeedii bay baroosinka dhigatay gabdhihiina waxay ku tiri madaxaa i xanuuniye ee shaqada iska celiya.

Marqaankii markii la gaaray muddo ka dib Barnina dulqaadkii ku yaraaday, *ciyaar meeshan uma aysan imaane oo qolka iskuguma soo xirine warka may bilaabaan* bay laabta iska tiri ayadoo jeejeesanaysa, ayadoo is leh maxay warkay rabtay u bilaabi la'yihiin ayaa Af-dheere hadalkii bilaabay Barnina neef baa ka soo fuqday, alxamdullilaahi ayay tiri, Af-dheerana hadalkii wuxuu ku bilaabay:

"Arrin baan kuugu yeeray aniga iyo adigana inay na dhaafto ma rabo, odayaal ila og waa jiraan hase ahaatee inaan adiga kuu dirayo hawsha ma oga adiguna ragga ila wada inaad ogaato looma baahna, shaqadaas baad tolka u qaban dhaqaale fiicana waa lagu siin".

"Cidna war iga maqli maysee waa maxay shaqadu" ayuu yiri.

Laamo yar yar oo uu gacanta ku hayay buu inta afka ku kuusay yiri:

"Waad la socotaa in maalmaahaan ninkii Warfaa ahaa iyo tolkii ay kala taagan yihiin".

"Wax waan ka maqlay arrintaas, haye".

"Gabadhiisii ayuu waxuu siinayaa nin nassab dhimana, waxaasna sharaf dhac iyo ceeb bay nagu tahay warna waa diiday oo asagaa isla qumman".

"Aniga maxaa layga rabaa marka inaan baryo oo wax u sheegaa?"

"Maya maya maya nin baryootama waad ka

Weyntahay tol dhan hormoodkoodii baa tahay, nikaaxii berri buu dhacaayaa oo aroortii ayaa gurigiisa lagu qaban saddex saac, adiga waxaan kaa rabnaa inta uusan dhicin nikaaxo in aad wiilka gabadha lagu nikaaxinayo aad ku tagtid intaas kaliya ayaa lagaa rabaa, hawl kugu dhib ahna maahan baan filayaa".

Gunud intuu xoogaa aamusay buu yiri

"Waxaas iyo wax lamid ah dhib iguma hayaane, waxaan ku iri ujeedada wiilka loo dilayo waa maxay ma nassab dhimman ahaan taas baa"

"Haa, ma sharaf dhac ka weyn baa jira oo na soo fool saari lahaa hadduu guursado gabadheena"

"Runta marka loo hadlo ninkaad dil ileedahay aniga iyo adigaba naga fiican nagana nassabsan, sow ina Kadiye maahan wiil la mid ihi waa yar yahay wanaagiisa iyo sharaftiisa, taase hada mid ii taal maahan ee meeqaa lay siin".

Af-dheere oo hadalkii ka yara xanaaqay warse aan ku celin Karin oo lafihiisa uga baqaya baa yiri:

"Kun dollar".

"Waa inaan ugu yaraan laba qof wataa oo waxii kor iiga yimaada iga ilaaliya marka laba kun oo lacag ah baad keeni, warkuna intaas ha ku yaraado," una raaciyay,"Waxaanse ku weydiiyay maxaan caawaba noo diiday inaan kala tuurno oo berri noola sugaysaa".

"Soomaalidu waxay ku maah maahdaa ninkii soo

joog laga waayo soo jiifaa laga helaa, Warfaa warkeena waa diiday si sharaf leh intaan ula hadalnay wiilka oo caawa la dilaa xanuun badan kuma haynayso hasa yeeshee gurigiisa dhexdiisa iyo nikaaxa oo loo fadhiyo cashar bay u noqon asaga iyo kii kale oo isku daya sidaan oo kale". Warkii waxaa lagu gunaanaday in berri hal saac uu keeno kun doolar oo hormaris ah oo maqaayadan laysugu yimaado, wax yar hadii la kala aamusnaa baa A-fdheere yiri:

"Gunud nin waaya aragaad tahay inaan kula tashtaan rabaa".

"Haye".

"Waxaa jira wax aan kaa qariyay, ragii odayaasha cida ahaa ee i soo diray waxay i soo dhaheen Warfaa xataa ha la soo dilo, waana arrinta loo rabo in xilliga nikaaxa aad howsha fuliso oo labadoodaba hal dhagax ku disho marka bal maxay kula tahay".

"Af-dheere anigu nin shaqo u soo jeedaan ahay wiilka aad dil leedahay waxba igama galabsan haddana calooshaydaan u shaqaysan haddii lacag aad ogoshihiin aniga Warfaa Waxba iigama duwana wiilka".

Heshiiskiibaa dib loogu laabtay waxaa lagu ballamay berri hal saac iyo bar iyo Af-dheere oo laba kun iyo shan boql oo hormarisa wada laba kun iyo shan boqol kalana markii shaqada la

dhameeyo waayo Gunud waa diiday in wiilka iyo Warfaa isku lacag noqdaan.

Markii la yara aamusnaa ayaa Gunud weydiiyay waxa uu sidaan soohdin ka baxaa ugu neceb yahay Warfaa.

"Ma necbi, nacayb gaara uma hayo ee tani waa mid tolku wato anna odayaasha cidaan ka mid ahay". "Tan ka hadli ma hayo ee sidiisaad u neceb tahay, wax badan anaga oo sheekaysanayna yaan kaa dareemay xurgufna in labadiina juffo dhex taal waan maqlay".

"Taasi mar horay ahayd waa hore, geel jirayaal is dilay iyo buuq yar waana laga heshiiyay mar hore xaal marina gabdhaa lays dhaafsaday arrintaas waagiiba waa dantay, Allaa naga damiyay hadalkeediina waa joogsaday markiiba waa la heshiiyay warkiina halkaas buu ku xirmay, intii dhimatayna Allaha u naxariisto".

"Warfaa awoowgii dagaalkaas rag buu ku dilaan maqlay jufadiina ah waxa Warfaa aabihiis loo dilayna waa aanadaas baa la yiriye maxaa ka jira?".

"Maya maya maya aargoosi maahan, waayo ninka dilay Buux juffadeenna maba ahayn waa nin ay is af dhaafeen kadibna isku gacan qaadeen, Allaha u naxariisto nin karmeed buu ahaa Jiiqle Warfaa awoowgiis, in kasta oo uu da'ahaan weynaa dagalkaas markuu dhacayay hadana nin

baluu ahaa Buux iyo walaalkiisna maba joogin umana dhaweyn meesha dagaalku ka dhacay oo ka heshiintii xurguftaas Warfaa adeerkiis gabar baaba lagu daray oo jufadeenaa oo aabahay baaba gabadha bixiyay oo adeer u ahaa ayadu agoon bay ahayd".

Gunud baa uurka iska yiri tuug tuug dhalay adiga iyo kii ku dhalay waxba isma dhaantaan, laba Ibliis oo ifka loo soo diraad tihiin.
Intaas ka dib nin walba suxulkuu aastay oo naftiisa ku mashquulay, Gunud waxuu ka fakarayay sidii uu howshaa u qaban lahaa asagoon cid kale wax gaarsiin lacagtiisana u duuban lahaa, Af-dheere waxuu ku howlanaa siddeentanka boos goofka ah ee asaga iyo Warfaa wada gateen ee uu asagu isku qoray ballantuna ahayd in nootaayo la tago oo labada magacba lagu soo qoro sida uu meel cidla ah uga helayo berri marka tii Warfaa soo dhamaato, waayo wax cadayn ah ma jirto oo muujinaysa inuu dhulkaa wax ku leeyahay wax qoran maleh hadal kaligiina sharci maahan nin dhintayna aakhiro hadalkama soo tabiyo, siddeetan boos oo qiimahoodu maalin walba kor u sii socdo *Ilaahay makuu gargaaraa mise gafuur gafuur buu kuu tuuraa, ma anaa iri mise reer xamar baa yiri* ayuu laabta is ka yiri asagoo uurka ka qoslaya.

Hal saac iyo bar markuu yimid makhayadii ayaa Barni u sheegtay in Af-dheere gudaha fadhiyo, waa uu u gudbay hadal la'aan lacagtii ayaa faraha loo gashay ma fiirin mana u baahnayn inuu fiiriyo waayo libaax asagoo kala ah Af-dheere xoolo kama cuni karo kamana hunguriyen karo, beena uma sheegi karo, waxa uuse yiri ma dhan tahay lacagtu intaan ku balanay sow maaha?, haa buu yiri.

Gunud waa nin dheer oo xorgogsan seed iyo muruq iyo laf ah, timo jilicsan oo sheexo u baxsantahay indho cad birtana u madoow leh shaarib leh garmaleeytiya, qaad cun badan sigaar cab badan ilkuhuse cadcadyihiin aadna u xarrago badan qofna aysan ku soo dhacayn kana ayaa baas abuur ah.

"Waayahay wiilashii mid ka mid ah oo korkaa dagan baan halkan ku balanay oo aan iska raacaynaa ee iska sii bax adigu ka soo qaad in howshii fushay, waa inoo duhurkii iyo inta dhiman lacagta", saas ayaana lagu kala tagay.

CUTUBKA-18AAD

Markii qol weyn oo guriga Warafa la goglay oo joodariyaal iyo barkimo lagu safay ragiina qaar yimid ayaa waxaa illinka hore ee guriga soo istaagay Af-dheere oo wiil meesha sii galayayna ku yiri Warfaa iigu yeer adeer, hadii uu soo baxay Warfaa waaba Afdheere ninka sugayaa yaab iyo ammankaag *qaskii ma gurigayguu la soo doontay. intuu banaanka iigu gaystay ma ku filnaan weyday dhagaxtuur inuu halkaan ka bilaabo miyuu u yimid baa* Warfaa laabta iska yiri, ragii kale qaarkood xalay bay siin u soo direen oo waa dhunsanayn ku dhaheen ee naga raalli noqo nikaaxana waan imaanaynaa qaarbaaba fadhiya hadda gudaha, asaguna sidii cir ka soo dhicii buu irrida isa soo taagay, Warfaa waa is dajiyay hadalna kuma kululayn, waxa uuna ku yiri:

"Af-dheere nin ka u danbeeya ee aan islahaa waa iman baad ahayde maxaa jira saaka oo dadkaad

necbayd iyo gunta ku dhex keenay?".

"Saas ha dhihin Warfaa naf iyo sheeydaan baa nala xariira oo si kale qofka wax u tusa, Soomaalidu waxay tiraahdaa geesi waa ninkii gafkiisa qaata, saakana nin iga geesisan ma jiro baan filiyaa mar hadaan gafkaygii qaatay oo soo hoyday". *War bal tanoo kale war ninku sow Af-dheere maahan, war illayn naxariis Eebe lagama quusto,* buu uurka iska yiri:

"Soo gudub khayr Allaha ka dhigo gacma furan ku soo dhawoow".

Saddex ujeedo kaliya ayaa Af-dheere u yimid nikaaxa oo gurigaan keentay, mar asagoo ka maqan meesha haddii dilku dhaco amaa tuhun yimaadaa waa is yiri, marna Warfaa amuu nikaaxa ka dhex hadlaa ciilka uu qabo dartiis uu raga u sheegaa goofka ay wada gateen taasna sida uu uga badbaadi karay waa isagoo nikaaxa ka soo qayb gal tusiya in carro nabad tahay, tan saddexaadna Warfaa awoowgiis rag badan oo jufada Af-dheera ah buu dhagta dhiiga u daray, in kastoo laga heshiiyay oo gabdho lays dhaafsaday hadana mar uun waa ku tallamayay qof reer Jiiqlaa oo gacantiisa ku baxa inuu arko, reer Jiiqle waxaa ka haray Warfaa iyo intuu dhalay iyo islaantii xumayd ee doqontaahay oo Af-dheere ina adeertiis ahayd oo Warfaa adeerkiis qabay intay dhashay oo ayagu hadda ay heshiis la yihiin

Warfaa oo islaantii iyo carruurteedii oo ku biilo magaalo ay daggan yihiin, *doqontaas Warfaa wax waa ka qaban weyday waana ka soo fakaday, naagi kugu tol maaha, maantaase garsoorkii jiraa ina Buux sida uu u nafbaxayana daawan doonaa* ayuu uurka iska yiri.

Dumarkii oo mashxaradaya markii nikaaxu dhacay baa Gunud illinka hore ka soo galay labadii nine ee la socotayna mid banaanka igu sug yiri midna gaarigii yaraa looga soo dhex tagay, cid u fiirsatay ama danaynaysay ma jirin soo galitaankiisa waayo alalaasaha ka weynaa iyo rayraynta in qof meel maraya la tabo iyo masharada Xaaran iyo Cambaro ee dhaga jabiskaa oo haduu madfac soo dhaco aan la maqlayn, wuxuu sii dhaxqaaday dumarkii alalaasayay oo irida ka istaagay qolkii nikaxu ka dhacay, indhihiisu waxay qabteen wiilkii arooska ahaa oo macawis qurxoon iyo shaati cad oo gacma dheera ah qaba cimaamadna garbaha u saran tahay oo salaan saf kala maraya raggii meesha fadhiyay, markuu dhameeyay salaantii oo uu meeshii uu ka kacay soo fariistay ayaa Gunud oo aan weli qolka si fiican u galin bastooladii la soo baxay oo afar xabadood oo daran dooriya ka riday gadaalna u laabtay xabbad kalana kor u riday si dumarku ay wadada ugu banneeyaan.

Baabuurki oo kacsan baa asaga iyo kii banaanka ku sugayay fuuleen kana dhaqaajiyeen, gudaha qolka markii isku dhex yaacii dagay ayaa la arakay Warfaa oo nin rafanaya dul fadhiya oo cimamadiisa xabadka kaga haya si uusan u dhiig bixin, war ninka qaada isbitaalka ka gaarsiiya iyo hadalo jaadkaas ah baa mesha ka yeerayay hase ahaatee Af-dheere uma ekayn mid naftu la gaarayso isbitaal iyo meel kalaba, laba xabadood wadnahay ka haleeleen midna dhuunta midna garabka bidix, inti la dul dhoobnaa ayaa naftii daysay.

Nin oday ah oo meesha joogay ayaa yiri: “Innaa lillaahi wa innaa Ileyhi raajicuun, Allaha u naxariisto marxuunkaan, waxaanse maqli jiray abeeso ninkii korsadoow adigaa u aayi, walle inaysan been ahay saa Af-dheeraba ninka saaka meeshaan dhigay waa Gunude”.

Galabtaas waxaa la soo duugay Af-dheere waxaana lagu ballamay in arooska toddobaad ka dib laga dhigo, arooskiina si fiican buu u dhacay maalin xusuus mudan bay ahayd maalin sooyaalka Soomaaliya meel weyn ka gashay bay ahayd maalin qofkii joogay ama xasuusta ay illin farxadeed ka timid bay ahayd iftiin cusub oo Soomaali u baxay maalin uu bilowday bay

ahayd, nolol rayn rayn bash bash iyo barwaaqo iyo dhibba leh ayaa u bilaabatay lammaanihii is jeclaa maalintaas, ayagoo laabta ku haya sida geesinnimda leh ee ay ula duubteen waalidiintii ayaga dhalay iyo inta badan bulshaday ku dhex noolaayeen ayagana laga sugayo sidaa iyo si ka fiican iyo Soomaalinnimo dhab ah oo xumaan iyo qalooc aan lahayn kuna qotonta garsoorka Eebe iyo mid nooleba, waxaa u biloowda lamaanaha iyo dadkii arooska ka soo qaybgalay iyo Soomaali oo dhanba ladagaallanka faquuqa gooni dad u riixidda iyo kala saraynta bulshadeena in badan soo dilatay.

CUTUBKA-19AAD

Aroortaas markii Af-dheere uu Gunud maqaayada uga soo tagay inta lacagta soo siiyay waxaa u yimid Barni oo sida caadadu ahayd warkoodii shalay oo dhan og, waxayna ku tiri:

"Qorshaha aad wadaan labadiinu waan ogahay ee ka joog Gunudoow".

Intuu xanaaqay buu ku yiri:

"Adiga meeshu ma waxay kuugu furantahay inaad dadka ku basaastid, hal eray haduu kaa soo baxo ama aan banaanka ka maqlo adaa u maqan". "War heedhee waxa intaan iga reebay waa sidii laygu hanjabaayay oo laygu caga juglaynayay taas waan isnaqaanaaye imaqal waxbaan kuu sheegayaa aanan cid kale u sheegin hada ka hor".

"Waa maxay"

Barni baa inta si qumaatiya indhaha uga eegtay ku tiri:

"Kobtaad adiga iyo asagu dilka Warfaa iyo wiilka

ku maleegayseen qolkaa gudihiisa ayaa dilkii aabahaana lagu maleegay, Af-dheeraha ku lahaa soo dil dadka baa Wiilwaal kula heshiiyay in uu aabahaa soo dilo oo lacag ku baxshay, intaas baan kuu sheegi". Gunud oo hadalkii filan waa ku noqday argagaxna ka qaaday baa yiri:

"Waxaad ku hadlayso ma runbaa?".

"Waxaan kuu sheegayo wax lagu kaftamo ma kuula eg tahay?".

"Maya, maxaadse tan iyo intaas ula aamusnayd oo aad iigu sheegi weyday?".

"Saad hada ii handaday baa lay handaday oo Wiilwaal i yiri caruurtaadaa u maqan, asagii haduu dhintayna waxaan culayskaan uurka ugu sito ma jiraan haddana cidaan aniga iyo adiga iyo Afdheere ahayn ma oga, saad ka yeeli lahayd aday ku jirtaa" "Wiilwaal cabsidiisaa ku heshay waan garan karaa waana mahadsan tahay saan yeelayo anay i jirta, maxaase Af-dheere aabahay ku galay koley waad ogtahaye,"

Barni oo cabsidii ka dagatay oo awal ka baqaysay inuu wax yeelo hadase ogaatay inuusan wax yeelayn oo ciil keeda mid ka weyn uu u qaaday Af-dheere baa tiri:

"Xoolo aduun lexa jecladood waana tan uu hada ku dili rabo Warfaa, iyo waanada uu kaa daba waday iyo odayaashaan waa kugu danaysanayaan iyo maandhoow joogtii uu kulahaa aabahaa intaas

baa lagu dilay, wiilku waa marmarsiyo ninkuu aakhiro la raadinayaa waa Warfaa".

Ninkii uu sugayay buu arkay, intuu istagay buu ku yiri:

"Berri markii markhati lagaaga baahdo hadalkaa waa lagaa rabaa hadii kale adaa u qoollan", horana u sii baxay.

Intay sii fiirisay intay baabuurka ka korayeen oo qososhay bay tiri:

"Kun markhaati anaa kuu noqon, Af-dheere haddaad i dhaafisid, noloshuu igu ciriirshee qabriga Allaha ku cariirshee".

Buugta qoraaga ee soo socota
Dhib wadaha dhex jooga
Isma oran
Faq shaydaan
udubprinting@gmail.com
alishka5@hotmail.com
alishka5@gmail.com
Facebook: suldaan ali americo